Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 578

Poznań, środa dnia 16 grudnia 1931

Rok XXVI

Zadanie opozycji w parlamencie

Nieraz słyszy się następujące pytanie: Dlaczego opozycja siedzi dotąd w obecnym Sejmie i Senacie? Skoro najsłuszniejszy nawet głos jej nie jest respektowany, skoro najlepszy nawet wniosek jest przez większość odrzucany tylko dlatego, że pochodzi z przeciwnego obozu politycznego, — czy nie byłoby najrozsądniej, aby opozycja usunęła się zupełnie z parlamentu?

Pytania takie. a nawet wprost propozycje. aby opozycja złożyła mandaty. pozostawiając „sanacji" całkowitą odpowiedzialność za losy państwa, krążą nietylko poza parlamentem, ale nawet w jego łonie. Niedawno z takim wnioskiem wystąpił na łamach „Zielonego Sztandaru", organu Stronnictwa Ludowego, jeden z posłów ludowcowych.

Stanowiska tego nie podziela obóz narodowy. Przyznaje on. że rola opozycji jest w stosunkach pomajowych wogóle, a w obecnym Sejmie w szczególności. bardzo niewdzięczna i trudna. Nie mniej jednak, jak na wojnie, nie wolno dobrowolnie wycofywać się z placu boju, tak i w toczącej się u nas walce politycznej nie należy zrażać się trudnościami. Jeśli chodzi o „odcinek" sejmowy, to obowiązkiem posłów jest wytrwać na nim do końca. Nietylko dlatego, że są mandatarjuszami społeczeństwa, które ich tam posłało. ale także i dlatego. że wbrew głosom pesymistów mniejszość opozycyjna może w Sejmie dużo dobrego zdziałać dla narodu i państwa.

Prawdą jest. że większość „sanacyjna" odrzuca z reguły wszystkie wnioski, pochodzące od opozycji. Nie należy jednak lekceważyć samej inicjatywy poselskiej, która przysługuje opozycji na równi z większością. Nie można też nie uznać sposobności, jaką daje trybuna sejmowa, do poinformowania społeczeństwa o tem, czegoby inaczej nigdy się nie dowiedziało. Wolność inicjatywy i względna wolność słowa w parlamencie sprawiają, że rząd i jego większość muszą także — bodaj w pewnym stopniu — dbać o opinję publiczną. Nieraz zdarza się, że wniosek opozycyjny przechodzi w nieco zmienionej formie jako wniosek większości rządowej. Mamy tu znane z innych dziedzin życia zjawisko konkurencji, na którem państwo i obywatele mogą tylko zyskać. Ostatni wyraz może u niejednego czytelnika wywołać gorzki uśmiech. A jednak tak jest. Jest źle, ale gdyby nie liczenie się z opozycją, byłoby jeszcze o wiele gorzej.

Ale to nie wszystko. Opozycja ma do spełnienia nader ważne i odpowiedzialne zadanie. którem jest kontrola gospodarki rządowej. Obóz narodowy w odróżnieniu od ugrupowań lewicowych i środkowych, na zadanie to zawsze zwracał jaknajbaczniejszą uwagę. Kontrola jest konieczna zawsze i wszędzie. Cóż dopiero mówić o znaczeniu kontroli w Polsce pomajowej?

Dowodem twórczej pracy w zakresie kontroli są wnioski Klubu Narodowego, zgłoszone na pierwszem po przerwie odroczeniowej posiedzeniu Sejmu. — Wszystkie te wnioski zmierzają do ujawnienia pewnych tajonych spraw z zakresu finansowej i gospodarczej działalności rządu. Jeśliby nawet większość rządowa formalnie wszystkie te wnioski odrzuciła, to jednak już sama dyskusja nad niemi w komisjach rzuci snop światła na rozmaite ukryte sprężyny „sanacyjnego" reżimu. Rząd nie będzie mógł uchylić się od udzielenia żądanych wyjaśnień, ponieważ takie uchylenie się byłoby równe ucieczce z pola walki, całkowitemu przyznaniu się do winy.

Ma zatem opozycja co robić w parlamencie. Zadanie jej polega na zmniejszaniu zła. wypływającego z rządów „sanacyjnych" i na bacznej kontroli ich gospodarki.

Opozycja narodowa ma prócz tych dwóch jeszcze jedno ważne zadanie. Przez nieustanne trzymanie ręki na pulsie spraw państwowych, przez pilną obserwację planów i działań obecnego rządu obóz narodowy powinien przygotowywać się do objęcia po nim spuścizny. Im cięższa ona będzie. tem lepiej przygotowany musi być ten, kto ją weźmie na swe barki.

„Odcinek" sejmowy nie jest jedynym terenem walki, ale jest terenem ważnym, którego opuszczać nie wolno.

M. K.

Terror antypolski w Prusiech Wschodnich

Dalsze napady na Polaków

Królewiec, 15. 12. (Tel. wł.). Dnia 12 b. m. około godz. 5 popoł. bojówka hitlerowców, działając z polecenia Heimatdienstu urządziła w Jedwabnie zasadzkę na powracających z Dębowca przedstawicieli organizacyj polskich w Osztynie, p. red. Jankowskiego, Boenigke i Barcza. W samochodzie wybito szyby.

Ponadto banda usiłowała wóz wywrócić. Szofer Zaleski został kilkakrotnie uderzony tępem narzędziem. Lekarz stwierdził pęknięcie czaszki i wstrząs mózgu. Stan chorego jest bardzo poważny. Chory znajduje się w szpitalu w Jedwabnie.

Prusy Wschodnie w objęciach hitleryzmu szantażują opinję

Berlin, 16. 12. (PAT). Wschodniopruska izba rolnicza w Królewcu uchwaliła wczoraj większością 2/3 głosów rezolucję hitlerowców, wzywającą prezydenta Hindenburga do ustąpienia.

Plenarne zgromadzenie — głosi rezolucja — uprosiło prezydenta izby. aby oświadczył prezydentowi Rzeszy co następuje: Stan rolniczy w Prusach Wschodnich uznaje, że prezydent Rzeszy bezsilny jest wobec dzisiejszych systemów. Znajdując się w zupełnym upadku gospodarczym i w stanie depresji moralnej, zwraca się rolnictwo Prus Wschodnich do prezydenta Hindenburga z prośbą, ażeby zarówno sam. jak i obecny rząd jak najrychlej ustąpili miejsca mężom, którzy zespoleni walką i wiarą jedynie mogą dziś ocalić zarówno rolnictwo, jak i cały naród niemiecki.

Wielki krach w amerykańskim świecie finansowym

Federal National Bank w Bostonie wraz z filjami zawiesił wypłaty — Bilans bankructw bankowych za rok 1931

Londyn, 16. 12. (Tel. wł.). Donoszą z Nowego Jorku:

Wczoraj 10 banków amerykańskich z Federal National - Bankiem w Bostonie na czele zawiesiło wypłaty.

W ciągu bieżącego roku zatem, od stycznia, zawiesiło wypłaty ogółem 1200 banków amerykańskich.

Londyn, 16. 12. (PAT). Olbrzymie wrażenie wywołał w City krach Federal National Bank of Boston, który wczoraj zamknięto. Depozyty tego banku wynoszą 56 milj. dol.

Bank posiadał 5 filij w Bostonie i 7 zamiejskich, wszystkie w stanie Massachusetts. W tych 7 mniejszych miastach niewypłacenie depozytów zahamowało wszelki handel przedświąteczny.

Według doniesień z Nowego Jorku pod wrażeniem tego krachu giełda nowojorska ukonstytuowała się bardzo ujemnie. Akcje stalowe osiągnęły najniższe kursy od 20 lat. Odbywała się paniczna sprzedaż, w czasie której sprzedano 2.600.000 akcyj. Dopiero później wskutek podniesienia się ceny pszenicy o 2¼ centa na podstawie informacji o sprzedaniu przez Kanadę 1 miljona buszli pszenicy na eksport, giełda doznała poprawy i ceny powróciły na ogół do poprzedniego poziomu. Funt w Nowym Jorku przy zamknięciu wynosił 3.46¼ z mocną tendencją.

Hitler w odpowiedzi Brüningowi

Berlin 16. 12. (Tel. wł.). W nadzwyczajnem wydaniu centralnego organu hitlerowskiego „Völkischer Beobachter" ukazała się dzisiaj odpowiedź Hitlera na znaną mowę Brüninga, wygłoszoną kilka dni temu przez radjo.

Hitler stwierdził na wstępie jeszcze raz, że partja jego dąży do władzy na drodze wyłącznie legalnej. Jeżeli są jednostki wewnątrz partji, które robią i głoszą co innego, to te jednostki bliższe są i milsze Brüningowi, niż jemu, Hitlerowi. To są ludzie nasłani przez tych, którym zależy na zdyskredytowaniu ruchu narodowo-socjalistycznego. Wiernym swoim członkom nakazał Hitler występować bez broni, ale nie może zgodzić się na to, aby oni pozwolili zarzynać się bezbronni.

Jeżeli Brüning zdobyć się potrafi na to — pyta Hitler — żeby wielki ruch narodu niemieckiego, jakim jest ruch narodowo-socjalistyczny, nazywać wobec zagranicy „bandą rabusiów", to dla czegóż nie zdolen jest stawić oporu w zwycięskim pochodzie tego ruchu. Czy godzi się z ideą demokracji a tem samem z podstawową ideą konstytucji weimarskiej, że na czele narodu pozostaje — gwałtem — człowiek, od którego naród odwrócił się plecami?

12 lat dotychczasowej polityki Niemiec, to 12 lat, zdaniem Hitlera, iluzyj. Bo iluzją jest mniemanie, że Niemcy zdolne są wydusić 5 miljardów rocznie na spłaty długów i odsetek.

Jedną z takich iluzyj jest niedawno ogłoszona „Notverordnung".

Odpowiedź swoją kończy Hitler krytyką szczegółową tej właśnie „Notverordnung".

Wobec pojedynku

Prasa donosi o pojedynku. jaki się odbył między posłem Klubu Narodowego Stypułkowskim a posłem B B Miedzińskim, z którego obie strony wyszły bez szwanku.

Aczkolwiek poseł Stypułkowski i cały Klub Narodowy został bezprzykładnie brutalnem, obelżywem przemówieniem posła Miedzińskiego sprowokowany w sposób najbardziej jaskrawy. przyznajemy słuszność tym pismom, które takie załatwienie sprawy ostrej poddają krytyce. i, jak dotąd tak i nadal, bezwzględnie potępiamy metody pojedynkowe z zasadniczego stanowiska katolickiego, nie mówiąc już o innych względach rozumowych.

Zarząd wojewódzki Stronnictwa Narodowego w Poznaniu raz już powziął w sprawie pojedynków rezolucję stanowczą i przesłał ją zarządowi głównemu. Stronnictwo, stojące na stanowisku katolickiem. ma prawo żądać od swych władz dopilnowania, by metody pojedynkowe zostały wykluczone z metod walki naszego obozu.

Przeciw wystąpieniom Boraha

Na wielkiem zebraniu w Tucholi (Pomorze) uchwalono rezolucję protestacyjną przeciw wystąpieniu amerykańskiego senatora Boraha, godzącego w całość granic naszej ojczyzny. Także w powiecie tucholskim odbyło się szereg wieców protestacyjnych, na których uchwalono odpowiednie rezolucje; tak. np. powzięto takie rezolucje, na wiecach kolejarzy w Pruszczu, Bagienicy, zebraniu Powstańców i Wojaków w Minikowie i t. d.

Ziemianie powiatów morskiego i kartuskiego, zebrani w Gdyni, powzięli rezolucję, która powiada m. in.:

„Jako mieszkańcy i właściciele ziemi w tej połaci Polski, którą Niemcy nazywają „korytarzem" dlatego, że dzieli Rzeszę Niemiecką od ich kolonji, zwanej „Prusami Wschodniemi", zdobytej przez Zakon Niemiecki wytępieniem ludności miejscowej ogniem i mieczem, oświadczamy, iż nie zamierzamy powrócić pod jarzmo państwa, obcego nam i plemieniem i etyką, lecz, odzyskawszy wolność dzięki sprawiedliwości dziejowej, której wieszczem był Amerykanin, ś. p. prezydent Wilson, chcemy pozostać przy wspólnej naszej macierzy, którą jest Polska a z którą łączy nas wspólność krwi, wiary i tysiącletniej historji.

„Oświadczamy z całą świadomością i z własnego przekonania, znając uczucia nietylko większych właścicieli ziemskich, ale i gbura, robotnika rolnego jako też mieszczanina. stanowiących razem przeszło 90 proc. ludności ziemi kaszubskiej, iż nie rozumiemy wogóle dyskusji na temat możliwości zmiany, ponad naszemi głowami, naszej przynależności państwowej.

„Prosimy p. senatora Boraha, ażeby przyjechał do nas i przekonał się na miejscu, czy jesteśmy Pomorzanami - Polakami, czy też Niemcami".

Przeciw nowym podatkom i ciężarom

Z przemówienia posła dr. Zdzisława Stahla w plenum Sejmu

Ze względu na wagę sprawy podajemy poniżej przemówienie w plenum Sejmu posła dr. Zdz. Stahla, o którem donosił telefonicznie nasz korespondent warszawski, w streszczeniu obszerniejszem:

Ogólna suma nowych podatków

Pragnę potraktować przedłożenia ze względu na ważne zjawisko współczesnego życia gospodarczego, mianowicie wzrost siły nabywczej pieniądza. Należy przypomnieć sobie przedewszystkiem, ile w tym roku już uchwalono nowych obciążeń podatkowych. Do jesieni Sejm uchwalił podwyżkę podatku od zapałek, fundusz drogowy, 10 procentowy dodatek do podatku dochodowego od uposażeń, podwyższenie stawki emerytalnej, podatek od kart, co razem czyni nowe obciążenie 96 i pół miljona zł. W jesieni rząd przyszedł z nowemi przedłożeniami podatkowemi, które p. minister Jan Piłsudski ocenił na 129 miljonów, a więc mamy w r. b. 225 miljonów nowych podatków. Od tego należy odjąć te 45 miljonów ulg w podatku obrotowym, które dziś mamy uchwalić. Pozostałoby więc nowe obciążenie około 180 miljonów

Czy naprawdę ulga?

Muszę jednak zaznaczyć, że ta cyfra 45 miljonów i wogóle cała ta ulga wydaje mi się wątpliwą i prosiłbym o odpowiednie wyjaśnienie. W preliminarzu budżetowym na rok przyszły widnieje 240 miljonów jako wpływ podatku przemysłowego. Wpływy z tego źródła w ostatnich latach stale malały, wynosiły one w r .1928/29 — 350 miljonów w 1929/30 — 346 miljonów, w 1930/31 — 299 miljonów, w pierwszem półroczu b. r. budżetowego było 121 milj., więc, jeżeli nawet nie uwzględnić dalszej tendencji zniżkowej, która tak wyraźnie się zaznaczyła otrzymalibyśmy 242 milj. za cały rok, a z dodatkiem 25 milj., z wykupu świadectw przemysłowych, które wpływają pod koniec roku, otrzymujemy 265 miljonów jako optymistycznie obliczony wpływ w roku bieżącym. Jeżeli więc w przewidywaniu na rok przyszły uwzględnimy tendencję zniżkową, panującą od kilku lat we wpływach tego podatku, to powinniśmy preliminować mniej więcej 240 miljonów bez żadnej ulgi w podatku przemysłowym. Wobec tego zapytuję, jak należy rozumieć tę pozycję 240 milj. w preliminarzu na rok przyszły, gdyż albo trzebaby przypuszczać, żekwota ta jest czystą literaturą bez realnego znaczenia, albo też nie są brane na serjo zapowiadane ulgi w podatku obrotowym. Czyżbyśmy mieli oczekiwać, że wprawdzie stawki będą zniżone, ale za to podwyższy się podatnikom obrót?

Wartość pieniądza

Otóż, w myśl tego, co na wstępie powiedziałem, nie możemy mieć należytego obrazu o tych nowych ciężarach nałożonych na życie gospodarcze, jeżeli nie zdamy sobie sprawy ze zmian, jakie nastąpiły z siły nabywczej pieniądza. Nietylko u nas, lecz na całym świecie dokonywa się proces wzrostu tej siły nabywczej.

Sięgnijmy do statystyki. Jeżeli wskaźnik cen z r. 1927 określimy na 100, to w chwili obecnej wskaźnik cen ziemiopłodów i paszy wynosi 48,7, czyli zaznaczył się tu spadek przeszło o połowę. Dla rolnika pieniądz w porównaniu z r. 1927 przedstawia wartość dwa razy większą. Wskaźnik cen artykułów przemysłowych wynosi 76, a zatem z punktu widzenia produkcji wartość pieniądza wzrosła o ⅓. Jeżeli podejdziemy do tego zagadnienia z drugiej strony, to widzimy, że koszty utrzymania nie spadły proporcjonalnie do zmniejszenia uposażeń.

Polityka cen

W całej polityce podatkowej trzeba pamiętać o wewnętrznej sile nabywczej pieniądza, o wzroście tej siły i nie można powtarzać wciąż przebrzmiałą już teorję, że waloryzujemy tylko daniny publiczne z czasów złotego pierwotnego (dolar 5,18).

Naprawdę sprawa przedstawia się tak, że obciążenie realne wsi w porównaniu z rokiem 1925, wzrosło ze 100 na 151,3, produkcji przemysłowej ze 100 na 127,0, a ogólnie biorąc, ciężar podatkowy wzrósł ze 100 na 136,5 czyli jest w dzisiejszym ciężkim okresie większy przeszło o jedną trzecią.

Rząd prowadzi i musi prowadzić pewną politykę cen. Na wiosnę, jak wynika z szeregu enuncjacyj p. premjera Prystora, rząd zainaugurował politykę zniżki cen. Nie chcę tu rozstrzygać, czy i o ile rząd wpłynął na spadek cen. Stwierdzić jednak muszę, że w każdym razie polityka rządu była niekonsekwentna. Tam. gdzie rząd na uregulowanie cen posiada wpływ pośredni lub bezpośredni, uprawia on politykę utrzymania zarówno cen, czyli realnego podwyższania wobec zwyżki wartości produktów, lub nawet nominalnego ich zwiększania. Dotyczy to tych dziedzin życia gospodarczego, na które rząd wywiera wpływ pośredni przez dumping, jak cukier, nafta, węgiel i dotyczy również monopoli, gdzie wpływ rządu jest bezpośredni: podrożenie soli, zapałek, spirytusu i t. d.

Efekt podwyżek

Gdy mowa o ciężarach podatkowych, pamiętać należy o dwóch momentach: Jak oddziaływują one na życie gospodarcze, i jaki jest ich efekt realny dla skarbu. Na podstawie statystyki, doświadczenia i obserwacyj, twierdzić należy z całą stanowczością, że podwyższanie obciążeń i cen jest szkodliwe dla życia gospodarczego, a nie podwyższa wpływów skarbowych. Najlepszym tego dowodem jest choćby spadek wpływów z monopolów. Należy więc zasadniczo przeciwstawić się jakimkolwiek podwyżkom podatkowym, niecelowym z punktu widzenia fiskalnego i szkodliwym.

Stanowisko Klubu Narod.

1) Polityka cen, uprawiana przez rząd, jest niekonsekwentna i przy ogólnym spadku cen dąży do utrzymania cen dotychczasowych tam, gdzie rząd posiada wpływ bezpośredni lub pośredni.

2) Wszelkie nowe obciążenia podatkowe przy dzisiejszym stanie gospodarstwa społecznego, pogłębiają kryzys, a nie dają realnego efektu dla skarbu.

3) Przewidująca polityka gospodarcza zdawać sobie musi sprawę ze zmian, jakie zachodzą w sile nabywczej pieniądza. Wzrost tej siły jest jednym z ważnych czynników, komplikujących życie gospodarcze. Rząd z tego procesu musi umieć wyciągnąć konsekwencje, gdy w przeciwnym razie wzrost siły nabywczej pieniądza staje się czynnikiem destrukcyjnym i powiększającym przesilenie. Widzimy, że rząd obecny nie wyciąga z tego stanu rzeczy odpowiednich konsekwencyj, że nie staje się czynnikiem łagodzącym przesilenie, lecz wprost przeciwnie, przesilenie to pogłębia przez swą politykę cen i obciążeń podatkowych. (Oklaski na ławach Klubu Narodowego).

Wyrok uwalniający w procesie politycznym

Echa zajść na wiecu B. B. w kinie „Metropolis"

Wczoraj przy niezwykłem zainteresowaniu sąd wznowił rozprawę przeciwko 14 członkom O. W. P., przerwaną 5 b. m., w celu powołania dodatkowych świadków. Jak już podawaliśmy w sprawozdaniu naszem z 7 b. m. oskarżenie czyni podsądnym zarzut, że podczas odbywającego się w kinie „Metropolis" wiecu przedwyborczego B. B. w dniu 26 października 1930 r., krzykami i hałasem przeszkadzali w kontynuowaniu przemówień, że rozbili butelkę z gryzącym płynem, że dwóch z oskarżonych czynnie napadło na urzędnika śledczego itd.

Po stwierdzeniu obecności oskarżonych, sąd podał, że zawezwany w charakterze świadka osławiony Oklejewicz na rozprawę nie przybył, albowiem zostało nieustalone miejsce jego pobytu.

Jako pierwszy dodatkowy świadek zeznaje Fr. Michalak, malarz z zawodu. Michalak opowiada, że był na wiecu i słuchał przemówień. Nagle — mówi świadek — coś tam w sali padło i potem nie wiem co się stało, bo nie mogłem do rozumu przyjść.

Przewodniczący: Może wylano w tym momencie jaki płyn?

Świadek: Tak! coś takiego.

Przed trybunałem staje drugi świadek. Jest nim znany na tutejszym gruncie Leon Pórzyński, podający się za urzędnika prywatnego. Pórzyński mówi, że awantura na wiecu powstała, gdy na estradzie ukazał się Sas (kandydat na posła z listy B. B. — uw. Red.). Poczęto krzyczeć: „Oddajcie 8 miljonów"; „Mordercy Zagórskiego", „Precz z Piłsudskim!", „Precz z sanacją!" itd. Świadek miał widzieć, jak się awanturował osk. Radomski i inni i spowodował aresztowanie R.

Adw. dr. Celichowski: W jakim celu świadek starał się, by z sali wyrzucono Radomskiego?

Świadek (z tupetem): To jest moja rzecz.

Przewodniczący poucza świadka, że może na to pytanie odpowiedzieć. Obrońca wobec tego raz jeszcze pyta: Co świadka to wszystko obchodziło?

Świadek: Jestem piłsudczykiem.

Na sali poruszenie. Jeden z sędziów wotantów zapytuje świadka, skąd miał prawo aresztowania.

Świadek: Nie, ja nie aresztowałem, lecz kazałem aresztować.

Zapytany z upomnieniem na ważność przysięgi, czy sam i czy z własnej przyszedł inicjatywy na wiec, powiada, że tak. Świadek wreszcie podaje do wiadomości, że nie należy do B. B., lecz jest zwolennikiem tej partji.

Przed sądem staje przodownik służby śledczej Kołaczkowski, który w zeznaniach podaje, że na wiecu zauważył młodych ludzi zachowujących się niespokojnie, że krzyczeli „Precz z jedynką!" itd., lecz okrzyków antypaństwowych nie wnosili. W konsekwencji aresztował dwóch z oskarżonych: Gorączniaka i Grota.

Następny świadek Józef Pilarski, malarz, mało co wniósł do rozprawy. Wiedział tylko tyle, że ktoś, jak się wyraził, jakieś puszczał gazy, potem kogoś ujęto i pewnie go też bito

Zkolei zeznania składa świadek K. Dals, kupiec, który przyszedł na wiec ze zwykłej ciekawości. Działy się tam straszne awantury w czasie, gdy przemawiał Ciszak. Awanturę tę wszczęła bojówka B. B. S.-owców, a wśród niej uwijał się jakiś Michalak, wrzeszcząc: „Pyski trzymać — mordy trzymać!" Świadek zeznaje dalej, że w korytarzu policjanci a nawet komisarz palili papierosy.

Gdy policja przestała palić, wówczas przystąpił do niej jakiś osobnik, który wskazał na młodzieńca, palącego papierosa. Kiedy policja zajęła się owym „palaczem", zbliżyło się kilku bojówkarzy i w obecności policji, a nawet komisarza, która nie reagowała, poczęli go bić.

Przewodniczący: Była to policja umundurowana?

Świadek: Tak, umundurowana. — Tu świadek podaje dokładny rysopis komisarza.

Następnie świadek podnosi, że zachowanie się Ciszaka podczas przemówienia, było tego rodzaju, że wywołało ono reakcję.

Świadek Edmund Hołoga był na wiecu z siostrzeńcem swym, oskarżonym Morawskim. Ponieważ, to co słyszał, było sprzeczne z jego przekonaniami, więc wyszedł. Do siostrzeńca powiedział: „Idź do domu, bo niema celu tu się przysłuchiwać". Wtem dwóch cywilów (jak się później okazało, agentów śledczych) wyprowadziło z sali oskarżonego Kowalika, kolegę Morawskiego. Morawski pobiegł i zapytał „Dlaczego go prowadzicie?" Gdy przybiegło jeszcze dwóch policjantów, wówczas siostrzeniec zginął świadkowi z oczu.

Adw. Celichowski: Czy zachowanie się Morawskiego wyglądało tak, jakby chciał odbić Kowalika?

Świadek: Nic podobnego, mówił tylko „Co chcecie od mego kolegi?"

Lista świadków się wyczerpała, wobec czego sąd zamknął postępowanie dowodowe i udzielił głosu prokuratorowi Misiurewiczowi, który stwierdził, iż przewód sądowy wykazał nieco odmienny stan rzeczy od raportów i meldunków. Na rozprawie sądowej świadkowie nie potwierdzili tego, co donieśli w meldunkach i raportach, wobec czego podstawa prawna oskarżenia zmieniła się. Przedewszystkiem nie zaistniała tu fizyczna przemoc, której zresztą nie można było ustalić. Były coprawda krzyki, śpiewano, ale nie można skonkretyzować zarzutu, kto to wszystko spowodował. Co do osk. Sadkowskiego prokurator wogóle odstępuje od oskarżenia. Tylko co do niektórych momentów oskarżyciel publiczny podtrzymuje akt oskarżenia.

Obrońca oskarżonych adw. dr Celichowski podzielił oskarżonych na 3 grupy, poczem w sposób jasny i logiczny ustalił niewinność swych mandantów. Przeszkodzenie, to nie jest jeszcze rozbicie — mówi obrońca — okrzyki zaś miały zadokumentować, że pewna grupa ludzi nie jest za tym programem politycznym. Było to uniemożliwienie tylko pewnego efektu, przeszkodzenie w przeprowadzeniu pewnych tez politycznych. Nie godziłoby się tak wystąpić, gdyby zebranie to było dla swoich tylko ludzi, ale to był wiec publiczny. Przemocy użyto, gdy 50 ludzi wpadło pod Warszawą na odbywające się zebranie i pokrwawiło uczestników zgromadzenia. Jeżeli padły okrzyki, to spowodował je Ciszak, który prowokował swem zachowaniem. Wiecownicy spodziewali się, że przyjdzie opozycja, więc zmobilizowali dużo bojówek, które pierwsze wszczęły awanturę. Opozycjonistów bito nawet w oczach policji, jak to jeden z świadków zeznał.

Kto wreszcie rzucił ów płyn cuchnący, także nie można ustalić. Mogła to zrobić opozycja, albo przeciwnicy, aby wywołać wrażenie, że się chce wiec rozbić.

Nie może też być mowy o nierozejściu się. Osk. Fr. Blacha szedł ulicą, podczas wiecu jeszcze, za urzędnikiem śledczym Liberskim, który Blachę przytrzymał za to, że nie chciał się „rozejść". Liberski nie był upoważniony do tego, by dawać rozkazy, od tego jest policja umundurowana. Rozkaz więc nie był uzasadniony, tembardziej, że Blacha nie był w tłumie.

Również co do oskarżonego Holasza i Morawskiego wykazał obrońca, że oporu władzy nie było, że całe postępowanie dowodowe wykazało ich niewinność i dlatego wnosi o uwolnienie wszystkich mandantów od winy i kary.

Po naradzie sąd ogłosił wyrok mocą którego wszyscy oskarżeni uwolnieni zostali od winy i kary, rozprawa bowiem nie wykazała ich winy. (z)

Choroba *to wróg ludzkości*

Tak samo zimno Ci dokuczy o ile się zaraz nie zaopatrzysz w ciepłą odzież, które posiadam na składzie w olbrzymim wyborze po już nigdy nie powracających niskich cenach.

Edmund Grześkowiak

Mechaniczna Fabryka Konfekcji męskiej i dla chłopców

Poznań, Stary Rynek 83.

Pw 9 587/8-48.140/1

Już wyszedł! ***Już wyszedł!***

PIERWSZY NUMER

TĘCZY

MIESIĘCZNIKA

Zawiera ca 100 stron tekstu, 150 rycin, kilka ilustracyj barwnych. Na treść składa się szereg artykułów z różnych dziedzin życia i wiedzy, nowele, sprawozdania, wiele niespodzianek, rozrywek, humoru, konkursy z cennemi nagrodami etc.

Do nabycia u kolporterów i na dworcach w cenie 2 zł

Kto osobiście lub pisemnie zgłos się do Księgarni św. Wojciecha (Poznań, Plac Wolności 1), otrzyma numer ten

jako okazowy za 1 złotego.

Z poza Poznania opłatę (1 zł) przesyłać należy do Administracji (Poznań, Al. Marcinkowskiego 22) przez P. K. O. nr. 201.270 Czasopismo „Tęcza", albo w znaczkach poczt.

Pw 9602-50,54

Z mowy oskarżyciela w procesie posłów „Centrolewu“

W dzisiejszem wydaniu porannem podaliśmy już pokrótce treść przemówienia prokuratora Rausego w procesie posłów „centrolewu“:

Charakterystyka procesu w świetle wywodów prokuratora wypadła dość oryginalnie. Ma to być proces polityczny bez treści politycznej, proces pozbawiony idei, gdyż oskarżeni negują swą winę, podczas gdy w in. procesach politycznych oskarżeni przyznają się do winy i idą do więzienia z pieśnią rewolucyjną na ustach. Społeczeństwo — zdaniem prokuratora — nie będzie miało dla oskarżonych ani sympatji, ani niechęci; wszak wyrok skazujący będzie dopatrzeniem się przez sąd winy, jakiej — niewiadomo, a wyrok uniewinniający dowodem, że sąd został wprowadzony w błąd i nie chciał oskarżonym robić reklamy.

Wywody prokuratora, dotyczące polepszenia przez rząd bytu urzędników i robotników przyjęto uśmiechami.

Omówienie charakteru „centrolewu“ poprzedził wywód o „literaturze pomyłek przewrotu majowego“, który zaprzągł do pracy ludzi dobrej woli i zgotował zawód tym, którzy sądzili, że po rewolucji lutowej przyjdzie rewolucja listopadowa. Dowody znalazł prokurator w wypadkach węgierskich, niemieckich, włoskich i t. p.

W „centrolewie“ złączyła ludzi sobie przeciwnych chęć powrotu do tyranji partyjnej i tęsknota za przeszłością. Do tego doszła chęć zemsty, słodszej od miodu, i paląca nienawiść, jak mówił poseł Ciołkosz.

Okrzyk z ławy oskarżonych: Brześć.

Zespół „centrolewu“ nie był zwarty, ludzi z pod tego znaku dzieliło wszystko, prócz nienawiści.

O Ch. D. prokurator wyraził się, że jest najbardziej tragicznem stronnictwem w Polsce, ponieważ każda jej grupa lokalna prowadzi inną politykę, we Lwowie np. idzie razem z B. B.

Kongres krakowski nazwał prokurator dość niespodziewanie konfederacją krakowską. Tę definicję poprzedził wstęp historyczny o konfederacjach w dawnej Polsce, które były sprzysiężeniem na Boga i honor, a obecnie są sprzysiężeniem w obronie prawa i wolności. Konfederacje miały niejednokrotnie piękne cele, ale z czasem zwyrodniały i, jak mówi historyk Skrzetuski, zadały cios Polsce.

Konstytucja marcowa nie zna konfederacji i ci, którzy idą tą drogą, prowadzą do buntu i spisku. Konfederacja krakowska dążyła do usunięcia Prezydenta i rządów. Radę konfederacji stanowili przewódcy „centrolewu“. Niewiadomo, czy byli komisarze konfederacji i co radzono u gen. Kukiela, ale zato wiadomo, że najczynniejszym byli oskarżeni. Nie pominięto również przysięgi na Boga i honor, ślubując, „że nie ustaniemy w walce, aż zwalczymy dyktaturę“. Prokurator przytacza ustęp z zeznań p. Struga o tem, że „wielu winowajców chodzi na wolności, bo jest nim każdy członek „centrolewu“ i ni stąd ni zowąd tłumaczy to tem, że sen. Strug to „też senator“...

O godz. 1 zarządzono przerwą obiadową.

Po dłuższej, bo godzinę blisko trwającej przerwie, wiceprokurator Rauze przemawia dalej, na temat przygotowań do kongresu „centrolewu“ w Krakowie, który nazywa „rokoszem krakowskim“. Oskarżyciel zwraca uwagę na jednoczesność dwóch zebrań „Piasta“ w Wierzchosławicach i rady naczelnej P. P. S. w Warszawie, dn. 3 maja. Na zebraniu w Wierzchosławicach, 5.000 ludzi uchwala rezolucję, w której jest mowa o niecofaniu się przed żadnemi środkami w walce z rządem. Treść tej uchwały ulega konfiskacie, a sąd okręgowy tę konfiskatę zatwierdza. Ale ta rezolucja jest odczytywana na licznych zebraniach jeszcze. jak 4. maja, 5 maja, 12. maja.

Po zjeździe w Wierzchosławicach odbywa się jeszcze kongres delegatów „Piasta“ w Krakowie i domaga się ustąpienia z życia publicznego marsz. Piłsudskiego i ustąpienia rządu p. Sławka.

A jakie stanowisko zajęła rada naczelna P. P. S.? Uchwaliła prowadzić walkę przeciwko dyktaturze na terenie pozaparlamentarnym. a zatem zdecydowała walkę o obalenie rządu przenieść z parlamentu na ulicę.

27 czerwca odbyło się posiedzenie „centrolewu“ w związku z koniecznością powzięcia uchwał przed kongresem krakowskim. Oskarżyciel zwraca uwagę, że przed kongresem zjawiają się odezwy poszczególnych stronnictw „centrolewu“, bardzo do siebie treścią zbliżone i wydana zostaje instrukcja, że na zebraniach nie ma być mowy o różnicach partyjnych. a wysuwane być musi jedno hasło: zlikwidowanie dyktatury.

— Ja rozumiem tragedję Wincentego Witosa i Adama Ciołkosza, — dowodzi prokurator, — którzy otrzymali rozkaz od swoich władz partyjnych. że nie mogą się zwalczać (na ławach oskarżonych i wśród obrońców uśmiechy).

„Centrolew“ w czerwcu wydaje wspólną odezwę, w której dowodzi, że wspólny front mas ludowych musi zwyciężyć. P. Rauze twierdzi następnie. że wszyscy oskarżeni (z wyjątkiem Sawickiego). brali udział w kongresie, a oskarżony Ciołkosz — w jego organizowaniu. i przechodzi do faktu zebrania przedstawicieli stronnictw „centrolewu“ w sali Senatu.

Następnie prokurator zapowiada. że przechodzi do akcji podburzania. Przodowała w tem P. P. S. — dowodzi oskarżyciel.

Zdaniem Ciołkosza, P. P. S. była mózgiem opozycji. Prokurator twierdzi. że duszą spisku. Masowa robota polityczna zawsze jest spiskiem. P. P. S. była partją spiskującą. Zdaniem teoretyków, tak muszą działać partje „masowe“. Agitatorzy mówią otwarcie robotnikom i chłopom. że trzeba się gotować do walki. ba! dekonspirują terminy tej walki. W decydującej chwili kierownictwo akcji rewolucyjnej obejmują szczyty partji.

Prok. Rauze przemawia dalej.

Warszawa, 16. 12. (Tel. wł.). — Dzisiaj w procesie więźniów brzeskich w dalszym ciągu przemawiał prokurator Rauze, dowodząc rzekomych przygotowań rewolucyjnych ze strony P. P. S. (w)

Podwójna moralność B. B.

Sprawa wydawania posłów sądom

Warszawa, 16. 12. (Tel. wł.). — Na posiedzeniu komisji regulaminowej przydzielono dzisiaj referaty w sprawie wydania 10 posłów sądom. Referaty o wydaniu posłów Klubu Ludowego przydzielono dwom posłom ludowcom. Natomiast referaty o wydaniu posłów Lewandowskiego i Lecha z Klubu Narodowego przydzielono posłowi Terlikowskiemu z B. B.

Poseł Babski z Klubu Ludowego oświadczył, że wobec odmowienia przydziału referatu w sprawie posła Lewandowskiego posłowi Stypułkowskiemu, zrzeka się referatu w sprawie dwóch posłów ludowców.

Poseł Podoski z B. B. oświadczył, że klub B. B. jest przeciwny zwyczajowi przydzielania referatów posłom z tego samego stronnictwa, a poseł Walewski przypomniał, że B. B. uchwalił zasadę wydawania posłów. W związku z tem bierze referaty w tej sprawie, dotyczące także posłów z innych klubów.

Poseł Stan. Stroński podkreślił zmianę stanowiska B. B., który udzielił referatów w sprawie swoich posłów wyłącznie swoim członkom. (w)

Nowy rząd hiszpański

bez dotychczasowego ministra spraw zagran. Lerroux

Paryż, 16. 12. (Tel. wł.) Według doniesień z Madrytu — misja desygnowanego na stanowisko nowego premjera hiszpańskiego Azany napotyka na bardzo poważne trudności z powodu negatywnego stanowiska stronnictwa radykalnego. Stronnictwo to powzięło uchwałę, zapowiadającą wycofanie dotychczasowego ministra spraw zagranicznych Lerroux z liczby kandydatów dla nowego gabinetu upatrzonych przez Azanę. Wobec takiego stanowiska radykałów — udał się Azana do prezydenta Zamory, i zrezygnował z powierzonej mu misji. Prezydent Zamora jednakowoż nie przyjął tej rezygnacji do wiadomości i powierzył Azanie ponownie misję tworzenie nowego gabinetu.

Madryt, 16. 12. (PAT). Gabinet Azany został ukonstytuowany. Lista gabinetu zmieniła się o tyle, że min. spr. zagr. został Zulusta, a nie Lerroux min. komunikacji nie został dotychczas wyznaczony. Prezydent Zamora zaaprobował skład gabinetu, który w czwartek przedstawi się kortezom.

Daszyński ciężko chory

Warszawa, 16. 12. (Tel. wł.). W stanie zdrowia posła Ignacego Daszyńskiego, bawiącego w Bystrej na Śląsku, nastąpiło w ostatnich dniach znaczne pogorszenie. (w)

Niebywałe w historji Ameryki

Waszyngton, 15. 12. (PAT). — Po raz pierwszy w historji Ameryki zanotować należy fakt, że wskutek nowych obostrzeń emigracyjnych, liczba immigrantów do Stan. Zjednoczonych nie zwiększa się, ale zmniejsza.

Jeszcze w roku 1921 cyfra ludności, wskutek napływu emigracji zwiększyła się — poza naturalnym przyrostem — o pół miljona osób. Między latami 1925 a 1928 przypływ emigracji wahał się pomiędzy 200.000 a 300.000 rocznie. Ostatnia analiza statystyczna wykazuje, że między 1 stycznia, a 30 czerwca b. r. odpływ emigrantów przewyższał ich przypływ o 9.348.

Odznaczenie p. Wilsonowej

Waszyngton. 16. 12. (Tel. wł.). Wczoraj odbyło się tu śniadanie, w czasie którego ambasador Rzplitej p. Filipowicz wręczył pani Wilsonowej wielką wstęgę orderu Polonia Restituta, wygłaszając przytem przemówienie, w którem podniósł wybitne zasługi położone dla Polski przez prezydenta Wilsona.

Demonstracja umundurowanych hitlerowców w sejmie brunświckim

Brunświk, 16. 12. (Tel. wł.). W sprawie demonstracyj umundurowanych posłów hitlerowskich na posiedzeniu sejmu brunświckiego zainterpelowany został rząd krajowy przez ministra spraw wewn. Rzeszy.

Rząd Rzeszy zapytuje mianowicie, czy posłowie hitlerowcy przyszli już umundurowani, czy też przebrali się w gmachu sejmu. W odpowiedzi jest powiedziane, że odpowiedzialność za tę demonstrację ponosi przewodniczący izby.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 16. 12. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	212.00—214.00
Tendencja mocna.	
Żyto march. 72—73 kg.	190.00—193.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień	152.00—164.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	150.00—152.00
Tendencja mocna.	
Owies march.	134.00—142.00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	27.00—31.00
Tendencja stała.	
Mąka żytnia 70%	25.90—28.00
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	9.25— 9.50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	9.75— 10.25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	22.00—28 50
Groch drobny jadalny	22.00—25.50
Groch pastewny	16.00—18.00
Peluszka	16.00—18.00
Bób	16.00—18.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.50—12.00
Łubin żółty	13.00—15.00
Seradela nowa	22.00—27.00
Kuchy lniane 37%	12.00—12.20
Kuchy z orzecha ziemnego	12.00—12.10
Kuchy mielone (mączka)	12.10—12.20
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.10— 6.20
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—10.60
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—11.20
Płatki ziemniaczane	12.50—12.70
Ogólna tendencja mocna.	

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.916 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.50 zł., gotówką 209.45 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.66 do 173.92 zł., gotówką 173.32 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 16. 12. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była nieco żywsza.

Z papierów państwowych poszukiwano po dotychczas najniższym kursie 5% pożyczkę konwersyjną po 35.—. również płacono za 4% pożyczkę inwestycyjną po 79.—, 8% obligacje m. Poznania z 1926 r handlowano po 92.— w tranzakcjach. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. były w obrotach 8% listy dolarowe stare po 72.— w tranzakcjach, zaś 8% listy amortyzacyjne po 69.— w płaceniu. również płacono za 4% listy zastawne konwert., które notowały 28.— 27.—. W końcu handlowano 6% listy żytnie początkowo mniejszą ilość po 14.25 zaś w końcu po 14.50 w płaceniu.

Akcje bankowe względnie przemysłowe bez notowania i obrotu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 35% P.
8% obligacje m Poznania z 1926 r. 92% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 72% +
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 69% P.
4% listy zast konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 28.— 27.—% P.

(Kurs w złotych):

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.50 P.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 79.— P.

Tendencja nieco żywsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 16. 12. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	174 00	174.43	173.57
Londyn	30.90	30.98	30.82
Nowy Jork czeki	8.917	8.937	8.897
Nowy Jork kabel	8.924	8.944	8.904
Paryż	35.03	35.12	34.94
Praga	26.42	26.48	26.36
Szwajcarja	173.90	174.33	173.47
Berlin	211.70		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.		77.00
4% premj. dol.		42.75
5% poż konw.		36.50
6% poż. dol.		52.00
7% poż. stabil.	47.75	47.00

Tendencja na pożyczki niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—105.00
Lilpop	0.00— 13.75

Tendencja słabsza.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 16. 12. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg. (121 f. w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119,1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w. h); 5) jęczmienia pozn. i pom a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43,55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 930 tonn par. Poznań	27.25
Usposobienie spokojne	
Pszenica 90 tonn par. Poznań	24.75
Usposobienie spokojne.	

Ceny orjentacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg.	20 50— 21 50
Jęczmień b) 68 kg	22.25— 23.25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25.50— 27.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	24.00 - 24.50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	38.50— 39.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. 65% wł. work.	36.75— 38.75
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	16.25— 16.75
Otręby pszenne	14.50— 15.50
Otręby pszenne (grube)	15.50— 16.50
Rzepak	32.00— 33 00
Gorczyca	34.00— 41.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Groch Folgera	29.00— 32.00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0.00— 0.20
Słoma luźna	3.40— 3.65
Słoma prasowana	5.00— 5.25
Siano luźne	6.00— 6.50
Siano luźne nadnoteckie	7.80— 8.30
Siano prasowane	9.00— 9.50
Makuch lniany 36—38%	30.00— 32.00
Makuch rzepakowy 36—38%	22 00— 23.00
Makuch słonecznik 46—48%	23.00— 24.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 30 tonn

Doniosły akt parlamentu angielskiego

Nowy statut dominjalny — Koncesje na rzecz Irlandji — — Wywiad z min. spraw zagranicznych Irlandji

Dublin, 16. 12 (PAT). W związku z udzieloną przez króla aprobatą na nowy statut dominjalny (the Statute of Westminster) minister spraw zagranicznych wolnego państwa McGilligan udzielił prasie wywiadu, w którym szeroko komentuje znaczenie tego aktu.

„Jest to — mówił minister — najdonioślejszy akt parlamentu brytyjskiego od czasu, kiedy parlament ten zrezygnował ze swych uprawnień w stosunku do Stanów Zjednoczonych. Opinja publiczna Anglji w osobach jej najwybitniejszych przedstawicieli doszła do przekonania, że dalsza przyjazna współpraca członków brytyjskiej społeczności narodów nie mogłaby się oprzeć na żadnej innej zasadzie i to w tym stopniu, w jakim każdy człowiek pragnie z tej wolności korzystać".

Omawiając rolę, odegraną w tem epokowem wydarzeniu przez wolne państwo Irlandzkie oraz jego obecne stanowisko, Mr. McGilligan podkreślił że od chwili zawarcia anglo - irlandzkiego traktatu rząd wolnego państwa całym wysiłkiem dążył do osiągnięcia obecnego stanu rzeczy, w którym nastąpiło solenne wyrzeczenie się przez legislatywę angielską jej przedawnionych uprawnień w stosunku do legislatywy irlandzkiej.

Kanada, Australja i Nowa Zelandja same pragnęły zachowania pewnych ograniczeń dla swych parlamentów, tak że w obecnym stanie rzeczy tylko wolne państwo irlandzkie i południowa Afryka osiągnęły stopień zupełnej równości prawodawczej z W. Brytanją. Ale pod niektóremi względami wolne państwo wyprzedza nawet południową Afrykę, i tak pod względem konstytucyjnym, jak i międzynarodowym jest ono pierwsze wśród członków Commonwealth'u, które zarówno de facto jak i de jure zrównało się z W. Brytanją.

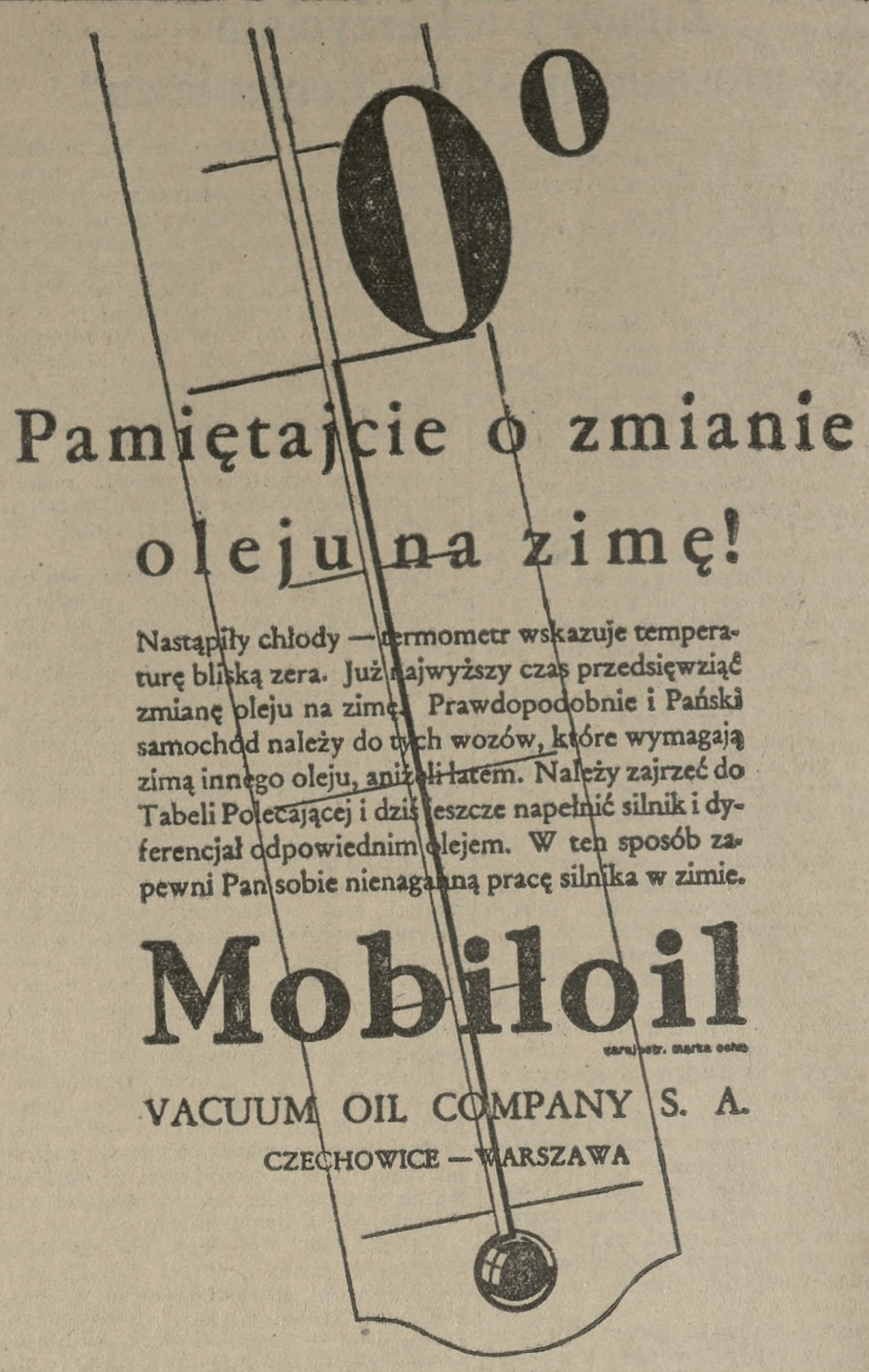

Sejmik Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych

(Dokończenie)

Próba ogniowa spółdzielczości kredytowej

Względnie pomyślną jest również działalność spółdzielni kredytowych. Kapitały własne wzrosły w roku ubiegłym i obecnym o prawie 8 milj. na ca. 29 milj. zł, rentowność jest całkiem dobra, a ogólne kapitały, któremi administrują, wynoszą mimo koniecznej kompresji bilansów w bieżącym roku poważną kwotę 135 miljonów zł.

Ubytek wkładów

Wkłady i sumy w rachunku bieżącym wzrastały jeszcze w 1930 r., jednak obniżyły się w roku bież. do 61 milj. zł. Faktyczny i stały odpływ wkładów zaczął się dopiero mniej więcej od lipca tego roku, t. j. od czasu przewrotów finansowych zagranicą, których skutki odbiły się też na naszych instytucjach finansowych i wywołały niepokój wśród publiczności. Wystarczy wskazać, iż w ciągu tego roku wycofano z polskich banków prywatnych blisko 200 milj. kapitałów zagranicznych. W tych warunkach propaganda oszczędnościowa napotkała w tym roku na poważne trudności.

Ścieśnienie akcji kredytowej

Ubytek kapitałów spółdzielnie opanować musiały we własnym zakresie; dalsze kształtowanie się rynku pieniężnego nie pozwala liczyć na wydatniejszą pomoc skądkolwiek i skazuje spółdzielnie na własne siły. Do tej sytuacji spółdzielnie się na ogół dostosowały i schodzą z drogi obdłużania się w innych instytucjach, które obecnie wynosi 39 milj. zł. Bardzo życzliwie odnosił się do spółdzielni Bank Polski, podnoszące kredyty bezpośrednie i nie naruszające w niczem dotychczasowego stanu posiadania. Po tej samej drodze szła polityka kredytowa Banku Związku Spółek Zarobkowych. Kredyty Banku Rolnego są przeważnie sezonowe, o najwyższem napięciu na wiosnę, a ostro ścieśniane od jesieni do miesięcy zimowych ze względu na to, że pochodzą ze źródeł zagranicznych. Kredyty bankowe stanowią dla spółdzielni kredytowych już tylko uzupełnienie, a nie podstawę interesów.

Suma udzielonych przez Banki Ludowe kredytów, która wzrosła w roku ubiegłym, uległa wobec panujących stosunków obniżeniu i wynosiła p. wrzesień 1931 r 116 milj. zł. Redukcje udzielonych kredytów wynosiły w tym roku 5,72 proc., t. zn., że były niższe niż ubytek wkładów. Nowych spółdzielni nie zakładamy, uważając, że sieć ich naogół jest dostatecznie zagęszczona.

Kryzys rolniczy a „Rolniki"

Kryzys rolniczy dotknął najsilniej handlowe spółdzielnie rolnicze. Od 1929 r. t. j. od chwili rozpoczęcia się kryzysu w rolnictwie, uległo likwidacji 14 „Rolników". Straty bilansowe „Rolników" powstały w trzech czwartych na dłużnikach, gdy straty na handlu samym stanowią niespełna jedną czwartą. Są one więc w dość znacznej mierze wynikiem kryzysu gospodarczego, który spowodował ruinę wielu gospodarstw rolnych w rozmiarach przez nikogo nie przewidywanych. W związku z utratą kapitałów spowodowanych stratami na dłużnikach i spadkiem cen nastąpiło znaczne zmniejszenie się obrotów towarowych, które w 2 ostatnich latach spadły o 250 tys. tonn na pół milj. tonn. Przez dwa ostatnie lata obniżyły się obroty: w zbożu o 20 proc., w nawozach o 57 proc., a w innych artykułach o 32 proc.

Poza spadkiem obrotów towarowych daje się zauważyć zmniejszenie procentowego zysku brutto na towarach, który wynosił przeciętnie za rok 1930/31 tylko 4 proc. W roku 1930/31 kredyty zaciągnięte i udzielone obniżyły się znacznie, tak, że poszczególne pozycje ostatniego bilansu zbiorowego wykazywać będą zmniejszenie do 50 proc. w stosunku do roku poprzedniego, co jest objawem pocieszającym. Dalsza energiczna redukcja kredytów w rachunku otwartym jest kwestją egzystencji naszych „Rolników" i obowiązkiem ich wobec ogółu członków i dlatego przeprowadzona być musi z nieubłaganą konsekwencją. Inne pojmowanie sprawy prowadzi na bezdroża, jak: udzielanie żyr grzecznościowych klientom, przyjmowanie depozytów zbożowych, wkładów gotówkowych i pożyczanie pieniędzy dorywczo na krótkie terminy od firm prywatnych.

Uzdrowienie gospodarki spółdzielni rolniczo - handlowych

Uzdrowienie stosunków w rolniczych spółdzielniach handlowych stanowiły poważną troskę Patronatu. — Szeroka opinja rolnicza interesuje się żywo przyszłością spółdzielczości rolniczo-handlowej w Polsce, wysuwając zarazem zagadnienie gruntownej reorganizacji handlu rolniczego.

Na czem polegał błąd

Zasadniczym błędem było nasamprzód nałożenie na handlowe spółdzielnie rolnicze ciężaru finansowania obrotów rolnictwa w formie kredytów towarowych, zamienianych w dodatku na kredyty średnioterminowe przez prolongaty, udzielane pod naciskiem nieoględnej opinji, popieranej ze strony sfer urzędowych.

Drugą przyczyną była zbyt optymistyczna ocena położenia rolnictwa i poszczególnych jednostek przez rolników, zasiadujących w radach nadzorczych, wreszcie za daleko posunięta pobłażliwość w stosunku do dłużników opieszałych.

Właściwe pole pracy

Wobec poruszanego zagadnienia właściwej organizacji handlu rolniczego uświadomić sobie należy, że działalności organizacyj rolniczo-handlowych objęte są dwie zasadnicze dziedziny, a mianowicie: handel zbożem i ziemiopłodami, oraz handel nawozami, paszami, opałem i t. p. artykułów gospodarstwa rolnego.

Usprawnienie spółdzielczości rolniczo handlowej wyjść musi od uzdrowienia handlu artykułami rolniczemi, z którego należy kredyt, jeżeli nie wyeliminować, to ograniczyć i wykluczyć ryzyko strat.

Istota naszkicowanej powyżej reorganizacji rolniczych spółdzielni handlowych polega więc na utrzymaniu zasadniczych form pracy, jednak dostosowaniu ich do obniżonej siły gospodarczej ludności rolniczej. Dotychczasowa praca obliczona była na rolnictwo bogate, przyszła zaś przystosować się musi do rolnictwa biednego.

Osłabienie rozpędu mleczarni spółdzielczych

Ogólny kryzys światowy i rolniczy odbił się w wielkiej mierze również na położeniu mleczarstwa. Nastąpił mianowicie spadek cen masła przeciętnie o 18 proc. w ciągu r 1930, a o dalsze 8 proc. w roku bież. Do Patronatu należy 50 mleczarń. W ub. roku przeróbka mleka wzrosła z 72 milj. ltr. na 108 milj. ltr. W poszczególnych mleczarniach wzrosła ona o ca. 25 procent na 2 200 000 ltr. Masła wyprodukowano 30 i pół milj. kg., z czego około ¾ poszło na eksport. W roku bież. nastąpił jednak spadek przeróbki w przeważnej liczbie mleczarń i co zatem idzie, wzrost procentualnych kosztów produkcji. Trudności gospodarcze zwalczano zwłaszcza przez reorganizację dostawy mleka, jak również przez powiększenie sprzedaży detalicznej nabiału i sprzedaży mleka konsumcyjnego, wreszcie przez zaprowadzenie oszczędności.

Zasadnicze trudności jednakowoż leżą nietyle po stronie gospodarczej ile po stronie finansowej. Suma kredytów przeznaczonych przez Państw. Bank Rolny do r 1930 na mleczarstwo wynosiła skromną cyfrę 6 i ¼ milj. zł na całą Polskę, z czego przeszło 1½ milj. zł przypada na zachodnie województwa. Takiemi sumami nie można budować przemysłu mleczarskiego i uzdolnić go do podniesienia jakości swej produkcji, aby mogła zmierzyć się z produkcją krajów o starej tradycji W tem też tkwi główne źródło niedociągnięcia cen naszego masła na rynkach zagranicznych, a nie w rzekomo niedostatecznej organizacji handlowej, a na którą najmniej można narzekać, uwzględniając, że spółdzielcze hurtownie w Polsce potrafiły zorganizować 70 proc. całego eksportu.

Problemy ogólne w spółdzielczości

W łączności z ogólnem położeniem kraju wysuwają się i w życiu spółdzielczem pewne problemy ogólne, które zajmują zarówno opinję społeczną jak i najwyższe czynniki kierujące polityką gospodarczą.

Stosunek

społeczeństwa do spółdzielczości

Z powodu pewnych niepowodzeń na odcinku spółdzielczości rolniczo-handlowej daje się zauważyć pewne zaniepokojenie. Dobrze jednak wiemy, że spółdzielnie nie są odosobnione w klęsce, jaka dotknęła życie gospodarcze. Dlatego zbyt pośpieszna krytyka i uogólnianie ujemnych zjawisk. byłyby niesprawiedliwe. Pocieszającym

NADZWYCZAJNA OKAZJA!
Tylko w grudniu
Portfel Skórzany
jako premja gwiazdkowa.
Za 25 wieczek! Za 25 wieczek!
od pudełek tutek (Gilz)
ALTESSE
MOKKA-PEŁNOWATKI
Tw 707

KTO CIERPI
na ischias, reumatyzm i newralgję, niech zastosuje
okłady radowe „Radiumchema"
zalecane przez najwybitniejszych lekarzy
Żądajcie bezpłatn. prospektu: „RADIUM CHEMA" Warszawa, Śniadeckich 22. tel 8-83-11
nw 7214

nw 708

objawem jest odwrót do bałwochwalstwa wszelkiego rodzaju olbrzymów kapitalistycznych do większego cenienia drobnych i średnich warsztatów pracy. Wielostronne potrzeby życia gospodarczego zmuszają do tworzenia zbiorową siłę instytucyj prywatnych społecznych. Nie można bowiem wyobrazić sobie oparcia życia gospodarczego tylko o instytucje państwowe i publiczne. W ciężkim kryzysie po wojnie francuskiej i rozczarowaniu, społeczeństwo polskie znalazło swą równowagę, zabierając się do pracy początkowo w bardzo skromnych ramach. Z małych początków wyrosła organizacja gospodarcza społeczeństwa, która pozwoliła wyzyskać w pełni owoce stopniowo poprawiających się konjunktur.

Stosunek państwa do spółdzielczości

Żyjemy dziś w lepszych warunkach niż nasi poprzednicy, bo w niepodległem państwie, które społeczeństwu w jego pracy gospodarczej i organizacyjnej na wielu polach dopomaga. Czego ze swej strony domagamy się od polityki ; ństwowej na odcinku spółdzielczym?

a) nasamprzód objektywnego odniesienia się do organizacyj spółdzielczych, równomiernego ich traktowania i oceny wedle wykazywanych rezultatów pracy.

b) pozatem potrzeba większej jednolitości w postępowaniu wszystkich instancyj państwowych i jego instytucyj pomocniczych wszelkiego rodzaju w stosunku do ruchu spółdzielczego. Zbytnia inicjatywa i ingerencja ze strony jednych instancyj, a obojętność czy nieprzychylność ze strony innych instancyj, odbija się ujemnie na rozwoju ruchu spółdzielczego. Stanowisko władz państwowych i innych czynników publicznych nie powinno też być decydowane pod wpływem tego, że państwo jest zainteresowane w rozwoju publicznych instytucyj finansowych i gospodarczych.

Powodzenie spółdzielczości zależy — od ludzi i właściwego nastawienia opinji publicznej. Dlatego mówi się w ostatnim czasie wiele o wychowaniu i wykształceniu spółdzielczem. Wprowadzenie do szkół zawodowych, wyższych i średnich wykładów, dających rzetelne wiadomości o rozwoju spółdzielczości w Polsce, jego zadaniach i znaczeniu dla podniesienia dobrobytu może dać ruchowi dzielnych i oddanych pracowników. Żadna zbiorowa praca gospodarcza a temwięcej spółdzielcza nie ma widoków rozwoju przy zaniku etyki w życiu gospodarczem. Od podniesienia jej należy zacząć, od kształtowania na nowo zdrowych pojęć gospodarczych. Zerwać należy z do niedawna panującym optymizmem, który prowadzi do lekceważenia zdrowych zasad w życiu gospodarczem, a nawet nieraz wręcz do lekceważenia zasad prawnych, co w rezultacie mści się w sposób w przybliżeniu nawet nieoczekiwany.

O uwzględnienie postulatów gospodarczych ziem zachodnich

Wracam jednak do naszego położenia w zachodnich województwach i potrzeb naszego tutejszego ruchu gospodarczego i spółdzielczego. Doniedawna województwa te były bardzo zasobne, to też opinja polska troskami naszemi się nie przejmowała, spokojna o naszą odporność, wobec trudności, odczuwanych gdzieindziej dotkliwiej. Trzebaby jednak zamknąć oczy na to, co się wkoło nas dzieje, aby trwać obecnie nadal przy tem mniemaniu. Świadomość, że zachodnie województwa gwałtownie ubożeją, jeśli nie upadają, przenika powszechnie i znalazła wyraz w roku bieżącym w inicjatywie tutejszych samorządowych instytucyj i zrzeszeń gospodarczych, które zobrazowały trudne położenie i przedstawiły postulaty gospodarcze Wielkopolski i Pomorza w opublikowanem wydawnictwie doręczonem czynnikom rządowym i polskiej opinji gospodarczej. Podnosi się w niem potrzebę zmiany poglądów na zasobność Polski Zachodniej.

Opnija ta jest istotnie słuszna. — Wystarczy przejrzeć statystykę upadłości i weksli protestowanych w zachodnich województwach, aby się przekonać, że stosunki u nas dziś proporcjonalnie znacznie są gorsze, niż ogólnie w Polsce. Zachodnie województwa więc niebawem więcej będą wymagały uwagi wszystkich naczelnych czynników i inystytucyj w państwie. Dotyczy to także spółdzielczości, która, nie opuszczając stanowiska zdrowej samopomocy, jednak winna znaleźć równomierny dostęp do pomocy udzielonej ruchowi spółdzielczemu w Polsce.

Co stanowi o przyszłości

Prognostyki, stawiane przez ekonomistów i kompetentne instancje, nie są pomyślne. Mamy jaśniejsze momenty, jak poprawa konjunktur rolniczych przez poprawę cen ziemiopłodów. Jednak świat stoi przed niepewnością, jak w początku nadchodzącego roku ułożą się stosunki kredytowe w łączności z trudnością Rzeszy Niemieckiej i jak się zlikwidują międzynarodowe perturbacje walutowe i kredytowe. W tych warunkach pracą naszą kierować musi najdalej posunięta czujność, ostrożność i wstrzemięźliwość. Do optymizmu ostatnie zjawiska gospodarcze nie dają podstaw. Jest miejsce tylko na wolę zdecydowaną do wytrwania i męskiego przeciwstawienia się przeciwnościom, na wiarę w wartość ludzkiego wysiłku, który bodaj nigdzie nie ma tego znaczenia, co w spółdzielczości. Tu bowiem nie rozstrzygają międzynarodowe kapitały, tylko wartość zrzeszonych jednostek. Na wartości człowieka i wartości jego pracy opiera się nasza wiara w przyszłość i przekonanie nasze o wartości i konieczności naszej pracy spółdzielczej, która walczącym o byt jednostkom i warsztatom do pokonania trudności ma i musi dopomóc.

Za szczegółowy referat podziękowano p. dr. Seydlitzowi burzliwemi oklaskami.

Następny referat, poświęcony rozpatrzeniu wpływu kryzysu na spółdzielczość, wygłosił p. wicepatron Leon Pluciński ze Swadzimia.

Wpływ kryzysu na spółdzielczość

Trudności, które przeżywa spółdzielczość, mówił referent, nie mają charakteru przypadkowego; są następstwem wojny światowej. Okres powojenny był za krótki, aby stosunki gospodarcze, finansowe i socjalne doznały stabilizacji. Charakterystyczną cechą obecnych stosunków jest fakt, że państwa i samorządy wszelkiego rodzaju przejmują na siebie funkcje i zadania, dla których realizowania obciążona została wytwórczość podatkami: majątkowym, dochodowym, obrotowym i spadkowym, w wymiarze równającym się nieraz częściowej konfiskacie prywatnej własności.

Katastrofa rolnictwa

Rolnictwo, nienależycie zorganizowane, samo niedość prędko zorjentowało się w zasadniczych zagadnieniach polityki rolnej. Tymczasem co kilka miesięcy następowały po sobie zmienne zarządzenia dotyczące interesów rolnictwa, a wydawane bez uwzględnienia jego potrzeb, tworząc chaos, którego koszta płaciło rolnictwo. Wysoką konjunkturę lat 1928/29 rolnictwo nie wykorzystało, a potem prawie odrazu nastąpiło silne załamanie się cen na zboże. Dopiero początek kryzysu pchnął organizacje rolnicze do wysunięcia programu polityki rolnej, w pierwszym rzędzie polityki zbożowej w Polsce.

U kolebki polskiej polityki rolnej

Zasady tej polityki streszczają się w: ochronie celnej rynku wewnętrznego, wolnym wywozie zboża bez żadnych opłat i ograniczeń, zwrocie cła przy wywozie zboża, zawarciu umowy żytniej z Niemcami i utworzeniu komisji sprzedaży żyta w Berlinie, zorganizowaniu polskiego biura eksportu zboża w Gdańsku, powołaniu do życia Państw. Zakładów Przemysłowo - Zbożowych, ustanowieniu kredytu zastawowego na zboże itp. Środki te okazały się skutecznemi i obecnie jesteśmy w stadjum oddzielenia rynku polskiego od wpływów zagranicznych. Rolnictwo ugina się jednak pod ciężarem wysokich długów, których umorzenie może nastąpić jedynie przez konwersję na dużej-terminowe kredyty, lub przez sprzedaż ziemi, co wszakże wymaga zniesienia szeregu ograniczeń w obrocie ziemią.

W dalszym ciągu referatu mówca zobrazował sytuację na rynku hodowlanym w ubiegłych latach, przechodząc zkolei do określenia przyczyn niskich cen bydła i trzody w ostatnich miesiącach.

Potrzeba nowych zarządzeń

Zdaniem referenta problemat przeciążenia rolnictwa krótkoterminowemi zobowiązaniami oraz zaległościami da się rozwiązać jedynie przy pomocy programowej akcji konwersyjnej. Akcja ta wymaga z uwagi na swoją doniosłość udziału czynników rządzących. Winna posiadać charakter planowej działalności, obliczonej na długi przeciąg czasu. Położenie rolnictwa jest bowiem obecnie wyjątkowo trudne, wobec czego środki zaradcze muszą być niezwykłe. Obserwacje nastręczają pewność, że na żniwa r. 1932 nastąpi znaczne zmniejszenie się sprzętu zarówno co do powierzchni jak i wydajności, co spowoduje podwyższenie cen na produkty rolne. Rolnictwo mało skorzysta na tem, bo nie będzie miało dużo na sprzedaż. Kraj skutkiem tego zostanie skazany na niebezpieczeństwo importu produktów zagranicznych. Dlatego państwa przezorne winny teraz przeciwdziałać temu niebezpieczeństwu, zająć się skuteczną pomocą dla rolnictwa, by postawić je na mocne nogi a później móc korzystać z pomyślnej konjunktury, jaka niezawodnie otworzy się dla przezornych i przyjdzie im z pomocą.

Zadłużenie rolnictwa

Zadłużenie rolnictwa wynosi około 4 miljardy zł., z tej kwoty na kredyt krótkoterminowy, wekslowy, w bankach, spółdzielniach i firmach prywatnych przypada 1500 miljonów zł. Na terenie działania Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych dług rolnictwa w bankach ludowych wynosi 53 milj. zł., w „Rolnikach" 31 milj. zł., razem 84 milj. zł. Optymizm, ujawniający się w szerokiej akcji kredytowania rolnictwu w latach dobrej konjunktury, nie ominął również spółdzielni, które żywo współdziałały w rozprowadzaniu kredytów wekslowych i towarowych. Optymizm przekształcił się w lekkomyślność, i często zatracano miarę oceny wartości majątkowej i zdolności płatniczej kredytobiorców. Skutkiem tego spółdzielnie poniosły duże straty na upadłych dłużnikach, w pierwszym rzędzie na dzierżawach i osadnikach. O nowych kredytach niema obecnie mowy, gdyż niema ich skąd brać a powtóre brak dostatecznych gwarancyj ze strony dłużników. Znacznie gorzej kryzys w rolnictwie odbił się na stanie spółdzielni wytwórczych, przeważnie mleczarskich, zwłaszcza tych, które powstały w okresie powszechnego optymizmu, za kredyty wekslowe, za wysoko oprocentowane i płatne teraz w chwilach najbardziej krytycznych. Załamanie się spółdzielni rolniczo-handlowych nie jest też tylko zjawiskiem obserwowanem u nas, ale wynika z przyczyn czysto konjunkturalnych. Oczywiście, gdyby w pewnych wypadkach trzymano się ścisłych przepisów, możnaby było wiele strat niepotrzebnych unikać.

Celowość poczynań

Reformy, podjęte obecnie przez patronat, idą w kierunku zabezpieczenia spółdzielni przez stratami. Spółdzielczość wciągnięta przez kryzys rolniczy w ciężkie położenie, wymaga wielkiego zrozumienia ze strony władz państwowych, samorządowych a przedewszystkiem społeczeństwa i członków, aby móc uratować co tylko możliwe, mimo ofiar materjalnych, jakie to nieraz pociągnie za sobą. Przy umiejętnej i zgodnej pracy, pełnej dobrej woli i wzajemnego zaufania przetrwamy z pewnością obecne ciężkie chwile, doczekamy się lepszej i jaśniejszej przyszłości dla naszego rolnictwa, dla naszej spółdzielczości z pożytkiem dla całokształtu naszego gospodarstwa krajowego.

Pięciolecie Obozu Wielkiej Polski

W Ostrowie dnia 6. b. m. odbyło się w pięknie udekorowanej sali uroczyste zebranie z okazji pięciolecia O. W. P. Najpierw kontroler rejonowy i kierownik pow. wydziału kol. Rzekiecki odebrał raport od sekretarza pow. wydziału kol. Piekarka. Kol. Rzekiecki zagaił następnie zebranie, poczem kol. Piekarek złożył sprawozdanie z dotychczasowej działalności O W. P. w powiecie, a zwłaszcza w m. Ostrowie. Sprawozdanie to obfitowało w momenty krzepiące i dające bodźca do dalszej pracy. Następnie kol. Majewski wygłosił referat, poświęcony pięcioleciu O. W. P., ze szczególnem uwzględnieniem działalności R. Dmowskiego. Kol. Wiśniewski zadeklamował piękny wiersz p. t. „Młodzi". Zakończeniem uroczystości było nadanie mieczyka Chrobrego kol. Góreckiemu. Zebranie zakończono hymnem Młodych. — W uroczystości wzięło liczny udział obywatelstwo m. Ostrowa; m. in. obecny był prezes Stron. Narodowego. p. Wacław Wrobiński.

W Łabiszynie dnia 6. b. m. odbyło się uroczyste zebranie przy udziale 130 członków placówki O. W. P. Kierownik obwodowy kol. Jan Klin złożył raport p. o. kierownika okręg. kol. Tatarkowi z Bydgoszczy, poczem przez powstanie uczczono pamięć zmarłych wodzów obozu narodowego J. L. Popławskiego i Zygmunta Balickiego oraz oddano hołd Romanowi Dmowskiemu. — Referaty wygłosili kol. kol. Czarnecki i Tatarek z Bydgoszczy żywo oklaskiwani przez zebranych. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych.

W Świeciu dnia 5 b. m. odbyła się uroczysta akademja w pięknie udekorowanej emblematami narodowemi, zielenią i hasłami Młodych sali. Dokoła sali ustawiło się w dwuszeregu 160 Młodych. Dr. Zdzisław Jaroszewski złożył raport kierownikowi okręg. kol. Łukaczyńskiemu z Bydgoszczy. Zagaił uroczystość p. Leon Flaczyński, witając zebranych, między którymi znajdowali się liczni przedstawiciele Stron. Narod., Nar. Org. Kobiet, Sokoła, Tow. Powstańców i Wojaków i innych organizacyj. P. Flaczyński powtarzał też w serdecznych słowach więzionych przez 5 tygodni w areszcie śledczym, jako więźniów politycznych, red. Zb. Łukaczyńskiego z Bydgoszczy, oraz Leona Trykowskiego i Maksymiljana Mindykowskiego, którym zgotowano owację. Następnie oddał przewodnictwo kol. Trykowskiemu.

Sprawozdanie z działalności powiatowego wydziału za okres od chwili powstania placówki odczytał sekretarz.

Po odśpiewaniu przez chór O. W. P. pieśni: „Od morza jesteśmy od morza", porywające referaty wygłosili dr. Zdz. Jaroszewski i red. Zb. Łukaczyński. Przemówienia nagrodzono licznemi oklaskami. Następnie kol. Neumann zadeklamował „Hymn Młodości". Po odczytaniu nadesłanych depesz i pism gratulacyjnych kier. okręgu wojew. red. Łukaczyński odczytał pismo, mianując kol. dr. Zdz. Jaroszewskiego członkiem wydz. okręg. O. W. P. w Bydgoszczy oraz kontrolerem rejonowym na powiaty: Chełmno, Świecie, Tuchola, Sępólno i półn. część pow. bydgoskiego.

Akademję zakończono odśpiewaniem „Boże, coś Polskę" i „Hymnu Młodych". Żegnającemu placówkę grodzką i delegatów placówek wiejskich, red. Łukaczyńskiemu zgotowano niezwykle serdeczną owację.

Po akademji odbyła się odprawa kierowników placówek. Podniosłą uroczystość rozpoczęto solennem nabożeństwem, odprawionem na intencję Wielkiej Polski przez ks. dziek. Konitzera.

Baczność O. W. P. Poznań!

Zbiórka członków O. W. P. miasta Poznania celem wzięcia udziału w pogrzebie ś. p. Karola Rzepeckiego jutro, w czwartek, o godz. 2 po południu na podwórzu domu przy św. Marcinie 65.

Biskup gdański przyjacielem hitlerowców

Gdańsk, 16. 12. (Tel. wł.) Poseł do Reichstagu Förster, przemawiając na zebraniu gdańskich hitlerowców oświadczył, iż biskup gdański hr. O'Rurke jest przyjacielem ruchu socjalno - narodowego. Hitlerowcy gdańscy pracują z biskupem gdańskim w zgodzie i starają się usunąć wszystko to co szkodzi Kościołowi katolickiemu.

Przed rekonstrukcją rządu włoskiego

Rzym, 16. 12 (Tel. wł.) W kołach politycznych uchodzi za pewne, że Mussolini dokona w najbliższym czasie daleko idącej rekonstrukcji swego gabinetu. Minister spraw zagranicznych Grandi ma wprawdzie pozostać na dotychczasowym stanowisku, jednakże w prawie wszystkich innych resortach mają zajść zmiany personalne. Zmiany dotyczyć będą również włoskiego korpusu dyplomatycznego zagranicą. Między innemi dotychczasowy minister korporacyj Bottai ma być mianowany na stanowisko ambasadora włoskiego w Moskwie.

Rozruchy bezrobotnych w Londynie.

Londyn, 16. 12. (Tel. wł.). W Londynie miały miejsce wczoraj popołudniu rozruchy z powodu wielkiego pochodu bezrobotnych, przybyłych z wszystkich dzielnic Londynu. Pochód przybył w zamiarze wysłania delegacji do władz miejskich. Manifestanci całkowicie zatamowali ruch uliczny, wobec czego policja zmuszona była do rozproszenia tłumu siłą. Wśród tłumu niesiono sztandary czerwone oraz transparenty z emblematami w formie młota i sierpa.

Obóz Wielkiej Polski

Kurs Kandydatów

na członków O. W. P. w środę, dnia 16 b. m. o godz. 20 na sali Stronnictwa Narod., Św. Marcin 65.

Referat wygłosi: Poseł na Sejm kol. Ryszard Piestrzyński.

Grodz. i Pow. Wydz. O. W. P. Poznań

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Godziny handlu

w tygodniu przedświątecznym i w wigilję Bożego Narodzenia.

W czasie od 18 do 23 grudnia b. r. mogą być sklepy otwarte o dwie godziny ponad czas normalny, jednak nie dłużej niż do godziny 21, a więc sklepy spożywcze do godz. 21, inne, kończące pracę normalnie o 18,30 — do godziny 20,30.

W niedzielę, dnia 20 b. m. dozwolone jest wykonywanie handlu od godz 13 do 18, a w wigilję Bożego Narodzenia — tylko do godz. 18-ej.

Skazanie szpiega

na 6 lat ciężkiego więzienia.

Sąd apelacyjny rozważał przy drzwiach zamkniętych sprawę niejakiego Antoniego Preissa z Namysłowa z Niemiec, który przekroczywszy granicę w Rychtalu, usiłował informować państwo ościenne o stanie wojsk polskich. Preissa przyłapała nasza straż graniczna i po spisaniu protokółu wydała władzom sądowym.

Na rozprawie w pierwszej instancji Preiss skazany został na 10 lat ciężkiego więzienia. Na skutek wniesionej apelacji odbyła się ponownie rozprawa w wyniku której Preissowi wymierzono karę więzienia za usiłowane szpiegostwo przez 6 lat, a za bezprawne noszenie broni skazano go na 14 dni. (z)

KALENDARZYK

Środa, 16 grudnia 1931.

Słońce: wschód 7,57; — zachód 15,38; — długość dnia 7 godz. 41 min

Księżyc: wschód 12,04; — zachód 23,37; — I kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 748 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 8 st. C., najniższa minus 1 st C.

Przepowiednia pogody na czwartek: Przy dalszej poprawie pogody, dalsze obniżenie się temperatury.

Kal. rzk.: Adelajda; jutro Łazarz B.

Kal. słow.: Zdzisław; jutro Żyrosław.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr 59, I p. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godz 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz 17—18

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K Marcinkowskiego w „Bazarze" przy ul. Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18.

Wilda: Apteka „Pod Koroną", Górna Wilda nr. 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą", ul. Kraszewskiego 12

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nar. ul. Strusia.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Sodalicja Pań Nauczycielek w Poznaniu.** W niedzielę, 20 bm. o godz. 9 msza św. w kaplicy sodalicyjnej u OO. Jezuitów. Po mszy św odbędzie się zebranie plenarne. W piątek o godz. 17 zebranie zarządu w „Marianum".

OSOBISTE

— * **P. inż. Bolesław Schmidt** z Mnich został zamianowany zaprzysiężonym biegłym z dziedziny rolnictwa na obwód sądu apelacyjnego w Poznaniu.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali pp.: Edward Józef Tomaszewski z Pladiu na Sumatrze i Jan Romuald Różycki z Piotrkowa w wojew. łódzkiem Dyplom nauk prawnych z tytułem magistra praw uzyskał p. Teofil Motyliński z Poznania.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Drugi kurs okresowy Sokolic** odbył się w gimn. Jana Kantego. Zjechało 25 uczestniczek ze wszystkich stron Wielkopolski. Kurs odbył się pod kierunkiem naczelniczki dzielnicowej druchny Kasprzakówny, która też sama prowadziła musztry, lekcję o oznakę sportową, pląsy i gry; lekcję gimnastyczną i systematykę przeprowadziła druchna Kozłowska. W przerwie między ćwiczeniami p. prof. Kostrzewski wygłosił ciekawy i głęboko ujęty referat na tem.: „Rozwój charakteru w myśl wskazań oraz ideologji sokolej". Prelegent wskazał na cały szereg błędów, które popełnia społeczeństwo i które w konsekwencji mogą doprowadzić nawet do upadku Polski. To też winno być zasadą tak sokoła jak i sokolicy, aby starać się zwalczać te błędy i złe instynkty, najpierw u siebie urabiać charakter, a tem samem promieniować później i na całe otoczenie Wykład wywołał ogromne zainteresowanie. a wywody mówcy trafiły na wdzięczną glebę. Z ramienia dzielnicowego wydziału sokolic były obecne na kursie druchny Rozmiarkowa i Herniczkowa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sekcja Eucharystyczna Sodalicji Pań Miejskich w Poznaniu.** Walne zebranie odbędzie się w piątek, 18 bm. o godz. 17 w sali św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22.

— * **Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera Poznań-Jeżyce.** Doroczne walne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 5 stycznia 1932 r. o godz. 20 w lokalu p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16 Wnioski zgłaszać należy pisemnie do sekretarza drh. A. Gwizdka, ul. Śniadeckich 6 najpóźniej do 22 bm.

WYSTAWY

— * **Gwiazdkowa wystawa robót kobiecych** za dwa dni zamyka swoje podwoje, a dużo pięknych eksponatów czeka na nabywców. Robótki są bardzo tanie, choć wykonane artystycznie. Na szczególną uwagę zasługują: zdobnictwo choinkowe p. Lewandowskiej, śliczne zabawkarstwo, mianowicie pięknie wykonane zwierzątka p. Schmidtowej, gustowne samodziały z warsztatów krajowych, piękne makaty, poduszki malowane i liworyzowane przez p. Zofję Mlicką, gustownie malowane talerze i porcelanę uczennicy szkoły zdobniczej p. Kuniewskiej, obrazy p. Bukowskiej, batiki p Koźlikowej, talerze i wazony w stylu ludowym p. Jachimowiczówny, piękne roboty siatkowe p. Tiszlera, oryginalne poduszki szydełkowane podług najnowszych wzorów p. Zydorowicza, gustownie malowane poduszki p Milwicza, makatki z góralami, płyty, poduszki i szal malowany p. Prałatówny. Polecamy gorąco zwiedzenie wystawy, która zasługuje ze wszech miar na poparcie.

WYKŁADY

— * **Czy malowanie twarzy upiększa?** Przypominamy w ostatniej chwili wobec licznych zapytań, że zapowiedziany pod tym tytułem odczyt wygłosi dr Jan Kanty Słotwiński, specjalista w chorobach skóry i kosmetyce, w dniu dzisiejszym o godz. 19 w Coll. Medicum, ul. Fredry 10, sala Śniadeckich. Bilety jeszcze do nabycia w przedsprzedaży w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul Gwarna, oraz przed wejściem na salę od godz. 18.30.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Wieczór sonat** odbędzie się w sobotę, dnia 19 grudnia br. o godz 20 w Domu Ewangelickim. W programie: Bach, Mozart, Beethoven, Franck i Slavenski. — Wykonawcy: Czesław Kamionka (skrzypce), Olga Karpacka (fortepian). Czysty dochód przeznaczony dla biednych i bezrobotnych m. Poznania.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Na Tow. Pomocy dla Inteligencji** złożyli pp Mrozowscy z Warszawy zamiast wieńca na trumnę śp. Matki Ignacji Szydłowskiej, przełożonej SS. Urszulanek 50 zł.

— * **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** W najbliższych dniach przystępuje Zarząd Okręgu Poznańskiego do wypłacania zapomóg gwiazdkowych oraz do bezpłatnego przydzielania cukru swym bezrobotnym członkom. Z tych udogodnień będą mogli skorzystać tylko członkowie Związku lub byli członkowie za przedstawieniem dowodu swej przynależności do Związku oraz za poświadczeniem, że nie pobierają żadnych zasiłków z Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od godz. 17—19 w sekretarjacie Związku, Al. Marcinkowskiego 24 (dom ogrodowy).

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Bilans listopadowy straży ogniowej.** W ubiegłym miesiącu straż pożarną wzywano w 27 wypadkach. Pożarów było ogółem 12, pozatem alarmowano straż pożarną w 15 wypadkach pomocniczych oraz w innych tak zwanych „ślepych". (we.)

— * **Karetka ambulansowa szpitala miejskiego,** obsługiwana przez personel straży ogniowej w Poznaniu, która w naszem mieście dzielnie pełni funkcje samarytańskie, wzywana była w ubiegłym miesiącu 292 razy do przewożenia chorych. Cyfra ta wymownie świadczy o usługach, jakie daje karetka w razie nieszczęśliwych wypadków. (we.)

— * **Z targu.** Dnia 16. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—3.90 zł; masła mleczarskiego 4.00—4,40 zł; twarogu 1,00—1.40 zł; mendel jaj 2,40—2,70 zł; litr śmietany 1.60—2.00 zł; litr mleka pełnego 26—28 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1.80 do 2,00 zł; słoniny wędzonej 2.60—2.80 zł; wieprzowiny 1,40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 2,20 zł; cielęciny 1.20—2,80 zł; skopowiny 1,60—2.60 zł; koziny 1.40—1.60 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; gęś 7,00—11,00 zł; para gołębi 1,50—1,80 złotych; para kuropatew 3,00 złote; królik 2.00 zł; bażant 4.50 zł; zając 6—7 zł; za ryby: 1 kg. karpia 3,20 do 3,60 zł; lina 3,20—3,60 zł; okonia 1,20—1.60 zł; karasia 1.20—2.60 zł; białych ryb 0.80 do 1.60 zł; sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg leszcza 2,40 zł; 1 kg suma 2.40 zł; 1 kg szczupaka 3,00—3,60 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.70 złotych; szpinaku 30 groszy; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kg. bobu 1,20 zł; główka zielonej sałaty 10 do 20 groszy; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafjor 0.30—1.00 zł; 1 kg kalarepy 0.20 zł; 1 kg marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 0.70—1,00 zł; brukselki 0.60 zł; owoce: 1 kg. jabłek 0.30—0,90 zł; gruszek 0,60 do 1,00 zł; winogron 2,00—2,40 zł; żórawin 2,00 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,40 do 3,00 zł; laskowych 2,60—5,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł. — Targ ożywiony. Ryby podrożały, pozatem ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wypadek samochodowy.** Na Chwaliszewie samochód P. Z. 12 050, prowadzony przez ułana 15 pułku ułanów Piotra Siuzdaka, najechał p. Romana Gburka, mieszkającego przy ul. Bukowskiej 21 — Najechanego, który odniósł lżejsze pokaleczenia, przewieziono do lecznicy miejskiej. (k.)

— * **Zderzenie.** Na ul. Kochanowskiego róg Dąbrowskiego samochód P. Z. 10552 zderzył się z dorożką konną nr. 167 Podczas wypadku złamany został dyszel i poraniony koń. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Czyje rowery?** W komisarjacie VI Policji Państwowej znajdują się dwa rowery męskie, których właściciel nie ustalono. Jeden rower jest marki „Diament", drugi zaś marki fabrycznej nie posiada. (k.)

— * **Wielka kradzież z włamaniem.** W Borku włamano się do hurtowni tytoniowej Łupem włamywaczy padły tytonie wartości 10 tys złotych i gotówka w sumie 300 zł. (k.)

— * **Zbiórka odzieży na rzecz bezrobotnych.** Komitet dla spraw bezrobocia na m. Poznań komunikuje, że zbiórka odzieży odbywa się obecnie w śródmieściu. — Prosimy zatem o przychylne i łaskawe poparcie naszej akcji i życzliwe przyjmowanie kwestarzy.

JARMARKI

— * **Pniewy.** W czwartek, 17 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło, towary kramarskie i produkty rolnicze..

— * **Kostrzyn.** Jarmark kramny i na konie odbędzie się 22 bm. Spęd bydła i świń wzbroniony

— * **Rogoźno Wlkp.** We wtorek, 22 b. m. odbędzie się jarmark na konie, bydło i świnie.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Oborniki.** (Zmiana właściciela.) Młyn wodny i przyległe 500-morgowe gospodarstwo w Kowanówku, dotychczasowa własność Banku Spółdzielczego właścicieli nieruchomości w Poznaniu, przeszła drogą kupna na własność p. Pankaua w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego nr 19

— (Przedstawienie.) Towarzystwo Czytelni Ludowych (Kółko Sceniczne) urządziło we wtorek, dnia 8 bm. na sali p. Klosowej przedstawienie komedji Grzymały - Siedleckiego p. t. „Sublokatorka". Amatorzy doskonale wywiązali się ze swych zadań.

— (Zebranie inwalidów.) Nadzwyczajne walne zebranie Inwalidów Wojennych, wdów i sierot Koła obornickiego odbyło się w niedzielę, dnia 6 bm. na sali p. Klosowej. Zebranie zagaił prezes p. Mierzyński Uchwalono rezolucję, protestującą przeciwko zwolnieniu inwalidów wojennych ze służby kolejowej. Również uchwalono zarejestrować w sądzie miejscowe Koło. W wolnych głosach omawiano różne i dość ważne sprawy inwalidów i ich rent.

— (Przedstawienie.) Młodzi Obozu Wielkiej Polski, chcąc przyjść z pomocą biednym dzieciom oraz bezrobotnym członkom obozu, urządził na ten cel we wtorek dnia 8 bm. na sali Bractwa Kurkowego przedstawienie amatorskie sztuki p. t. „Kościuszko w Petersburgu" oraz komedji „Chrapanie z rozkazu". Jedną czwartą część czystego zysku ofiaruje obóz na dożywienie dzieci przy tutejszej szkole powszechnej, resztę zaś przeznacza na gwiazdkę dla bezrobotnych członków obozu. (kko)

— * **Rogoźno.** (Osobiste.) W miejsce p. prof. Kowalskiej, która udała się do Leszna w celu objęcia posady dyrektorki tamtejszego żeńskiego gimnazjum, posadę w gimnazjum w Rogoźnie objął p. prof. Stefan Braun.

— (Z Urzędu Stanu.) W czasie od 21 października do 30 listopada urodziło się ogółem 24 dzieci, w tem 8 chłopców i 16 dziewczynek Zgonów zanotowano 18. Na ślubnym kobiercu stanęło 14 par.

Przy zaparciu stolca, wzdęciu brzucha, nadkwaśności soku żołądkowego bólach głowy, przeczuleniu uczuciu strachu, ogólnem złem samopoczuciu i zmęczeniu łagodnie działająca naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** daje łatwe wypróżnienie, uwalnia organizm od pozostałości w jelitach i w wielu wypadkach zapobiega zapaleniu ślepej kiszki. Żądać w aptekach.
nw 7 619

— (Z ruchu Tow.) Pod przewodnictwem prezesa p. Klemensa Korybalskiego odbyło się zebranie Tow. Powstańców i Wojaków. W czasie toczących się obrad p. prof. Englert wygłosił interesujący referat p. t. „Powstanie Listopadowe" Po referacie omówiono sprawę zabawy tanecznej, gwiazdki dla członków i składek członkowskich.

— (Działalność Stow. Dzieciątka Jezus.) Pod przewodnictwem p. Napiecykówny przy udziale 81 członków, odbyło się zebranie Stow. Dzieciątka Jezus W czasie obrad p. Henkówna mówiła na temat „O obowiązku i prawach w stow." — Referat p t „Pragnienie małej murzynki Walusi" wygłosiła p. Napiecykówna. — Piękne deklamacje wygłosili pp. Sztuba p. t. „Kalosze" i Szymański p. t. „O Górnym Śląsku". (ske.)

— * **Strzelno.** (Akademja.) W dniu 29 ub. mies. ku uczczeniu rocznicy powstania listopadowego odbyła się akademja, urządzona staraniem Tow. gimn. „Sokół" i Tow. Powst i Wojaków przy współudziale Tow śpiewu „Harmonja" i Kółka Muzycznego. Zagaił akademję adwokat p. Frankowski. Treściwy referat wygłosił p. Płócienniczak Stefan.

— (Z Akcji Katolickiej.) We wszystkie niedziele adwentu odbywają się zebrania Akcji Katolickiej Podczas zebrań tych wygłaszane są odczyty. W dn. 6 bm wygłosił referat p. Woj. Daszyński o autorytecie starszych. W dniu 8 bm. w sali p. Piątkowskiego odbyło się wielkie zebranie manifestacyjne w obronie węzła małżeńskiego. Zagaił zebranie wobec szczelnie zapełnionej sali prezes Akcji Katolickiej p. Gruhn. Treściwy referat o małżeństwie wygłosił ks. prał. Czechowski W końcu odczytano rezolucję, protestującą przeciwko projektowi nowego kodeksu prawa małżeńskiego. (mc.)

— * **Wronki.** (W obronie małżeństwa.) W niedzielę, dnia 13 bm odbyła się uroczysta akademja, poświęcona godności sakramentu małżeństwa Uroczystość zagaił prezes miejscowej Akcji katolickiej p. sędzia Budzyński, a następnie p dr. Elzanowski wygłosił referat Głęboki w treści i piękny w formie referat wywarł wielkie wrażenie na słuchaczach. Referat obdarzono hucznemi oklaskami. Akademję urozmaicały pieśni wykonane przez chór kościelny Uchwalono rezolucję, potępiającą projekt nowej ustawy i domagającą się ustawy zgodnej z prawem Bożem i kompetencją kościoła katolickiego. Na zakończenie odśpiewano hymn „My chcemy Boga".

— * **Szamotuły.** (Wykład.) Staraniem Akademickiego Koła Szamotulan odbył się 5 bm. w auli tut. gimnazjum wykład docenta U. P. p dr Wiertelaka na tem.: „Ameryka, stosunki i ludzie". Prelegent na podstawie własnych obserwacyj przedstawił ciekawe szczegóły z życia w kraju dolara. Wykład ten, którego fragmenty unaoczniono przeźroczami, przyjęło liczne audytorjum z żywem zainteresowaniem.

— (Bezrobocie.) Po 8 tygodniach pracy ukończona została tegoroczna kampanja buraczana w tut. cukrowni Wskutek tego szeregi bezrobotnych zwiększyły się o około 500 osób. Ponadto z powodu braku zamówień nastąpiły zwolnienia pracowników, w drugim największym na miejscu ośrodku pracy — fabryce mebli Bracia Moerpel.

— (Manifestacja.) W dniu 8 bm. odbyło się po uroczystem nabożeństwie błagalnem, odprawionem w miejscowej kolegjacie, wielkie zebranie manifestacyjne przeciwko projektowi ustawy o prawie małżeńskiem. Zebranie zagaił w szczelnie zapełnionej sali hotelu Grundmanna, ks. proboszcz i dziekan Kaźmierski, poczem wygłosili szczegółowe referaty p. inspektor szkolny Wąsowicz i p Krzyżagórska, wskazując na niebezpieczeństwo, wypływające z projektowanej ustawy dla rodzin katolickich. Po uchwaleniu rezolucji protestującej przeciw wspomnianej ustawie, zakończono zebranie, które miało przebieg podniosły, odśpiewaniem pieśni „My chcemy Boga". (op.)

Zebranie Stronnictwa Narodowego

Koło Poznań-Łazarz

Zebranie miesięczne odbędzie się dziś, w środę, 16 b m. o godz. 8-mej wiecz. w sali p. Przybylskiego przy Rynku Św.-Łazarskim 18.

Na porządku obrad referat polityczny, który wygłosi adwokat dr. Szeib.

O liczne i punktualne przybycie członków, zwłaszcza p. p. obwodowych, pro Zarząd.

— * **Ujście.** (Prawo małżeńskie.) Z inicjatywy tutejszego proboszcza ks. prob. Dudzińskiego odbył się 8 bm. w sali parafjalnej wiec, celem uchwalenia uroczystego protestu przeciw projektowi nowego prawa małżeńskiego. Wiec rozpoczęto pieśnią, poczem ks. proboszcz omówił szczegółowo projekt nowego prawa małżeńskiego, który jest sprzeczny z duchem kościoła katolickiego. Przedstawioną rezolucję zebrani jednogłośnie uchwalili.

— (Z Towarzystwa Powstańców i Wojaków.) W dniu 6 bm odbyło się w lokalu p. Mazurkiewicza nadzwyczajne walne zebranie tutejszego Towarzystwa Powstańców i Wojaków. Zebranie zagaił dotychczasowy prezes, poczem sekretarz przeczytał protokół z ostatniego zebrania. Najważniejszym punktem obrad był wybór nowego prezesa, ponieważ w związku z nieprzyjęciem statutu grudziądzkiego ustąpił dotychczasowy prezes. Większością głosów wybrano jako prezesa mistrza piekarskiego p. Wacława Patyka. W wolnych głosach omawiano różne wnioski. Przejrzano listę członków i niektórych nie przychodzących na zebrania i nie płacących składek skreślono. Uchwalono urządzić w rocznicę wkroczenia wojsk polskich do Ujścia to jest w dniu 19 stycznia, uroczyste posiedzenie.

— (Bezrobocie.) Miasto liczy przeszło 300 bezrobotnych. Do tego czasu część ich była zatrudniona przy naprawie drogi do Byszek, zaś większa część pobierała zasiłki z Funduszu Bezrobocia. Obecnie ukończono pracę przy naprawie drogi i zasiłki z Funduszu Bezrobocia też się kończą, a widoków na pracę niema. Komitet niesienia pomocy bezrobotnym zbiera ofiary w gotówce i naturaljach, aby przyjść choć w pewnej mierze bezrobotnym z pomocą.

— (Z „Sokoła".) W dniu 6 bm. odbyło się zebranie zarządu z komitetem do uroczystości dziesięciolecia oraz zebranie plenarne towarzystwa. Zarząd przyjął 8 nowych członków. Ogólna liczba członków wynosi obecnie 97.

— (Z Ochotniczej Straży Pożarnej.) W ubiegłym tygodniu odbyło się zebranie tutejszej Ochotniczej Straży Pożarnej. — Uchwalono urządzić w dniu 17 stycznia zabawę z przedstawieniem amatorskiem. — Dzięki staraniom nacelnika p. Harwasa przeprowadza się w Straży od czasu do czasu ćwiczenia.

— (Dożywianie biednych dzieci.) Komitet niesienia pomocy bezrobotnym uchwalił na swem ostatniem posiedzeniu dożywiać około 40 dzieci bezrobotnych. (um.)

— * **Czarnków.** (Wiec.) W tych dniach odbył się wielki wiec protestacyjny na sali „Ogrodu Browarnego" w sprawie projektu ustawy małżeńskiej. Ogromna sala nie mogła pomieścić wiernych. Wiec zagaił ks. prob. Swinarski i oddał przewodnictwo w ręce p. adw. Korytowskiego. Referat wygłosił adw. p. Rankowski. P. Lesińska wygłosiła referat „Czem jest kobieta-matka dla szczęścia i rozwoju rodziny". Po odczytaniu rezolucji odśpiewano „Boże coś Polskę". (cn.)

— * **Wągrówiec.** (Uroczystość 25-lecia.) Towarzystwo Pszczelarzy w Wągrówcu obchodziło uroczystość 25-lecia istnienia. Odbyto uroczyste posiedzenie, którego obrady cechowała powaga.

— (Wystawa prac kobiecych w Wągrówcu.) Ub. soboty odbyło się uroczyste otwarcie wielkiej wystawy prac kobiecych Towarzystwa Czytelni dla Kobiet w Wągrówcu w obecności przedstawicieli władz samorządowych i miejskich, prezesa Rady miejskiej oraz licznie zgromadzonej publiczności. Na wstępie prezeska Stowarzyszenia, p. dr. Kulińska przemówiła do zebranych, poczem przemawiał również ks. prob. Wróblewski, wyrażając radość z dokonanego dzieła. Otwarcia wystawy dokonała senjorka i opiekunka Stowarzyszenia p. Moszczeńska z Przysieki. Wystawa wzbudziła powszechne zainteresowanie. Goście podziwiali eksponaty wystawowe, które posiadają dużą wartość. Dochód z wystawy przeznacza się na gwiazdkę dla biednych dzieci.

— (Nominacja.) J. E. ks. Kardynał-Prymas zamianował ks. Jana Filipiaka, proboszcza w Panigrodzu i dziekana łekińskiego delegatem arcybiskupim przy egzaminach maturalnych w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem męskiem w Wągrówcu.

— (Uduszony noworodek.) Przy ustępach dworca kolejowego znaleziono zwłoki noworodka płci męskiej. Stwierdzono, że noworodek został uduszony zapomocą szmaty.

— (Balet Opery Poznańskiej.) Pod kierownictwem baletmistrza p. J. Ciesielskiego z primabaleryną p. Martą Martówną na czele doskonałego zespołu z udziałem najmłodszych gwiazdeczek Bal. Op. Pozn., Ninki Grzegorzewskiej i Zosi Loberówny wystąpił gościnnie w Wągrówcu balet Opery Poznańskiej. M. in. odegrano II. „Rapsodję" Liszta i „Za dawnych czasów". Sala p. Rossy wypełniona była po brzegi. (ek.)

— * **Mogilno.** (S. M. P.) Dnia 8 bm. odbyło się plenarne zebranie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (męskiej). Zebranie to urozmaicone było deklamacjami, monologami i śpiewkami związkowemi.

— (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) — Zebranie towarzystwa odbędzie się w niedzielę, dnia 20 bm. o godz. 4 popoł. w salce parafjalnej. (mm.)

— * **Inowrocław.** (Akademja.) Dnia 8 bm. staraniem Sodalicji Marjańskiej odbyła się u nas uroczysta akademja ku czci Królowej Korony Polskiej. Referat na temat: „Matka Przenajświętsza w życiu społecznem narodu" wygłosił p. dr. Ganowicz, pozatem śpiew i deklamacja złożyły się na udatną całość programu. — Na zakończenie przemawiał ks. dziekan Kubski przeciw projektowi ułatwienia rozerwalności małżeństwa, zebrani zaś uchwalili odnośną rezolucję w tej sprawie oraz protest co do nowych „poradni", wstrzymujących życie, kiełkujące w łonie matki.

— (Dla bezrobotnych.) Miejski Komitet dla spraw bezrobocia w Inowrocławiu ogłasza odezwę do społeczeństwa miejscowego o składki w naturze lub gotówce dla bezrobotnych. Komitet proponuje: podatek od urzędników dobrowolnie przez zimę conajmniej pół proc. od uposażenia miesięcznie, jeden procent od wolnych zawodów, po funcie żyta z morgi od rolników jednorazowo, dzienny zarobek jednorazowo od robotników stałych i po 50 gr miesięcznie od służby domowej. (em.)

— * **Gniezno.** (Aresztowanie szulera.) Pod zarzutem oszustwa ujęła policja niejakiego 26-letniego Stefana Matycha z Gniezna (ul. Zielona 4). W pociągu Leszno — Poznań Matych z swoimi dwoma towarzyszami ograli Władysława Gischego z Oporowa pow. Gniezno na sumę 500 zł. Pozatem skradli poszkodowanemu portfel z dokumentami i gotówką.

— (Wieczornica harcerzy w Gnieźnie.) W ubiegłą niedzielę odbyła się na sali Hotelu Europejskiego wieczornica harcerska, poświęcona patronce II żeńskiej drużyny harcerskiej im. Emilji Plater.

— * **Skalmierzyce.** (Występ kasiarzy.) W jednej z ostatnich nocy włamano się do mieszkania właścicielki majątku p. Konstancji Woźniakowej w Skalmierzycach w powiecie ostrowskim. Włamywacze rozpruli tak zwanym rakiem kasę ogniotrwałą i zabrali 35 zł gotówki i dwie obligacje pożyczki konwersyjnej po 500 zł (numery 4 113 877 i 4 113 878). Włamywaczy spłoszono prawdopodobnie, gdyż pozostawili na miejscu różne narzędzia złodziejskie, jak pilniki i dłuta, zawiniętę w gazetę „Ekspress Łódzki", oraz chustkę do nosa. Włamanie kasowe było przez złoczyńców bardzo dokładnie przygotowane, gdyż na kilka dni przedtem otruli psa podwórzowego, który był najwidoczniej poważną przeszkodą dla ich zamysłów. (k.)

— * **Pniewy.** (Włamanie.) W Pniewach włamano się jednej z ostatnich nocy do mieszkania pastora Ottona Daya. Włamywacze wtargnęli do mieszkania po wytłoczeniu szyby w oknie. Splondrowali całe mieszkanie, poczem udali się do przyległej kancelarji gminy ewangelickiej, rozbili skarbonki ze zbiorami z kolekt i zabrali gotówkę w sumie 312 zł. (k.)

— * **Kobylin.** (Nowe S. M. P.) Dnia 6 bm. odbyło się w Górce, położonej o 3 klm. od Kobylina, w domu sołtysa, p. Łopaczyka, zebranie organizacyjne, celem założenia Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. — Założeniem zajął się zarząd S. M. P. z Kobylina wraz z swym patronem ks. dziekanem Zalewskim. Referaty wygłosili druhowie Kwiatkiewicz Ign. i Rauchut Ludwik. Do nowo założonego stowarzyszenia wstąpiło 17 młodzieńców. Chwilowo to S. M. P. będzie podlegało zarządowi S. M. P. z Kobylina.

— (Wiec protestacyjny.) Dnia 13 bm. na salce Strzelnicy odbył się wiec protestacyjny w sprawie projektowanej przez komisję kodyfikacyjną ustawy małżeńskiej. Kościół reprezentowali ks. dziekan Zalewski, O. Barnaba Stokowy, gwardjan tutejszego klasztoru OO. Franciszkanów i O. Ludwik. Wiec zagaił ks. dziekan Zalewski, przedstawiając ważność i konieczność protestowania przeciwko projektowi ustawy małżeńskiej i dziękował licznie zgromadzonej publiczności za przybycie. Po zagajeniu O. gwardjan przeczytał o ustawie małżeńskiej rezolucję, którą publiczność jednogłośnie przyjęła. Wiec zakończono pieśnią „Boże coś Polskę". (hk.)

— * **Ostrów.** (Uroczystość św. Rodziny.) Stow. Kobiet Katolickich obchodziło po raz pierwszy, zamiast dotychczasowego święta matki, uroczystość św. Rodziny. W tej intencji wysłuchały stowarzyszone wspólnie mszy św., a wieczorem zgromadziły się na sali Domu Katolickiego, by wysłuchać przemówienia patrona ks. proboszcza Zamysłowskiego, który uwypuklił cel i znaczenie rodziny chrześcijańskiej i przyjrzeć się z sceny kilku obrazkom scenicznym o tendencji moralnej i zdrowej. Sala była wypełniona. Uczestnicy wieczoru spędzili miłe i niepozbawione wesołości chwile wśród swojskiej atmosfery.

— (Zamknięcie wystawy.) Piękna i nader sympatyczna wystawa prac kobiecych urządzona przez Czytelnię Kobiet, została w niedzielę wieczorem zamknięta. Ruch na wystawie był wielce ożywiony — powodzenie więc zupełne. Paniom z Czytelni, które poświęciły naprawdę dużo wolnego czasu i zabiegów około tej z wszech miar udanej i mającej duże kulturalne znaczenie wystawy, należy się słowa rzetelnego uznania.

— (Z wystawy Młodych Polek.) By choć w drobnej mierze pospieszyć z pomocą potrzebującym bezrobotnym, chwyciły się miejscowe 3 organizacje Młodych Polek szlachetnego celu i urządziły na scenie Domu Katolickiego przedstawienie trzech jednoaktówek. Dobór komedyjek był bardzo szczęśliwy. Tendencja dobra, nie pozbawiona radości i wesela. To też dość liczna publiczność, wypełniająca widownię, bawiła się szczerze i darzyła wykonawczynie hucznemi oklaskami. Sztuczki przeplatane były śpiewem i tańcem.

— (Wykład.) W piątek, 18 bm. wygłosi tutaj literat czeski p. Dressler wykład, ilustrowany przeźroczami o Czechosłowacji. Początek o godz. 17 w kinie „Apollo". (n.)

— * **Kępno.** (Przykry wypadek.) W domu p. Juljana Niemanda w Jankowach wydarzył się przykry wypadek, który mógł pociągnąć za sobą groźne następstwa. 9-letni syn p. N. przez nieostrożne otwieranie parownika z gotującemi się ziemniakami, poparzył sobie bardzo silnie całą twarz i ręce.

Z POMORZA

— * **Chełmża.** (Kampanja buraczana.) Tegoroczna kampanja buraczana tutejszej cukrowni, która trwała sześć tygodni, została w tych dniach ukończona. Przerobiono przeszło 3 milj. centnarów buraków, tj. znacznie mniej, niż w latach ubiegłych, a dziennie przeciętnie 88 000 centnarów. — Cukru surowego wyprodukowano 550 000 ctr. oraz 800 ctr. cukru drugiego rzutu. Zawartość cukru buraków wynosiła przeciętnie 18 proc. W czasie kampanji cukrownia zatrudniała przeszło tysiąc robotników. (x.)

— * **Starogard.** (Kradzież w kościele.) Nieznani złoczyńcy włamali się w nocy do kościoła w Suminie i skradli nowy dywan, wartości 600 zł. (x.)

Przed pogrzebem ś. p. Karola Rzepeckiego

Organizacje, które chcą wziąć udział w pogrzebie ś. p. Karola Rzepeckiego, zechcą się porozumieć z p. Jęczkowiakiem — Drukarnia Uniwersytecka — który objął kierownictwo nad pochodem pogrzebowym.

— * **„Sokół" Śródmieście.** Zarząd gniazda wzywa wszystkich druhów umundurowanych do wzięcia udziału w pogrzebie członka honorowego gniazda, śp. drh K. Rzepeckiego, który się odbędzie w czwartek, 17 bm. o godz. 14.15. Zbiórka o godz. 14 na podwórzu „Grandki", pl. Wolności nr. 18.

— * **Baczność Sokolice!** Wszystkie druhny biorą udział w pogrzebie nieodżałowanego druha naszego śp. Karola Rzepeckiego i stawią się na zbiórkę ze sztandarem we czwartek, 17 bm. o godz. 14,15 na podwórzu „Grandki", pl. Wolności.

— * **Sokoli i Sokolice Okręgu Poznańskiego!** Wzywamy wszystkich do oddania ostatniej przysługi śp. druhowi Karolowi Rzepeckiemu, byłemu prezesowi Okręgu Pozn., działaczowi niezmordowanemu na niwie sokolej, członkowi honorowemu Związku Sokolego. Zbiórka w czwartek, 17 bm. o godz. 14.05 na podwórzu „Grandki", pl. Wolności 18. — Naczelnictwo Okręgu Poznańskiego.

— **Tow. Powst. i Wojaków im. śp. Franciszka Ratajczaka — Poznań-Śródmieście.** Celem wzięcia udziału w pogrzebie druha śp. Karola Rzepeckiego zbiórka wszystkich umundurowanych członków (nieumundurowani obowiązkowo czapki) w czwartek, 17 bm. punktualnie o godz. 13.45 przed nowym ratuszem, Stary Rynek. — W kasie pośmiertnej płatny wypadek 29.

— * **Baczność Legjon Wielkopolski!** Wzywa się wszystkie organizacje Legjonu Wielkopolskiego do wzięcia gremjalnego udziału z pocztami sztandarowemi w pogrzebie śp. druha Karola Rzepeckiego. Zbiórka w czwartek, 17 grudnia rb., o godz. 13,45 na placu Bernardyńskim. Czołem! Dr. Cz. Meissner, prezes.

— * **Baczność Powstańcy i Wojacy!** W porozumieniu z Zarządem Związku wzywa się wszystkie Towarzystwa miejscowe do wzięcia wraz z pocztami sztandarowemi gremjalnego udziału w pogrzebie śp. wiceprezesa Związku, druha Karola Rzepeckiego. Pozamiejscowe Towarzystwa stawiają poczty sztandarowe w/g swych delegatów. Zbiórka we czwartek, dnia 17 bm. o godz. 13,35 na pl. Bernardyńskim. Tow. Śródmieście stawia orkiestrę. Za Wolność! Komendant.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Klub Introligatorów.** Zebranie plenarne odbędzie się 16 bm. Wykład wygłosi p. prof. Wł. Grabowski n. t. „Jak tworzyła się książka w ciągu wieków".

— **Stow. Młodzieży Polskiej — św. Wojciech.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 17 bm. o godz. 19.30 w ognisku.

— **Odprawa komendantów gniazd L. Hufca Harcerskiego Męskiego** odbędzie się w piątek, 18 bm. o godz. 20,15 w harcówce V. P. D. H. im. Ks. J. Poniatowskiego, św. Marcin 35.

— **Koło Absolwentek Państw. Szkoły Handl. Przemysł. Żeńskiej w Poznaniu** urządza w niedzielę, 20 bm. o godz. 17-tej choinkę w auli szkoły.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Bronka z Wildy.** Państwowa Szkoła Ogrodnictwa, Poznań, ul. Śniadeckich 54-58. — Szkoła Mleczarska we Wrześni. Państwowa Szkoła Handlowa i Przemysłowa Żeńska, Poznań, ul. Zwierzyniecka nr. 4. (OK.)

— **Stały Czytelnik w Bninie.** Zależy od tego, czy statut Tow. Powst. i Wojaków przewiduje cośkolwiek pod tym względem. (K.)

— **Cz. M. Wrocławska.** Nie możemy polecić, bo nie znamy się na tem. Radzimy zapytać w którejkolwiek księgarni. (K.)

— **A. J. i L. S. Poznań.** Trzy dni w ciągu każdego z tych trzech miesięcy, w terminach ustalonych w porozumieniu z pracodawcą. (K.)

— **P. B. Heimrath w Gdyni.** W lutym 1926 r. (K.)

— **Szarotka z Pniew.** W markach już nie można płacić, należy wpierw postarać się o konwersję na obligacje złotowe. Radzimy zwrócić się do Urzędu Pożyczek Państw. w Warszawie, ul. Senatorska 29. Wynik ewentualnych starań wątpliwy, gdyż terminy dla zgłoszeń o przeliczenie już dawno upłynęły. (K.)

— **Kadzewski Poznań.** W Miejskim Urzędzie Porządku i Bezpieczeństwa Publicznego. (K.)

— **P. Fr. Olszewski.** Nie wiemy, nie znamy jej. (K.)

— **L. Z.** Jaki nowonabywca? Co on nabył? (K.)

— **J. N. P.** Nie wiemy o tem nic. Niech Pan się zapyta w składzie tytoniu. (K.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stefan Czarnecki, biurowy, 77 l. Aleksander Rawecki, 15 mies. Jan Piechura, robotnik, 39 l. Edward Stoiński, 1 r. Juljanna Meller z domu Buchholz, 57 lat. Irena Burza, 17 godzin. Cecylja Sroczyńska, krawcowa, 54 l. Leon Skorliński, malarz, 30 l. Bogumiła Reformatówna, 7 m. Wojciech Adamczak, kupiec, 56 l. Jan Modrakowski, ślusarz, 29 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Aleksandra Antoszewska z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. Władysława Michałowska 6 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 539.55 zł.

Na Tow. „Caritas" dla biednych dzieci: B. R. 10 zł.

Spółdzielnia Budowlana „Dom Własny" Poznań, św. Marcin 65, stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia: **Na sieroty na Śródce 150 zł, na sieroty w Głównej 150 zł, na głodne dzieci dla „Caritasu" 100 zł, na pomnik Serca Jezusowego 150 zł** (z tego 100 zł członkowie Rady Nadzorczej), razem 550 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Paweł Mrozowski zamiast kwiatów na grób śp. Karola Rzepeckiego 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 45,50 zł.

„Kultura muzyczna Poznania znajdzie niebawem swój imponujący wyraz w „Misterjum Ludowem „BOŻE NARODZENIE" prof. M. Świerzyńskiego, które zaprodukuje Tow. Śpiew. „Akord", Poznań-Jeżyce w czasie Bożego Narodzenia. Impreza przygotowana z olbrzymim nakładem wysiłku muzycznego w dobrej obsadzie amatorów-członków Tow. Śpiew. „Akord" zachwyci bezwzględnie nietylko szerokie masy publiczności poznańskiej, lecz także wybredniejszych melomanów.

Przedsprzedaż biletów już rozpoczęto. Ceny stosownie do krytycznych czasów obniżone zostały do minimum i są do nabycia od zł 0.75 do zł 3.00 u p. A. Grabarkiewicza — kiosk na ul. Wjazdowej przy Domie Ewangelickim oraz kiosk na św. Marcinie przy Gwarnej i u p. Kałużnego w kiosku, ul. Dąbrowskiego, róg Kościelnej. zw 12 361

Dziś Wielki Benefis Popularnego „Tomasza" — Sempolińskiego!!!

Dziś w najmodniejszym kino-teatrze rewji „Nowości" (Ratajczaka 21) odbędzie się wielki benefis ulubieńca publiczności Ludwika Sempolińskiego, który w otoczeniu całego zespołu wystąpi w kapitalnej rewji p. t. **„Przegląd szlagierów Tomasza".** Ze względu na zwiększony, odwójny program rewjowy: tylko **jedno przedstawienie o godz. 9 wiecz.** Ceny od 1—3 zł. — Jutro inauguracyjna premjera nowego, świetnego, artystycznego zespołu rewjowego p. t. **„Górą studenci".** Na ekranie film obyczajowy: **„Przebudzenie się kobiety".** Szczegóły w afiszach. zw 12 356

Teatr Polski

DZIŚ — o godz. 3 po poł. **„Śluby panieńskie"** (przedstawienie szkolne — ceny najniższe) — Wiecz. **„Ich synowa".** Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dziewczę z Chin" (Premjera.)
Czwartek, 17. 12. „Dziewczę z Chin".
Piątek, 18. 12. „Dziewczę z Chin".
Sobota, 19. 12. „Dziewczę z Chin".
Niedziela, 20. 12. wiecz. „Dziewczę z Chin".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech"

DZIŚ — „Cnotliwa Zuzanna".
Czwartek, 17. 12. „Cnotliwa Zuzanna".
Piątek, 18. 12. „Cnotliwa Zuzanna"

Teatr Objazdowy

Wł. Brackiego — „Kajzer" Macieja Wierzbińskiego.

DZIŚ — Kalisz.
Czwartek — Pleszew.
Piątek — Koźmin.
Sobota — Rawicz.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

BADANIE ZABLIŹNIONYCH RAN

Konrad Mazowiecki i Stanisław August — Błędy polskie w polityce pruskiej — Ważna „rewizja" — Nie trzeba rozdzierać szat — Ksiądz Piattoli i jego rola — Masoni w Konstytucji 3 Maja — Narzędzie Prus.

Rok temu na łamach „Działu" zdawaliśmy sprawę z przebiegu obrad w Warszawie V. Zjazdu Historyków Polskich, który zebrał się był w stulecie powstania listopadowego. W niespełna rok po zjeździe ukazał się drugi tom „Pamiętnika" Zjazdu obejmujący stenogramy z dyskusyj prowadzonych na Zjeździe (Lwów, 1931, str. 410). Poszczególny uczestnik Zjazdu z natury rzeczy zwracał uwagę na te dyskusje, które budziły szczególne jego zainteresowanie. Nie mógł się też dwoić lub troić, a byłoby to koniecznem, gdyby się chciało przysłuchiwać wszystkim obradom odbywającym się niekiedy — w różnych sekcjach — równocześnie. „Pamiętnik" pozwala tedy objąć całość i wydać sąd o dorobku tego bądź co bądź ważnego zdarzenia w dziejach nauki historycznej polskiej, jakiem bywa powszechny zjazd historyków polskich.

Jak już z pierwszych sprawozdań wiadomo, jedno z gównych miejsc w obradach zjazdu zajęły sprawy pruskie. Aktualność ich wyrażała się w tem, że właśnie na nasze lata przypada rocznica 700-lecia Krzyżaków w Prusach Wschodnich. Długa lista mówców w Warszawie przedstawiła nam w szczegółowych zarysach to, co powszechnie wiadomo, to jest błędy polityki polskiej w stosunku do kwestji pruskiej. Jeżeli zaś stwierdzimy, że były i pewne pociągnięcia szczęśliwe, to jednak przeważa szala „nieszczęśliwa". Ogólnie bowiem polityka pruska wskazuje jak n i e powinna wyglądać polityka państwa dbającego o swe interesy.

Jako drugi problem zaznaczono silnie na zjeździe zagadnienia walk o niepodległość. Szczególnym względem skłaniającym do przyjęcia tego tematu w ramy obrad była — jak wspomnieliśmy — rocznica listopadowa. Obrady nie ograniczyły się jednak do tego szczegółu dziejów porozbiorowych, lesz objęły całą gamę walk niepodległościowych od czasów Konfederacji barskiej ku chwilom zupełnie świeżym, czasom roku 1919 i 1920.

Rzecz ciekawa, że w szeregu znakomitych referatów ustąpiły nieco na plan dalszy zagadnienia związane z powstaniem listopadowem. Może z tej przyczyny, że nie wzięły udziału w obradach czołowi znawcy tego problemu, tj. profesorowie Askenazy i Tokarz. Toteż czytelnikowi „Pamiętnika" jako pozostałość naukowa z toczonych dyskusyj narzuca się przedewszystkiem dyskusja związana z przemówieniem profesora A. M. Skałkowskiego i dyskusja nad referatem dra Dihma. Można powiedzieć, że był to wielki sąd nad przeszłością polską z przełomu wieków XVIII i XIX, sąd nie pozbawiony momentów dramatycznych. Albowiem dramatem będzie każda rewizja tych czasów.

Prof. Skałkowski znany jest ze swych wystąpień w sprawie kościuszkowskiej. Cokolwiekby się o nich powiedziało, jedno trzeba przyznać, że powszechnym dorobkiem staje się pogląd tego uczonego o braku kwalifikacyj wojskowych u Kościuszki. Świadczy o tem przebieg bitwy pod Maciejowicami i — co ważniejsze — jej przygotowanie. Ambicje naszego uczonego idą jednak dalej. W ostrym sprzeciwie do panujących poglądów stara się uderzyć w całą naszą przeszłość z drugiej połowy wieku XVIII.

Przedmiotem rehabilitacji staje się tutaj osoba Stanisława Augusta i jego polityka. Prof. Skałkowski uporczywie nawraca do dawnych tez Kalinki, twierdzącego, że nie była nietrafną polityka Stanisława Augusta, który chcąc „przetrzymać" Katarzynę II, nie pisał się na ostre wystąpienia przeciwko Rosji i — jednem słowem stanowił przeciwny biegun w porównaniu z systemem politycznym stronnictwa patrjotycznego. Padają tu słowa bardzo mocne i — bardzo uczciwe:

Polityki przymierza pruskiego nie można obronić, skoro doprowadziła do katastrofy. Sejm wyzywał Rosję, a nie przysposobił armji. Pamflet p. t. „O ustanowieniu i upadku Konstytucji 3 Maja, który urabiał zapatrywania wielu pokoleń, niema już dla nas mocy przekonywującej. Dzisiaj już nie da się przerzucać odpowiedzialności na króla. Na fundamencie kadr wojskowych i sprzętu wojennego z okresu rządów Stanisława Augusta pod imieniem Rady Nieustającej Sejm wzniósł budowę armji sześćdziesiąttysięcznej, która sama, bez oparcia sprzymierzeńca, będąc w stanie niemowlęctwa ,nie mogła sprostać zadaniom obrony granic wschodnich. Wódz armji koronnej nie ponosił winy. Jako wychowawca żołnierza ma nawet duże zasługi. Zapewne jednak brak wiary w powodzenie wpływał ujemnie. Ale tej wiary nie miał żaden z dowódców ani mężów stanu, odkąd jawnie okazała się zdrada pruska. Przestańmy zatem szaty rozdzierać z powodu akcesu króla do Targowicy, a tembardziej biadać, że Targowica była możliwa. Tylko histeryczne damy w rodzaju Izabelli Czartoryskiej mogły się oburzać i dziwić. Sejm rządzący winien był przewidzieć i wojnę z Rosją i reakcję staroszlachecką i przymierze tych czynników, z natury swej przeciwnych ustrojowi pomajowemu. A kiedy przywódcy stronnictwa reform po zawodzie ze strony Prus (co do zachowania się których tylko bardzo naiwni mogli mieć jakieś wątpliwości), uznali sprawę za przegraną, wtedy obłudą z ich strony albo czczą manifestacją dla gawiedzi ulicznej były protesty przeciw próbom przejednania carowej, chociażby przy pośrednictwie Targowiczan. Dla historji te protesty mają podobne znaczenie co gest Piłata ponckiego.

Jak widzimy zatem, rewizja jest bardzo radykalną. Łączy się z nią najintegralniej sprawa Konstytucji 3 Maja referowana na Zjeździe przez dra Dihma. Jednym z dyskutujących był prof. Skałkowski, który poruszył rolę ks. Piattolego w dziele Konstytucji. Jak wiadomo, ks. Piattoli był bardzo bliskim doradcą Stanisława Augusta i może być uważanym razem z Ign. Potockim i ks. Kołłątajem za twórcę Konstytucji. Otóż w innej swej publikacji, w rozprawie pt. „Towarzystwo Przyjaciół Konstytucji 3 Maja", (Poznań 1930) dał prof. Skałkowski taką charakterystykę ks. Piattolego:

Według Bułhakowa wypędzony z granic państwa papieskiego znalazł opiekę u Stanisława Augusta, który uważał go za pośrednika w układach z Żydami i porozumieniu z Ignacym Potockim. Interesowny. Wcześnie przewidział nieuchronną z Rosją wojnę i wyjechał dla uniknięcia prześladowań oraz w misji dyplomatycznej do Drezna w początkach kampanji 1792 r. (str. 31.)

Sama zaś rozprawa „Towarzystwo Przyjaciół Konstytucji 3 Maja" w sposób istotny uzupełnia dyskusję toczoną na Zjeździe. Opiera się ta publikacja na rękopisie znalezionym w bibljotece w Kórniku. Rękopis mieści na swych kartach spis członków „Towarzystwa Przyjaciół Konstytucji 3 Maja", które jednak — jak autor udowadnia, poprzednio było rodzajem zrzeszenia konspiracyjnego przygotowującego Konstytucję. Autorowi udało się stwierdzić znaczny udział kół masońskich w tem zrzeszeniu. Do tych kół należy zaliczyć i osobę ks. Piattolego, który był członkiem loży „Bouclier du Nord". Otóż jak to wynika z przebiegu wypadków, temi drogami szły i wpływy Prus, którym za wszelką cenę zależało na wywołaniu wojny z Polską. Czyniły to jawnie przy pomocy akcji swego posła, czyniły i tajnie, wykorzystując dla swych celów marzenie elity ówczesnego społeczeństwa polskiego o reformie ustroju. W tem świetle jeszcze lepiej wypada postać St. Augusta, który miał swój własny pogląd na sposób przeprowadzenia reform w Polsce.

Referując „Pamiętnik" z konieczności wybiliśmy akcenty na dyskusjach, które poruszały najbardziej emocjonujące tematy. Bynajmniej jednak nie wskazaliśmy na wszystkie zasługujące na wzmiankę. Ciekawy czytelnik niech uzupełni sobie to sprawozdanie przeglądem całego tomu. Będzie miał lekturę interesującą i pożyteczną.

Coraz więcej jasnem staje się, że uzyskanie niepodległości, zabliźnienie się pewnych ran, pozwala na rewizje, które nie rwąc już bandaży i nie raniąc ponownie, pozwalają na zbliżenie się do prawdy naukowej.

Dr. Z. Wojciechowski.

Książki nadesłane

J. Muron: „Wyspa Hispanola". — Księgarnia św. Wojciecha, Poznań. 1931.

Jerzy Ostrowski: „Cathangara". — Księgarnia św. Wojciecha, Poznań. 1931.

R. H. Benson: „Czarownicy". Bibljoteka Groszowa, Warszawa. 1931.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z naukowego Torunia. W czwartek, dnia 17 grudnia r. b., o godz. 18-tej w gmachu „Muzeum" (ul. Wysoka 16. II.), odbędzie posiedzenie Wydział Historyczno-Archeologiczny Toruńskiego Towarzystwa Naukowego. Na porządku dziennym: 1. Referat ks. Wł. Łęgi nt. „O kulturze ludowej malborskiej". 2. Referat ks. A. Mańkowskiego nt. „Dola i niedola poddanych w Prusach Królewskich za dawnej Rzplitej Polskiej". 3. Sprawy bieżące. Wstęp wolny dla członków i gości.

UMARŁ ZASŁUŻONY HISTORYK

Z Warszawy donoszą nam:

Warszawie ubyła postać czcigodna i zasłużona. Zmarł ś. p. Aleksander Kraushar, literat, publicysta i historyk. Dożył wieku sędziwego, a wypełnionego pracą istotnie niestrudzoną, która przyniosła w rezultacie coś jak małą bibljotekę prac naukowo-literackich i historycznych, bibljotekę niezbędną zwłaszcza dla każdego, kto chce wglądnąć bliżej w kulturalne życie Królestwa Kongresowego oraz Warszawy w pierwszej i po częście drugiej połowie wieku XIX. Nie zaniedbywał ś. p. Kraushar i czasów dawniejszych, jak świadczą np. prace „Książe Repnin i Polska", „Elekcja w Babinie", „Nowe epizody z ostatnich lat Jana Chryzostoma Paska", „Historja żydów w Polsce", „Frank i Frankiści polscy", ale bodajże najwięcej się zasłużył uwiecznieniem środowiska literackiego i artystycznego Warszawy w wieku XIX. Taka „Kartka z życia Narcyzy Żmichowskiej", „Sylwetki literackie", „Zarysy literacko - historyczne", „Typy i oryginały warszawskie z czasów Królestwa Kongresowego", „Neocyganerja warszawska", „Generałowa Sowińska i Klementyna Hoffmannowa" itd. to istny lamus wspomnień anegdot i ciekawostek, zebranych z umiłowaniem i podanych w pięknej literackiej formie czytelnikowi. Możnaby powiedzieć, że Kraushar był — przynajmniej w pewnej mierze — jak gdyby „prozatorskim Or-Otem", z którym łączyło go ukochanie Warszawy, jej nastroju i jej życia.

Powstaniec z roku 1863 — dożył niepodległości i do ostatnich chwil życia nie ustawał w pracy, otoczony powszechnym szacunkiem i uznaniem, sam jakby żywa pamiątka ciężkich a tak jeszcze niedawnych czasów. Był jedną z charakterystycznych postaci dawnej Warszawy, Warszawy z okresu pozytywizmu, Szkoły Głównej, prądów i walk ideowych, które torowały drogę jasnej przyszłości. Z szacunkiem pochylają się głowy nad trumną zasłużonego pracownika, szlachetnego człowieka i patrjoty o gorącem sercu. (tw)

TEATR

Belgijski aktor w Poznaniu. Stowarzyszenie Polsko - Francuskie w Poznaniu urządza w czwartek, t. j. jutro, o godz. 20 w białej sali Bazaru wieczór deklamacyjny, który wypełni słynny tragik belgijski, p. Carlo Liten. Wybitny ten artysta wygłosi szereg utworów francuskich i belgijskich. W programie mieszczą się poezje Franciszka Villona, Musseta, Verlaine'a, Rimbauda, Bodenbacha, Maeterlincka, Verhaerena i in. Dochód przeznaczono na kuchnię dla niezamożnej inteligencji.

MUZYKA

Muzyk poznański w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Południowym koncertem w Filharmonji dyrygował jako zaproszony gość p. Zygmunt Latoszewski, kapelmistrz Orkiestry Symfonicznej m. Poznania. Występ powiódł sie w zupełności, młody artysta zyskał żywy sukces. Prof. Piotr Rytel charakteryzuje dyrygowanie p. Latoszewskiego w następujących słowach: „Stwierdzam z radością, iż jest to niewątpliwy talent kapelmistrzowski, który tylko winien się jeszcze rozwinąć i wyrobić na odpowiednim terenie. P. Latoszewski dobrze czuje orkiestrę, pozostaje z nią zawsze w ścisłym kontakcie, prowadzi zespół dając znaki jasne, proste, wolne od maniery jakiejkolwiek, a przeto skuteczne. Numery solowe interpretował p. Latoszewski bardzo dobrze i z temperamentem. P. Karol Stromenger rzuca następujące uwagi: „P. Zygmunt Latoszewski zrobił bardzo korzystne wrażenie, dyrygował z widocznem dokładnem znawstwem partytury, ruchem wyraźnym i zrozumiałym, z energją muzykancką i — w akompanjamencie do popisu solowego — z precyzją i przytomnością. „Uczeń Czarnoksiężnika" Dukasa wyszedł pod jego batutą zgrabnie, dowcipnie z dobrze zaostrzonym rytmem i świadczył też o wyobraźni młodego dyrygenta". (tw)

LITERATURA

Gustaw Morcinek we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: Bawił u nas laureat literackiej nagrody Śląska, autor regjonalnych powieści, p. Gustaw Morcinek. Pobyt jego związany był z akademją „Miesiąca propagandy Śląska", na której p. Morcinek odczytał fragment z swej świeżo wydanej powieści p. t. „Wyrąbany chodnik". Następnego dnia przed mikrofonem rozgłośni lwowskiej p. Morcinek odczytał swą nowelę p. t. „Miód w sercu". (j. r.)

WSRÓD KSIĄŻEK

„ZA MAŁO MAMY HAMSUNA"

Pod takim tytułem zajął się „Tygodnik Ilustrowany" ponownie przekładem „Augusta Powsinogi", dokonanym — jak czytelnikom Działu wiadomo — przez red. Czesława Kędzierskiego. Asumpt wzięło pismo warszawskie z wystąpienia p. Ireny Krzywickiej, która w tygodniku „Kultura" (dodatek do „Expressu Porannego") zaatakowała formę przekładu, w zupełnem przeciwieństwie do J. E. Skiwskiego, autora pochlebnej dla tłumacza recenzji w „Tygodniku Ilustrowanym". Cytując wypad p. Krzywickiej i zestawiając go z sądem p. J. E. Skiwskiego, pyta „Tygodnik":

„Komu teraz ma zawierzyć czytelnik, i co ma ze sobą zrobić biedny tłumacz? Chwalony za pietyzm i sumienność, powinien kontynuować podjętą od lat pracę nad wydaniem niedrukowanych jeszcze w Polsce tomów Hamsuna, a także przetłumaczyć na nowo, po p. Felicji Aum, „Ostatni Rozdział". Natomiast jako „zbrodniarz", powinien p. Kędzierski wyrzec się dalszego wysiłku, wyjechać co rychlej z zaczarowanych fiordów hamsunowskiej Norwegji, odwołać wreszcie swoją obietnicę, za pośrednictwem „Kurjera Czerwonego" daną czytelnikom polskim, że dążyć będzie do zaznajomienia nas z całym Hamsunem. Tak niewątpliwie powinien postąpić, jeżeli przekona go i zniechęci apodyktyczna i żadnym dowodem niepoparta ocena p. Krzywickiej. Wszelako w naszem skromnem mniemaniu, nie powinien tego czynić zbyt pośpiesznie. Bo właśnie jego przekład „Augusta Powsinogi" jest dobry, jest lepszy od przekładu „Włóczęgów" i wykazuje stałą dążność tłumacza do odtworzenia w języku polskim stylu Hamsuna i nastroju jego powieści. — Dzięki p. Kędzierskiemu mamy nareszcie Hamsuna, rozumiemy go, z ufnością wierzymy słowom i czynom jego bohaterów. Pośrednictwo niemieckie czy francuskie jest już zbyteczne. „Miejmy nadzieję — pisze p. Krzywicka — że nieszczęsny tłumacz — p. Kędzierski zaniecha na przyszłość przekładów". Wprost przeciwnie. Pan będzie łaskaw nie zaniechać.

„Werdykt p. Krzywickiej, potępiający „zbrodnię", nie zawiera kryterjum oceny przekładu. „Książka zmasakrowana"... A tymczasem p. Kędzierski tłumaczy naogół tak, że Knut Hamsun jest — jeżeli nie najprawdziwszy (kto go u nas tak przetłumaczy?), to blisko swojej prawdy i swojego wyrazu twórczego — naprzykład: „Ciepło tam, koło serca, ręka nie rozgrzewa, serce nie jest zimne. Pamięta, jak to serce niegdyś w nim szalało, przed laty wielu, pewnego ranka bardzo wczesnego, w miejscowości odludnej, zwanej Doppen. Zielona zatoka z małemi chatynami, z dwojgiem dzieci i młodą kobietą, Lowisą Magretą. Pamięta i mówi: O, nie, nie! — I potrząsa smutnie głową. Tam złożył swoją miłość, i nigdy już nie zapomni tego cudu". To nie jest — kończy „Tygodnik" z pewnością „masakrowanie" książek Hamsuna, i nie popełniono tu zbrodni".

Nie jest zresztą „Tygodnik" odosobniony w swojej słusznej kampanji. — Przekładem „Augusta Powsinogi" zajęło się wiele pism, rozbierając go skrupulatnie, rzeczowo i z uznaniem. Tak uczynił m. in. — aby zacytować parę przykładów z wielu — „Kurjer Warszawski", gdzie Adam Grzymała Siedlecki określił go jako „wyjątkowo dobre spolszczenie", oraz „Rzeczpospolita" w artykule p. Anny Zahorskiej, która stwierdziła, co następuje:

Czesław Kędzierski dla oddania stylu i środowiska chłopskiego w które nas wprowadza Hamsun, wytworzył gwarę barwną i brutalną. Utrzymał się doskonale w tonie człowieka prostego, nigdy nie wpadając w inteligencki sposób wyrażania się. Użył do tego wielu prowincjonalizmów (perki) słów potocznych i dosadnych (bajdurzenie, harówka, przepchać się, bańczyć itd.) Swoistością tego przekładu jest nietylko dobór słów, ale pewien rytm mowy, niemrawy i ociężały. Jest to rytm właściwy ludziom prostym, z trudnością dobierającym słów, dla wyrażenia nietyle myśli, co obrazów i asocjacyj, ciężko przewalających się w mózgach przytłoczonych monotonją rękoczynów jak walenie na grzbietach fal.

Forma tego przekładu jest równie interesująca, oryginalna i zajmująca jak i sama powieść norweskiego laureata Nobla, Knuta Hamsuna

Pod wpływem nauk Gandhiego

Z pałacu do celi budyjskiej — Dawniej a teraz — Szczęście w ubóstwie

Znana z wybitnej piękności, miss Madelaine Slave, protestantka, pochodząca ze starej arystokratyczne jrodziny angielskiej, od pewnego czasu przebywa jako pustelnica w głuchym klasztorze indyjskim. Stała się ona gorącą zwolenniczką Gandhiego i postanowiła nauki mędrca tego wprowadzić w życie i całkowicie się do nich zastosować.

Początkowo uważano całą tę sprawę za wymysł obdarzonego bujną fantazją korespondenta jednej z gazet angielskich. później zaś, gdy z Achmedabat przyszło potwierdzenie wiadomości z tem, że miss Slave przebywa w klasztorze oddalonym o 75 mil od tej miejscowości, sądzono, że jest to poprostu kaprys ekscentrycznej bogatej panny. Przypuszczano, że za miesiąc, dwa, powróci do Londynu, by tam w gronie znajomych, opowiadać o swych oryginalnych przeżyciach.

Tymczasem mijały miesiące, a panna Madelaine Slave nie powracała. I chyba już nigdy świat londyński jej nie ujrzy. Zmieniła bowiem swe nazwisko, stała się członkiem żeńskiego zakonu buddyjskiego i zerwała zupełnie, zarówno ze swoją przeszłością jak i ze swą rodziną.

Dziennikarz angielski nie uląkł się dalekiej podróży, aby odwiedzić tę niezwykłą pustelnicę. Ostatni etap jego drogi prowadził przez uciążliwe wertepy i trudne do przebycia okolice pustynne.

Miss Slave nazywa się obecnie Mira Bei. Mieszka skromnie w małej celce, której całe umeblowanie składa się z krzesła i stolika. Napróżno oglądałem się za łóżkiem, — opowiada korespondent — gdyż ta, która ongiś była przyzwyczajona do wykwintu i zbytku, obecnie sypia na sienniku, ułożonym na ziemi. Ta córa „high life'u", jadająca niegdyś wybredne potrawy, przyrządzane przez pierwszorzędnych kucharzy, pożywia się obecnie tylko — ryżem, popijając go wodą źródlaną. Przytem tej garści ryżu bynajmniej nie dostaje w klasztorze, lecz musi ją sobie wyżebrać. Należy bowiem do zakonu „żebraczego" i codziennie, z wyciągniętą dłonią, wyrusza na zdobycie swego skromnego posiłku, a ponieważ najbliższe osiedla znajdują się w odległości około 10 kilometrów, zmuszona jest godzinami podążać lasami i głuchem pustkowiem. Swej dawnej, wytwornej garderoby pozbyła się całkowicie, zastępując ją zgrzebnym habitem. Poświęciła również swe cudne włosy — ogolono ją zupełnie. Dziennikarz widokiem jej był do głębi poruszony.

— Czy pani jest szczęśliwa? — zapytał.

— Zupełnie! — odpowiedziała z promiennym uśmiechem pustelnica. — Jestem tak szczęśliwa, jak tylko człowiek na ziemi być może. Przekonałam się, że istotne szczęście ludzkie nie zależy wcale od rzeczy zewnętrznych... Musi ono zamieszkać w sercu człowieka i stąd promieniować na zewnątrz... Jestem teraz pogodna i cicha. Niczego nie pragnę, niczego nie pożądam — jest mi dobrze, jak nigdy.

— Co panią skłoniło do tego postanowienia?

— Prowadziłam dawniej życie światowe, beztroskie... Nie czułam się jednak szczęśliwa. W sercu miałam okropną pustkę. Pewnego dnia wpadła mi do rąk biografja Machatmy Gandhiego. Przejęła mnie ona do głębi. Wyjechałam do Indyj. Dalsze moje losy są panu zapewne znane... Wierzę w misję Machatmy...

— Czy pani ma zamiar spędzić tutaj całe życie?

— Czy pani nie tęskni do kraju rodzinnego?

Na twarzy młodej zakonnicy pojawił się cień, lecz szybko zniknął.

— Myślę często o Anglji, lecz nie wrócę tam już nigdy. Tutaj znalazłam równowagę duchową, która mi daje szczęście. Nie wiem czy w ojczyźnie potrafiłabym ją zachować. Zresztą nie mogłabym prowadzić tam tak spokojnego życia jak tutaj. Żegnam! I powolnym krokiem pustelnica oddaliła się.

Więc co jest właściwie „szczęściem" na tym padole ziemskim? — pyta dziennikarz.

Kr.

Dziś w Teatrze Polskim „Ich synowa" Grzymały - Siedleckiego, komedjowy przebój sezonu, grany stale przy wyprzedanej widowni. „Ich synowa" sukcesem przypomina „Maman do wzięcia". Obsada składa się z czołowych sił zespołu, a wyróżniają się grą koncertową pp. Biesiadecka, Wierzejska, Młodziejowska i Kreczmar. Na powyższem zdjęciu widzimy scenę z aktu I-go (p. Kreczmar, p. Młodziejowska i p. Noskowski).

Prace umysłowo chorych

Najlepsza metoda leczenia. — Uczeń Kossaka. — Normalność nienormalnych.

W szpitalu Jana Bożego w Warszawie urządzono wystawę prac chorych umysłowo mężczyzn i kobiet. Eksponaty są dość różnorodne. Składają się na nie obrazy, wycinanki, zabawki, kwiaty, mebelki dla lalek, hafty, pantofle wyplatane itp. Ponadto, środek sali zajmuje model Luna Parku, koszar, dworca głównego w Warszawie, oraz klatka z białemi myszkami. Eksponaty te niczem nie zdradzają obłędu ich wykonawców. Raczej niż prace warjatów — przypominają rzeczy widywane na wystawach chałupnictwa i w każdej witrynie sklepowej.

Obłęd, o ile zdradza jakieś, choćby najsłabsze, możliwości uleczenia — nietylko nie zabija artyzmu, ani zdolności fachowych, lecz przeciwnie — utrwala je. Przyczem — możność swobodnego wykonywania pracy, jakiej się pacjent oddawał przed chorobą, jest skuteczną metodą leczenia go.

Wśród mebelków, jakie oglądamy na wystawie, są trzy kanapki dla lalek. Jest rzeczą nieuchwytną na jakiem tle zwarjował tapicer, który je wykonywał — wiadomo natomiast, że po wykończeniu tych trzech kanapek wypuszczono go ze szpitala. Świetny, niepokojąco dokładny model djabelskiej kolei w Luna Parku jest pracą ślusarza. Przy bardzo prostej kombinacji dwóch równoległych łańcuchów i korby — puszcza się auta w ruch.

Stojąca opodal klatka z białemi myszkami zdradza nietylko inwencję jej wykonawcy, lecz i wielkie umiłowanie zwierząt. W górnej części klatki myszki mają puchowe gniazdko, w którem śpią, w dolnej „stołowy pokój", urządzony z komfortem. Z pierwszego piętra na parter wiodą żelazne schodki o wygodnych zakrętach. Prócz myszy — znajduje się w szpitalu jeszcze pies i kot. Wszystko to cieszy się jednakowo troskliwą opieką warjatów. Biedni ci ludzie, nieraz brutalizowani, otaczają zwierzęta tkliwością, której im tak bardzo brak w ich beznadziejnie smutnem życiu, spędzanem za kratą, która ich dzieli nietylko od świata, ale — i od rozumu.

Dowodem, jak bardzo szpital wydaje się więzieniem — jest obraz pewnego obłąkanego malarza. W szarej celi, pod wysokiem, gęsto zakratowanem oknem, siedzi człowiek zakuty w kajdany i tępo patrzy przed siebie. Przy nim młoda kobieta i dziecko, które beztrosko bawi się kajdanami. Obraz ten, choć pozbawiony większej wartości artystycznej, robi wstrząsające wrażenie.

Jeśli idzie o wartość artystyczną eksponatów, to wyróżniają się najbardziej świetne, drewniane wycinanki, przedstawiające konnych ułanów. Znakomite zwłaszcza są konie, uderzająco podobne do prac Kossaka. Bo też malował je były jego uczeń. Chłopak ten kochał swój artyzm ponad wszystko i rokował duże nadzieje. Po utracie matki zmuszony był porzucić studja dla pracy zarobkowej. Świadomość, że przepada jego karjera artysty doprowadziła go do ataku furji. Kiedy dostał się do szpitala, gdzie zalecano mu malować i gdzie mógł zająć się tylko tem — biedak myślał, że dostał się do jakiegoś raju.

Wśród wycinanek zwracają uwagę również drewniane figurki, przedstawiające modlących się Żydów. Każda z nich jest zaopatrzona zagiętym drutem, odpowiednio obciążonym na końcu, co sprawia, że raz poruszone, figurki kiwają się rytmicznie, poczem wracają do równowagi. Dookoła modelu dworca głównego również roi się od drewnianych Żydów w najrozmaitszych pozach i sytuacjach. Są to karykatury doskonałe w ruchu i w wyrazie. Wykonawcą tych karykatur jest mały chłopak kilkunastoletni. Nikt by się nie domyślił, że w tej biednej, trochę koślawej i obłąkanej istocie, kryje się jakiś artyzm. Rozumie, co się do niego mówi, ale odpowiada na migi, gdyż tylko siostra dyżurna jest w stanie uchwycić sens nieartykułowanych dźwięków, jakie wydaje.

Większość eksponatów to jakby manifestacja uratowanych resztek normalności u ludzi nienormalnych. To co normalne wyraża się w pracy, która jest dla nich największą ulgą.

M. M.

Uleczalność głuchoty

Wszelkie głosy i dźwięki dochodzą do ucha za pomocą fal głosowych. Fale te mają rozmaitą długość, zależnie od wysokości tonu. Im wyższy ton, tem krótsze fale, czyli inaczej mówiąc, tem więcej drgań falowych w sekundzie.

Ucho ludzkie zdolne jest pochwycić tylko głosy o pewnej minimalnej i maksymalnej ilości drgań fal głosowych, a mianowicie najniższe tony o 16 i ½ drgań na sekundę i najwyższe o 16.500 drgań. Głosy poniżej i powyżej tych granic dla ucha są niedosłyszalne, podobnie jak dla oka niewidzialne są promienie o zbyt niskiej i zbyt wysokiej częstotliwości (wszystkie promienie ultrafioletowe i infraczerwone — przyp. red.).

Fale ultragłosowe, aczkolwiek z powodu wielkiej liczby drgań dla ucha niedosłyszalne, wywołują osobliwe procesy fizykalne i chemiczne, potrafią n. p. stopić bryły lodu, rozpuszczają substancje nierozpuszczalne i zdają się być dla żyjątek mikroskopijnych falami śmiercionośnemi. Najosobliwszą jednakże ich właściwością jest ta, że potrafią głuchym przywrócić słuch.

Inżynier niemiecki Mülwert skonstruował aparat, który wypuszcza ultragłosowe fale o najwyższej częstotliwości z największą intensywnością. Aparatem tym posługuje się od dłuższego czasu znany w kołach fachowych lekarz specjalista dr. Hamm w Brunświku w wszystkich wypadkach tępoty słuchu i głuchoty. Szczególnie uderzający wynik był w wypadkach tzw. głuchoty starczej, w których często udało się przywrócić słuch normalny. Według zapewnień dr. Hamma fale ultrasłuchowe skuteczne są nawet w najcięższych wypadkach głuchoty, szczególnie także wywołanych sklerozą (zwapnieniem) ucha. Fale ultragłosowe okazały się środkiem wprost specyficznym na szum i dzwonienie w uszach. Nawet przy nagłem ogłuchnięciu po chorobach zakaźnych, jak grypa, szkarlatyna, leczenie falami ultrasłuchowemi okazało się bardzo skutecznem.

Dr. Hamm wyraźnie podkreśla, że skutki tej metody leczniczej są trwałe, a ponowienie kuracji nietylko nie szkodzi, lecz utrwala jej działanie. W kołach fachowych badania dr. Hamma wywołały żywe zainteresowanie.

W i P.

Protest restauratorów

Wczorajsze nadzwyczajne zebranie Restauratorów na m. Poznań i okolicę minęło pod znakiem protestu z powodu podwyższenia przez Związek Browarów cen na piwo. Obszerny lokal „Splendid" przy 27 Grudnia zapełniony był restauratorami, hotelarzami i hurtownikami piw. Zainteresowanie było wielkie, przybyło bowiem wiele osób nawet z dalszej okolicy oraz niezrzeszeni restauratorzy, by wspólnie wyrazić protest przeciwko tej podwyżce i odpowiednie stąd wyciągnąć konsekwencje.

Obrady otworzył prezes Towarzystwa p. Piossek, podając motywy, dla jakich zwołano posiedzenie. Uchwałą Związku Browarów obowiązuje podwyżka piwa od 1 stycznia 1932 roku. Dowiedziawszy się restauratorzy o krzywdzącej ich uchwale, wybrali specjalną delegację złożoną z 5 osób, która udała się do Zw. Browarów, przedkładając tam swe dezyderaty.

Browary jednakże obstają twardo przy swych uchwałach; wobec takiego stanu rzeczy, zwołano wczoraj nadzwyczajne zgromadzenie, które w tej sprawie miało się wypowiedzieć. Redaktor p. Grudziński wygłosił referat n. t. „Zawód gastronomiczny na tle katastrofy gospodarczej". Referent uwypuklił na tle tego właśnie zagadnienia, któremu poświęcone było zebranie, wszystkie te przyczyny, zapoznanie się z któremi czyni dopiero możliwem zrozumienie niesłychanie ciężkiej sytuacji restauratora i hotelarza polskiego.

Po dyskusji nad referatem przystąpiono do kwestji podwyżki cen na piwo. Podkreślano, że dotąd współżycie i współpraca między restauratorem a browarami były możliwemi. Obecnie jednak sytuacja się zmieniła. Dyskusja w tej materji była ostra — więcej zapaleni domagali się natychmiastowego zaprzestania prowadzenia piwa, inni żądają obniżki cen, albowiem podwyżka ta nie ma żadnego uzasadnienia. Utyskiwano na to, że kioski nie płacące świadczeń, jakiemi jest obarczony restaurator, sprzedają piwo taniej. Zwracano również na to uwagę, że browary wogóle nie porozumiały się z restauratorami, czyli, byłoby to równoznaczne z wypowiedzeniem walki restauratorom. Przemawiali pp.: Deja, prezes Antoniewicz, Krauze, Jędrasik, Czekała, Breziński, Maląg i t. d.

W końcu wybrano delegację, która jeszcze tego samego dnia, t. j. wczoraj o 12 udała się do zarządu browarów już z pewnemi pełnomocnictwami. Delegaci mieli głównie domagać się obniżki cen na piwo, co leży nietylko w interesie restauratorów, lecz niemniej konsumentów, skarżących się od dawna na drożyznę właśnie piwa. Gdyby konferencja nie dała należytego wyniku, wówczas zapadnie dalsza uchwała, a mianowicie czy i od kiedy rozpocznie się bojkot browarów. Restauratorzy bowiem dzisiaj innej drogi wyjścia z obecnej opresji nie mają. (z)

Z operetki

„Cnotliwa Zuzanna" J. Gilberta

Nie mam naogół zaufania do widowisk, które się odznaczają tak zwanym „szampańskim" humorem i tem się reklamują. „Cnotliwa Zuzanna" — mniejsza o to, czy szampańska, czy nie — jest jednak doskonałą operetką i warta jest zobaczenia. Zasługuje na to sama akcja, bardzo zręcznie pleciona, pełna żywości i doskonałych sytuacyj — jak również wykonawcy i wystawa. Muzyka tej, dosyć dawno napisanej operetki (przeszło dwadzieścia lat temu zdaje się — bywalcy operetki przedwojennej będą lepiej ode mnie wiedzieli) ma już dla nas dosyć zajmującą patynkę przeszłości, którą się dziś na świeżo ocenia. Niema w tej muzyce zresztą nic szczególnego, ale słucha się jej miło i bez tego przykrego uczucia, jakie się często na operetkach miewa, że muzyka przeszkadza nam w śledzeniu akcji scenicznej. Libretto ma lekkość i płynność a kawały nie wszystkie mają brodę do pasa. Najwyraźniej dodatnią stronę libretta jest to, że obchodzi się ono bez sentymentalnych i ckliwo nastrojowych scen miłosnych, odbywających się przeważnie na tle jeszcze okropniejszej muzyki. Libretto jest poprostu wesołą i zgrabnie skrojoną farsą a kręci się koło takiej osóbki, co to „brnie w cnocie po sam pas", jak śpiewa o sobie sama Fontanówna. Fontanówna była urocza w tej roli i miała śliczne suknie (w III akcie np. na tle dekoracyj wyglądała pierwszorzędnie) w pierwszym też; w drugim ubrana była bogato, ale po kabaretowemu — zresztą tak trzeba, bo to był rzeczywiście kabaret. Doskonale tym razem głos p. Fontanównie brzmiał. Panowie: Sendecki, Szpingier i Raczkowski mieli role przykrojone do figury. Sendecki robił naiwnego z całem przekonaniem a Szpingier chodził z doskonałą maską. Raczkowskiego nic nie rozumiałem, chociaż dużo mówił. Zato doskonale wyglądał we fraku w II akcie.

Pozostałe role — mówiąc językiem recenzentów „spoczywały w rękach" (dlaczego w rękach?) pp.: Trojanowskiej, Warchalewskiego, Sokołowskiego i in.

Sceny zespołowe szły znakomicie, co powodowało wiele bisów. Bardzo się ogólnie podobały tańce, szczególnie tercet akrobatyczno-taneczny.

Panu Jarockiemu wyszło stanowczo na dobre to, że nie malował bombastycznego przepychu i fałszywej monumentalności, jakiej wymaga wielka scena. W tych skromniutkich ramach, jakie ma teraz do dyspozycji komponuje rzeczy proste, ale ciekawe i pełne smaku. Z przyjemnością się na nie patrzy i szczerze się je komplimentuje.

St. W.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Napad na zebranie Stronnictwa Narod.

Donieśliśmy już wczoraj o bestjalskim napadzie bojówki „sanacyjnej" na zebranie Stron. Narodowego w miejscowości Ostarzew pod Warszawą. O napadzie tym „ABC" donosi następujące szczegóły:

Zebranie odbywało się w dworze Olędzkiego, właściciela stacji selekcyjnej. Zaczęło się o godz. 12 w południe. Po wstępnem przemówieniu p. Wacława Grymanowskiego zabrał głos gospodarz, Roman Olędzki, który zaczął referować zebranym uchwały rady naczelnej Stronnictwa.

Ledwie p. Olędzki zdołał wypowiedzieć kilka słów, wszedł do pokoju, w którym odbywało się zebranie, jakiś obcy jegomość i zawołał: „Precz z takim rządem!" Wszyscy uczestnicy zebrania zorjentowali się, iż chodzi o prowokację.

W chwilę potem banda napastników pod dowództwem niejakiego Włady w liczbie 15 do 20 wyłamała drzwi i wdarła się do dworu. Po chwili z ust tegoż Włady padł okrzyk: „Wypędzić zebranych!"

Rozpoczęła się bijatyka. Napastnicy nawoływali się wzajemnie i działali jak świetnie zorganizowana grupa. Posiadali pałki gumowe, laski metalowe z gałkami, kastety i rewolwery. Posługiwali się również gazami łzawiącemi, które boleśnie odczuli wszyscy domownicy. Napastnicy bardzo dotkliwie pobili samego gospodarza domu, którego głowa pełna jest guzów i sińców. Ubranie i bielizna podarte. Dotkliwemu pobiciu uległ również mec. Jeleński z Warszawy, Kusociński, ojciec szybkobiegacza, p. Józef Żychliński oraz p. Wacław Grymowski.

Na tego ostatniego urządzono jakby specjalną nagankę, wołając: „Bić tego w jasnem ubraniu! To ten, co mówił". Istotnie bili go też czas dłuższy prętami żelaznemi, laskami i pałkami gumowemi. Najpierw w pokoju, później na podwórzu.

Całe urządzenie dworu zostało zupełnie zniszczone. Wszystkie lustra w salonie o szkle prawie centymetrowej grubości zostały strzaskane. Napastnicy rzucali, będąc już w mieszkaniu, doniczkami i butelkami. Wyrządzili oni gospodarzowi bardzo dotkliwe straty, nietylko bowiem zniszczyli meble, lecz poniszczyli rejestr hodowli zbóż selekcyjnych, którą prowadzi p. Olędzki, poniszczyli też różne przyrządy miernicze, mikroskopy i t. p. Zniszczyli też szereg obrazów. Podłoga i ściany domu są zbroczone krwią.

Ze wszystkiego wynika, że napad był zgóry uplanowany, gdyż napastnicy bezpośrednio przed napadem zatrzymali się w ołtarzewskiej karczmie, gdzie wypili wódek za 28 zł, nie zapłacili jednak za to, zostawili tylko kartkę podpisaną przez niejakiego Noska. Jest okolicznością wielce charakterystyczną, że wielu uczestników zebrania u pp. Olędzkich widziało przed dworem policjanta, który przechadzał się po szosie tam i z powrotem. Dwór zaś odległy jest od szosy najdalej o 30 metrów. Napastnicy po dokonaniu napadu, który imponował „fachową organizacją" uciekli bardzo szybko w stronę Pruszkowa.

Jakkolwiek posterunek policyjny mieści się bardzo blisko dworu, bo odległość wynosi zaledwie 2 i pół kilometra i jakkolwiek posterunek zawiadomiony został o napadzie bezpośrednio po wejściu do dworu napastników, to zn. o godz. 1.30 po poł. i chociaż po policjantów wysłano ze dworu specjalne konie, policja przybyła dopiero o 5-tej.

Że mamy tutaj do czynienia nie z odosobnionym faktem, lecz z nową serją organizowania napadów, dowodzi okoliczność, że gdy w pobliskiem Słomczynie również wczoraj zakończyło się podobne zebranie Stronnictwa Narodowego, zgłosili się do organizatorów zebrania, którzy przybyli z Warszawy, gospodarze słomczyńscy, mówiąc: „Przyjechaliśmy was odwieźć, bo tu jest bojówka, która was chce pobić". To powiedziawszy gospodarze, jadący na kilku furmankach, eskortowali organizatorów aż do pociągu.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie Koła Śródmieście.

Zebranie odbyło się we wtorek w przepełnionej sali przy św. Marcinie 65. Po uczczeniu ś. p. Karola Rzepeckiego p. mec. dr. Szeib wygłosił referat na temat: „Blaski i nędze obecnej Polski". Przez dłuższy czas mówca trzymał na uwięzi uwagę licznego audytorjum. W głęboko przemyślanych wywodach wskazał znany z pracy narodowej prelegent na wzrost ruchu narodowego w całej Polsce, a opierającego się zwłaszcza na młodzieży wszystkich stanów. Jest to jeden z blasków dzisiejszej Polski tembardziej jasny, że wzrost w siły obozu narodowego odbywa się pomimo ciągłych trudności. Dużo jednak w tej Polsce jest cieni, a największym z nich — to częste naruszanie prawa. Nacjonalizm polski opiera się na swoistych, własnych tradycjach i na własnym programie, a porównywanie go z nacjonalizmami innych krajów nie byłoby trafne, gdyż polski ruch narodowy dąży do wychowania obywatelskiego na zasadach religji katolickiej, w której wyrasta przygniatająca większość polskiego narodu. Następnie mówca plastycznie i wrodzoną swadą zanalizował niedolę Polski, wynikające z obecnego systemu i zakończył mocnym akordem wiary w ostateczny triumf prawa, oraz dobrej sprawy.

Podniosłe to przemówienie nagrodzili zebrani żywiołowemi oklaskami, a wywody mówców w dyskusji były potwierdzeniem, iż prelegent trafił do przekonań wszystkich zebranych.

Następnie sekretarz koła p. red. Śliwiński zdał sprawozdanie ze zjazdu rady wojewódzkiego.

Należy nadmienić, że przyszłe zebranie koła będzie dorocznem walnem.

(k)

Konferencja w sprawie eksportu rolnego

Dnia 14 grudnia r. b. z inicjatywy i staraniem Państwowego Instytutu Eksportowego odbyła się w ministerstwie przemysłu i handlu konferencja w sprawie eksportu rolnego, wysoce zagrożonego obecnie wskutek protekcjonistycznej polityki państw agrarnych, oraz w związku z zaburzeniami finansowo-walutowemi i wynikającemi stąd trudnościami regulacji międzynarodowych zobowiązań z tytułu handlu zagranicznego. Konferencja ta stanowiła dalszy etap akcji Instytutu Eksportowego, rozpoczętej obradami w tym samym przedmiocie w dniu 22 października r. b., poczem jako dalszy etap całej akcji odbyło się szereg porozumień z poszczególnemi branżami, celem ustalenia ich postulatów, szczegółowego przepracowania wniosków i zsyntetyzowania ich w szereg wniosków natury ogólnej, mających stanowić na najbliższą metę programowe wytyczne polityki gospodarczej dla sfer bezpośrednio zainteresowanych i rządu.

Po zagajeniu przez p. ministra przemysłu i handlu, przewodniczący konferencji dyrektor P. I. E. p. Marjan Turski udzielił głosu dyrektorowi Związku Organizacyj Rolniczych b. min. p. J. Gościckiemu, który zreferował wnioski ogólne w sprawie eksportu rolnego w odniesieniu do potrzeb sytuacji obecnej. Wnioski te w pierwszym rzędzie podkreśliły konieczność wzmocnienia i ujęcia w pewien konkretny program sprawy naszej propagandy zagranicą, oraz przeznaczenia na ten cel odpowiednich funduszów. Sprawę tę poruszono na pierwszem miejscu ze względu na to, że eksport towarów łączy się ściśle ze sprawą teoretycznego przygotowania rynków. — W sprawie państwowej pomocy dla eksportu zaleca się przeprowadzić rewizję systemu zwrotu ceł, oraz dotychczasowych form i metod pracy w międzyministerjalnej komisji dla popierania eksportu w kierunku racjonalnego systemu indywidualizowania pomocy. Kontrolę nad wykonaniem tych wniosków proponowano powierzyć Państwowemu Instytutowi Eksportowemu, przyczem zarówno ze słów p. J. Gościckiego, jak i dalszych mówców ze sfer gospodarczych wynikało, że najodpowiedniejszym organem rządu, na podstawie dotychczasowego doświadczenia, dla koordynacji współpracy ze sferami gospodarczemi jest Państwowy Instytut Eksportowy, jako przygotowany pod względem rzeczowym i pod względem nastawienia pracy do spełnienia tych zadań.

Dalszym postulatem było wzmocnienie istniejących obecnie organizacyj eksportowych oraz dążenie do powstawania nowych — w dziedzinach dotąd niezorganizowanych.

Specjalne miejsce poświęcono sprawie możliwie szybkiego zorganizowania i uruchomienia kredytów handlowych dla celu eksportu, a więc w pierwszym rzędzie kredytów zastawowych, warrantów, dyskonta dokumentów przewozowych, dyskonta trat zagranicznych itp., ze szczególnem uwzględnieniem tych dziedzin eksportu, które bez tej formy pomocy nie są w stanie rozwinąć poważniejszej akcji eksportowej, jak np. wędliny, drób bity, nasiona, rośliny strączkowe, ziemniaki, grzyby suszone itp. Ze sprawą tą ściśle się łączy powołanie do życia towarzystwa ubezpieczeń kredytów eksportowych, co stanowi oddawna postulat sfer gospodarczych zainteresowanych w eskporcie.

W sprawie podatku obrotowego od eksportu wszystkich artykułów rolniczych, w których jeszcze dotychczas podatek ten obowiązuje, sfery gospodarcze oraz Instytut wypowiedziały się za całkowitem jego skasowaniem. Duże znaczenie dla rozwoju naszego eksportu hodowlanego i rolnego posiada sprawa rozbudowania sieci magazynów koncentracyjnych, elewatorów i chłodni eksportowych, zarówno na granicy zachodniej, jak i wewnątrz kraju, przy jednoczesnem zastosowaniu systemu kredytów warrantowych i zastawu. Jeden z wniosków omawianych uwzględnił specyficzną potrzebę utworzenia spółki handlowej, poświęconej specjalnie obrotom handlowym ze Stanami Zjednoczonemi A. P., gdzie istnieją znaczne, a dotychczas niewyzyskane możliwości zbytu szeregu artykułów rolnych.

Dalsze wnioski szły w kierunku przeprowadzenia pełnej standaryzacji niektórych artykułów rolniczych, zwłaszcza takich, które wywozimy w stanie przerobionym, jak np. bekony, szynki, wędliny, drób bity, masło, oraz w kierunku przezwyciężenia istniejących trudności w rozrachunkach między polskimi eksporterami a importerami zagranicznymi w państwach, w których wprowadzono ograniczenia w obrocie dewizami — za pośrednictwem zawierania systemu umów między Bankiem Polskim a instytucjami emisyjnemi tych państw.

Reprezentant sfer drobnego kupiectwa żydowskiego, pos. Wiślicki ostro zaatakował celowość wprowadzenia standaryzacji oraz narzucania w ten sposób prymitywnej w wielu dziedzinach produkcji i handlowi polskiemu nazbyt nowoczesnych form eksportu. Zarzut ten spotkał się ze zdecydowaną krytyką reprezentantów rolnictwa, przyczem zaznaczono z naciskiem, że w stosunkach handlowych międzynarodowych era nieuregulowanego i niestandaryzowanego handlu wytworami hodowlanemi się kończy i że w niedalekim czasie towar nieposiadający odpowiednich rzeczowych i formalnych kwalifikacyj, nie będzie mógł wogóle znaleźć zbytu poza granicami państwa.

Dalszy ciąg obrad dotyczył wniosków szczegółowych, opracowanych przez poszczególne branże w porozumieniu z Państwowym Instytutem Eksportowym. Wnioski te dotyczyły spraw stawek taryfy kolejowej, wysuwając rewizję poglądów istniejących w tym przedmiocie w ministerstwie komunikacji, ze względu na fakt, że fluktuacje cen poszczególnych artykułów rolnych, idące przeważnie w kierunku zniżkowym, sprawiły, iż poszczególne stawki taryfy kolejowej w chwili obecnej są całkowicie oderwane od życia. Poruszano również sprawę technicznego usprawnienia transportu kolejowego i morskiego, a następnie postulaty poszczególnych branż w eksporcie zwierząt żywych i mięsa, bekonów, wędlin, masła, pierza i puchu, drobiu, jaj, zboża, słodu i produktów przemiałowych, nasion, chmielu, warzyw i owoców, strączkowych, jagód leśnych, przetworów owocowych i warzywnych, grzybów suszonych. W dyskusji poruszano zagadnienie aktywności naszej polityki traktatowej oraz większego jej dostosowania do życiowych celów naszej ekspansji gospodarczej.

Omawiane wnioski, zarówno ogólne, jak i szczegółowe w całokształcie stanowią zarys ramowego programu polityki gospodarczej w dziedzinie eksportu, którego brak w formie tak sprecyzowanej dawał się dotychczas odczuwać ujemnie w pracy handlowej.

Ent

Zdecydowana postawa społeczeństwa

Pomimo kampanji Boy'a Żeleńskiego i wydawców różnych pisemek brukowych zalecających urządzenie „plebiscytu - małżeńskiego", wzbiera coraz większa fala oburzenia i protestów przeciwko komisji kodyfikacyjnej i jej projektowi prawa małżeńskiego. Z najodleglejszych stron Polski otrzymujemy sprawozdania z zebrań, na których ludność katolicka wypowiada się stanowczo przeciwko próbom zamachu na jej uczucia religijne i świętość ogniska rodzinnego.

W tych środowiskach inteligencji polskiej, które zajmowały dotąd stanowisko niezdecydowane, obecnie po zaznajomieniu się z samym projektem prawa, a zwłaszcza z jego częścią rozwodową (małżeństwa trzechletnie t. zw. na próbę, możliwość rozwodu z racji obelgi, zniewagi, potwarzy, rocznej nieobecności, życia hulaszczego itd. w art. 58) widać znamienną reakcję. Nawet u liberałów pod względem religijnym, ale ludzi myślących poważnie o przyszłości kraju, widać poważne zaniepokojenie z racji projektów komisji kodyfikacyjnej, które w swych skutkach muszą doprowadzić do rozbicia rodziny, osłabienia społeczeństwa i rozkładu moralnego. Ci z punktu widzenia państwowego wypowiadają się przeciwko projektowi prawa małżeńskiego.

Nieliczni, ale hałaśliwi zwolennicy projektu wątpliwą usługę oddają komisji kodyfikacyjnej, rzucając jej dzieło na żer sensacji ulicznej, obniżając tem samem powagę dyskusji, co czyni już systematycznie Boy-Żeleński na łamach „Wiadomości Literackich".

Mimo tych trąb jerychońskich społeczeństwo katolickie zwycięży!

W Krotoszynie w myśl odezwy listopadowej episkopatu polskiego odbyło się w święto Niepokalanego Poczęcia N. M. Panny wielkie zebranie protestacyjne z udziałem około 3 tysiące osób. Po przemówieniach ks. dziekana Małeckiego, p. dr. Kolasińskiego i p. Walerego Rogowskiego uchwalono rezolucję, potępiającą jednomyślnie projekt nowej ustawy o małżeństwie.

Przeciwko temu projektowi ze stanowczym protestem wystąpiło również na ostatniem zebraniu plenarnem Towarzystwo Powstańców i Wojaków w pobliskich Zdunach.

W Szamotułach na wielkim wiecu w sali Sundmanna uchwalono jednomyślnie rezolucję potępiającą projekt komisji kodyfikacyjnej, dotyczący ustawy małżeńskiej. Przemawiali na wiecu ks. dziekan Kaźmierski, insp. szkolny p. Wąsowicz i p. Krzyżagórska z Poznania.

Mieszkańcy Kcyni dali wyraz swej opinji o projekcie ustawy małżeńskiej przez urządzenie manifestacji protestacyjnej, w której wzięły udział wszystkie organizacje katolickie. Wielki pochód ruszył przez miasto do kościoła poklasztornego na nabożeństwo. Wiec protestacyjny odbył się na sali p. Gdańca, po licznych przemówieniach uchwalono stanowczy protest przeciwko projektowi ustawy.

W Chodzieży odbył się dnia 8 b. m. wielki wiec, zwołany przez zarząd parafjalny Akcji Katolickiej w sprawie nowej ustawy małżeńskiej. Przybyły takie tłumy, że część musiała pozostać w salce przyległej. Wiec zagaił ks. prob. Kurpisz, referat wygłosił p. prof. Stein. Jednomyślnie uchwalono odpowiednią rezolucję protestacyjną. Przemawiał jeszcze aptekarz p. Maniewski na temat działalności Akcji Katolickiej. Na zakończenie odśpiewano „My chcemy Boga".

W Stęszewie odbył się tegoż dnia olbrzymi wiec, zwołany staraniem Stronnictwa Narodowego i Obozu Wielkiej Polski. Przybyło około 1400 osób, tak, że tłumy zaległy nietylko salę, ale i ubikacje przyległe, podwórze, a nawet wiele osób stało na ulicy. Zebranie zagaił z ramienia Stron. Narod. i O. W. P. p. Aleksander Weychan, przewodniczył ks. prob. Stachowiak. Obszerny referat wygłosiła p. płk. Krzyżagórska z Poznania, poczem przemawiał członek O. W. P. p. Roman Kończal z Poznania. Uchwalono odpowiednią rezolucję. Na ręce ks. proboszcza złożyły nadto protesty następujące organizacje: Bractwo Kurkowe, „Sokół" Tow. Młodych Przemysłowców, Tow. Śpiewu „Halka", Klub Sportowy „Lipno", Stow. Młodych Polek, Katolickie Tow. Robotników i Nar. Partja Robotnicza.

T. C. L. a oświata ludu dokona cudu
Przy imieninach zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. C. L.

„ŚWIAT“ w r. 1932

Najpopularniejsza ilustracja Polska

Treść zawsze aktualna i doborowa. Ilustracje zawsze interesujące.

Stała współpraca najznakomitszych polskich pisarzy i artystów.

Staranny dział ekonomiczny

W każdym zeszycie pierwszorzędne feljetony i nowele.

Co miesiąc tom wysoce zajmującej powieści, przedstawiający księgarską wartość 6 do 8 zł

Prenumeratorzy w ten sposób otrzymują właściwie „Świat“ za darmo!

CENA PRENUMERATY:

W Warszawie miesięcznie zł **6.—**, kwart. zł **18.—**, z odnoszeniem do domu miesięcznie zł **6.50** — kwartalnie **19.50**
Na prowincji miesięcznie zł **7.—**, kwartalnie zł **21.—**
Za granicą miesięcznie zł **9.—**, kwartalnie zł **27.—**

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Szpitalna 12

nw 7623

SPORT

Hokej na lodzie

Wiedeń i Warszawa 2:0 (0:0, 1:0, 1:0). Drużyna polska grała bez Maurera, który został poprzednio skaleczony przez austrjackiego zawodnika Emmera. Bramki dla wiedeńczyków strzelił Emmer i Kirschberger. Sprawozdawcy wiedeńscy stwierdzają zgodnie, że gra drużyny polskiej była ładna, lojalna i obfitowała w dobre kombinacje. Szczególnie podobali się Stogowski, Krygier, Sokołowski, Sabiński.

Lekka atletyka

Sekcja lekkoatletyczna „Sokoła“ zawiadamia, że dalszy ciąg walnego zebrania odbędzie się dziś o godz. 19.30 w salce na boiski „Sokoła“.

Dwa obozy treningowe ma zamiar zorganizować PZLA. Do pierwszej klasy zaliczono tych którzy przekroczyli wyznaczone przed rokiem minima. Do drugiej klasy zaliczono zawodników, których wyniki znajdują się w okolicach minimów. O ile w roku przyszłym pojawią się jakieś nowe siły, byłyby one wcielone do drugiej klasy grupy olimpijskiej. Skład grupy przedstawia się następująco: I klasa: Panie: Konopacka, Weissówna, Kwaśniewska, Bersonówna, Manteuflówna, Breuerówna; II klasa: Freiwaldówna, Schabińska, Orłowska, Jasieńska, Jasna, Sikorzanka. Panowie: I klasa: — Trojanowski II, Biniakowski, Heljasz, Nowak, Sikorski, Kusociński, F. Mikrut, W. Mikrut; II klasa: — Śliwak, Grüning, Maszewski, Kostrzewski, Pławczyk, Chmiel, Giedgowd, Siedlecki, Trojanowski I, Nowosielski, Adamczak.

Piłka nożna

Spotkanie z Jugosławją, odbędzie się w dniu 29 maja 1932 r. w Beogradzie lub Zagrzebiu.

Rumunja zaproponowała rewanż w Bukareszcie w dniu 8 maja, lecz data jako przedwczesna nie mogła być przyjęta. Ze strony polskiej wyszły propozycje rozegrania tych zawodów w jesieni 1931 r.

Ze Szwecją i Belgją toczą się pertraktacje, przyczem trudno jest ustalić terminy, gdyż nasi przeciwnicy chcieliby przyjechać w czasie dla nich dogodnym, co znów nie odpowiada polskim władzom piłkarskim ze względów kasowych.

Piąty termin, zarezerwowany na spotkania międzypaństwowe, ma być obsadzony Austrją lub Węgrami (reprezentacje zawodowe).

Pięściarstwo

W drugim dniu walk I. kroku bokserskiego wyniki techniczne przedstawiały się następująco. W półśredniej zwyciężyli na pkt. Zieliński (Ostrovia) — Wojciechowskiego (Pol - Leszno). Borowicz (W) — Jóźwiaka (Dr. Bł.), Mioduszewski (Kotwica-Kórnik) — Bilińskiego (W), Błaszak (Harc. Leszno) — Niemczynowicza (Ostrowia), Głogowski (W) — Skorupkę (Pogoń). Przez techn. k. o. w 2 kole: Pawlak (Pol. Leszno) — Godzicha (S. M. P. Leszno) i Sikora (Czarnków) — Szulca (Harc. - Śmig.). Przez k. o. w 1 kole: Majchrzak (PKB) — Jessego, a w 2 kole Olszynka (ośr.) — Bratka (Bł.), i Siąkowski (PKB) — Szrajewskiego (B.). W średniej Zgoła II. (PKB) pokonał Kordusa (Zw. Rez. Lesz.) w 2 kole przez k. o. i Jankowski (Dr. Bł.) — Deibelego (W) na punkty. W papierowej Szmuda (S) — pokonał Dunkmama na pkt. i Rogalski II (W) — Niedośpioła (Bł.). W muszej Sipiński II (W) zwyciężył Łuczaka (PKB) i Książkowski (B) — Łęckiego II (W). W koguciej: Piątek (PKB) pobił na pkt. Kanikowskiego (Bł.) a Jarecki (W) — Sommera (Bł.) w 1 kole przez techn. k. o. W piórkowej Csuda (W) zwyciężył nieczysto walczącego Kudlińskiego (PKB) przez dyskwalifikację, nieco spóźnioną bo pod sam koniec 3 koła, a powinna już być w drugiem. Na pkt. wygrali w dalszych meczach Maniecki (W) do Szczepańskiego (PKB), Szulc (W) — do Bączyka (Bł.), Nowicki (PKB) — do Jarmuża (Wikt. Jarocin) i Wopiński (PKB) — do Bukowskiego (W). Walki były prowadzone za małemi wyjątkami w dobrem tempie i dość interesujące. Sędziowali w ringu na zmianę pp. Iwański, Suszczyński i Gucki, na pkt. Latowski i Janusz. Dalszy ciąg walk w czwartek punktualnie o godz. 20.00 w hali ośrodka wejście z ulicy Marcelińskiej. Walczyć będzie 14 par.

Zarząd PZB udzielił napomnienia „Warcie“ za niedopatrzenia kierownika ekspedycji pięściarskiej do Kopenhagi, co przyczyniło się do kompromitującej klęski drużyny.

Czyś spełnił już obowiązek obywatelski?

Czy złożyłeś dobrowolną ofiarę na bezrobotnych m. Poznania?

Konto Komitetu Miejskiego dla spraw bezrobocia — P. K. O. nr. 213 005.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Czwartek, dnia 17 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **11.40** przegląd prasy krajowej; godz. **12.35** XI koncert dla młodzieży; godz **14.00** notowania giełdy pieniężnej, godzina **14.15** komunikaty gosp. - roln., sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **17.00** „Promethidion“; godz. **17.20** torem literatury i poezji; godz. **17.35** radjowa Akademja Jugosłowiańska (dzień urodzin króla Aleksandra I w r. 1888); wykonawcy: Chór „Hasło“ pod dyr. prof. St. Kwaśnika, Włodzimiera Jarochowska, mezzosopran, Olga Jarzębińska - Woźniakowa, sopran, prof. Fr. Łukasiewicz, fortepian, Roman Juraszek recytacje; godz. **18.50** lekcja jęz. ang.; godz. **19.05** higjena słowa; godz. **19.10** feljeton roln. p. t. „Opas słoninowy“; godzina **19.45** wiadomości prasowe; godz. **20.00** rolnicza skrzynka radjowa; godz. **20.15** feljeton lekarski p. t. „Zagadnienia higjeny“ (wygł. dr. Stanisław Okoniewski); godz. **20.30** koncert europejski z Brukseli (via Warszawa); godz **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godzina **22.15** Sztuka taneczna (wykł. p Zygmunt Ogończyk - Mąkowski); godz. **22.30** interludjum muzyczne. godz. **22.50** ostatnie wiadomości prasowe.

Warszawa (1412 m) godz. **12.35** XI koncert szkolny; godz. **15.50** program dla dzieci starszych; godz. **17.10** „Gdybyśmy byli dziećmi“; godz. **17.35** koncert kameralny w wykonaniu kwartetu Ireny Dubiskiej; godzina **19.15** skrzynka rolnicza; godz. **20.00** „W dziesiątą rocznicę śmierci Gabryeli Zapolskiej“; godz. **20.15** pogadanka p. t. „Nowoczesna muzyka belgijska“; godz. **20.30** koncert europejski z Belgji; godz. **22.00** skrzynka pocztowa techniczna; godz. **22.15** pieśni indyjskie w wykonaniu p. Gluzińskiej - Makuszyńskiej — słowo objaśniające wygł. Kornel Makuszyński; godz. **23.05** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 18.25 koncert solistów, 20.55 muzyka religijna; **Paryż** (1724 m) 21.45 koncert; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 16.30 koncert, 20.30 koncert europejski z Brukseli; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.30 koncert z Brukseli; **Kalundborg** (1154 m) 20.10 Orfeusz i Eurydyka“ op. Glucka; **Oslo** (1083 m) 20.30 koncert z Brukseli; **Budapeszt** (550 m), **Wiedeń** (516 m), **Praga** (486 m), **Beromuenster** (459 m) 20.30 koncert z Brukseli; **Bruksela** (508 m) 20.30 transm. koncertu z sali „Palais des Beaux Arts“. Wyk.: wielka radjoorkiestra pod dyr. Desire Defauw, solistka Berta Briffaux. Program: Benoit: uwert. do „Charlotty Corday“; Lekeu: nokturn na śpiew i ork., Huberty: Meilied (pieśń); Gretry: muzyka baletowa; Waelput: Stabat Mater, Blockx: serenada; Franck: symfonja d-moll: a) Lento - allegro non troppo, b) Allegretto, c) Allegro non troppo; **Medjolan** (501 m) 20.35 „Le donne Curiose“ op. Wolf - Ferrariego; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Puderniczki
Rozpylacze
Manicure
Lustra
Grzebienie

olbrzymi wybór — tanio

Perfumerja J. Domicz

Plac Wolności 7

Pw 9 391-48.127

Dnia 14 grudnia r. b. zasnął w Bogu, nasz niezapomniany Druh, ś. p.

Karol Rzepecki

Wiceprezes Zarządu Związku Tow. Powstańców i Wojaków w Poznaniu.

Wzywamy wszystkie Towarzystwa do oddania hołdu pośmiertnego Zmarłemu.

Zbiórka w czwartek o godzinie 13,45 na placu Bernardyńskim.

dw 1964 **Zarząd Związku.**

Dnia 15 grudnia r. b. o godzinie 8,30 rano, zmarła na udar serca, nasza najdroższa siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Celina Sroczyńska

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 19 grudnia, o godz. 3 po południ. z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny, o czem donosi

w smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Szewska 20. zw 12358

Ś. ✝ P.

Karol Rzepecki

Współzałożyciel i Członek naszej Organizacji,

niezmordowany bojownik o niepodległość Polski Narodowej, do ostatniej chwili stojący na tym posterunku, zmarł w Bogu dnia 14 b. m.

Całe Jego życie znamionowała miłość bliźniego i dobroć, prawość i szlachetność, szczerość i prostota. Trudno bodaj znaleźć osobę, któraby tak harmonijnie jak Zmarły zjednoczyła w sobie niezwykłą dystynkcję z najwyższą prostotą.

Piszący te słowa miał nieraz, i do ostatniej chwili, sposobność zajrzenia do głębi duszy Zmarłego i śmiało twierdzić może, że Zmarły był uosobieniem wszelkich zalet i cnót, jakie człowiek wogóle posiadać może. Dusza to była prawdziwie anielska, charakter czysty jak łza.

Te zalety serca i charakteru, życie prawdziwie katolickie, polsko-patrjotyczne, zjednały Zmarłemu u całego ogółu szacunek najwyższy, miłość najżywszą i wdzięczność niewygasłą, a śmierć Jego pogrążyła wszystkie serca w głębokim żalu i szczerem współczuciu dla ciężko strapionej wdowy, córki, wnuków i całej rodziny.

Cześć najgłębsza Jego pamięci!

Za Stowarzyszenie Porządku Publicznego — Pogotowie Narodowe
Edmund Szwedziński, Prezes.

Zbiórka pod sztandar żałobny w czwartek, o godz. 14-tej, u prezesa, św. Marcin 38. dw 1965

W dniu 10 grudnia r. b., zmarł ś. p.

Dr. med. Adam Kucner

z Poznania.

W Zmarłym straciliśmy członka o prawym charakterze i wielkiem poczuciu etycznem, który zawód lekarski wykonywał z wielką bezinteresownością i ofiarnością.

Cześć Jego pamięci!

dw 1961 **Związek Lekarzy Z. P.**

W poniedziałek, 14 grudnia 1931 r., o godz. 13 15, zasnął w Bogu, opatrzony Olejami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, dziadek, brat, teść i wuj, ś. p.

Wojciech Adamczak

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 17 b. m., o godz 3 po południu, z kostnicy cmentarza Jeżyckiego.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, Kościan, Leszno, Grabów Wlkp., Berlin. dw 1 967

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał" Towarowa 25 tel. 3180

Spóźnione.

Dnia 10 b. m. zmarł nagle nasz kochany syn, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Dr. med. Władysław Dzierżykraj Bąkowski

Pogrzeb odbył się w Gross Wokern (Mecklenb.) 13 b m. Krewnych i Znajomych zawiadamiając o powyższem, prosi o modlitwę za duszę Zmarłego

w smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Dąbrowskiego 69. — Pniewy.

jw 2 163

W poniedziałek, dnia 14. b. m., o godz. 3.30 rano zmarł, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach mój najukochańszy ojciec nasz nieodżałowany szwagier i wuj, ś. p.

Stefan Czarnecki

przeżywszy lat 77 Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 17 b m., o godz. 15-tej, z kostnicy cmentarnej M. B. B. w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni
dw 1 968 **corka i rodzina.**

Poznań, ul. Matejki 67.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Dnia 14. b. m. zmarł nasz członek, ś. p.

Wojciech Adamczak

Pogrzeb odbędzie się dnia 17. b. m. o godz. 3 z kaplicy cmentarza jeżyckiego. O liczny udział członków w pogrzebie uprasza

zw 12 363 **Zarząd Tow. Kupc. Det. Br. Kol.**

W dniu 12 grudnia r. b. zmarł w Warszawie, ś p.

Dr. Inż. Dymitr Tiukow

Adjunkt Uniwersytetu Poznańskiego.

W Zmarłym straciliśmy kochanego przyjaciela, druha i gorliwego członka naszych organizacyj.

Stowarzyszenie Rosjan w Poznaniu i Sokół Rosyjski w Poznaniu.

Nabożeństwo żałobne (panichida) za duszę Zmarłego odbędzie się w niedzielę, dnia 20. b m., o godz. 12 w poł. w cerkwi prawosławnej (Marcelińska 10). zw 12 364

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszej ukochanej Zmarłej, ś. p.

Janinie z Karaśkiewiczów Prochniewiczowej

oraz tym wszystkim, którzy okazali nam tyle serdecznego współczucia w naszym wielkim smutku składamy nasze najszczersze

Bóg zapłać!

zw 12365 **Rodzina.**

Nr. "4711" mydło do golenia
Nr. "4711" krem do golenia

Nadzwyczaj delikatne w użyciu. Dają natychmiast obfitą pianę.

Nr. "4711"
prawdziwa woda kolońska

Światowej sławy środek orzeźwiający, wysoko skoncentrowany i oszczędny w użyciu.

Nr. "4711" - Portugal

Orzeźwia zmęczone nerwy. Włosy stają się delikatne i pachnące. Pięknie lśni ich jedwabisty połysk.

Wytworny wygląd

Wyglądać dobrze i rzeźko się czuć jest dla mężczyzny rzeczą pierwszorzędnej wagi. Dlatego często i bardzo chętnie korzystają Panowie z dobrodziejstw znakomitej wody kolońskiej "4711". Trwała moc tej szlachetnej prawdziwej wody kolońskiej dodaje energji, wzmacnia ducha i pobudza chęć do pracy. Kilka kropel dodanych do kąpieli lub do wody do mycia nadaje skórze rozkoszny zapach wody kolońskiej "4711".

Przy kupnie należy bacznie zwracać uwagę na prawnie zastrzeżone "4711" oraz na Niebiesko-Złotą Etykietę.

№4711. Eau de Cologne

864

Wytwarzane całkowicie w Dziedzicach (Śląsk Cieszyński)

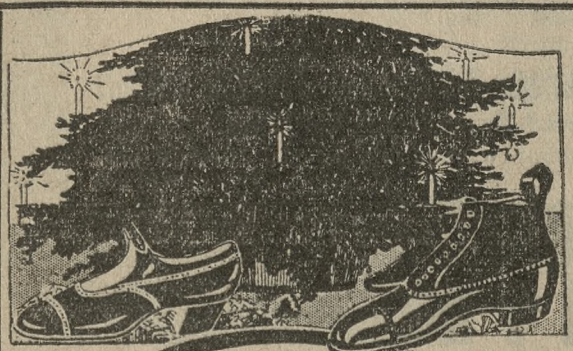

WAZA

Najpilniejszy wydatek

w Grudniu. to para nowych bucików marki „WAZA"

II. oddz. sprzed. JEZYCE: w firmie H. Smyczyński, Kraszewskiego 11.

Fabryka obuwia: ul. Wrocławska 15.

zw 12354

Rzadka okazja!

Hotel i restaurację oddzierżawię zaraz lub później, z powodu objęcia innej branży. Hotel 15 pokoi, restauracja 3 pokoje i kuchnia, sklepy i t. d. Miasto w Wielkopolsce 20 tys. mieszkańców. Wojsko i wyższe szkoły. Do objęcia potrzeba ca 17 tysięcy. Zgłoszenia do

„PAR" Poznań, Aleje Marcinkowskiego pod 58,252

Pw 9 607 54,252

P. T. Odbiorców i Sympatyków piw Kobylepolskich

zawiadamiamy uprzejmie, że od dnia 19 b. m. oddajemy w beczkach i syfonach pod znaną nazwą

„Kozieł Kobylepolski"

nowe, mocniejsze, ciemne piwo, typu monachijskiego.

Browar Kobylepole

dw 1 948 **Tel. 10-01 i 31-92**

Dzierżawę majątku podmiejskiego

2000 mórg z gorzelnią, płatkarnią i światłem elektr., na 9 lat z kompl. żywym i martwym inwentarzem, zaraz. Kolej, cukrownia, gimnazjum, szkoła żeńska w miejscu. Objęcie ca 100 000 zł. Zgłoszenia „Par", **Aleje Marcinkowskiego 11 pod 58 251** Pw 9 607 54 251

Ostrzeżenie!

P. ZYGMUNT PRZYBYŁOWICZ w mojej firmie nie pracuje i nie jest uprawnionym do przyjmowania jakichkolwiek zleceń

Alfons Machalla
Kraszewskiego 3

jw 2 167/8

W chwili, gdy dolar się chwieje a funt spada, jedyną, pewną lokatą kapitału jest **złoto i brylanty.** Dlatego, chcąc uchronić swoje oszczędności, kupuj na gwiazdkę jako prezent tylko

ZŁOTO i BRYLANTY

Pamiętaj jednak, że zakup klejnotów to rzecz zaufania, dlatego po zakup

PIERŚCIENIA brylantowego
ZEGARKA złotego
SZTUCCA srebrnego udaj się

do f-my **W. KRUK** złotnik i jubiler Poznań, ul. 27 Grudnia 6 zał. 1840 która swym blisko stu etniem istnieniem daje pełną gwarancję fachowej i rzetelnej obsługi.

Chcąc przytem wobec krytycznych czasów umożliwić wszystkim zakup drogocennych klejnotów, udziela firma w czasie gwiazdkowem **10% rabatu**

dw 1914

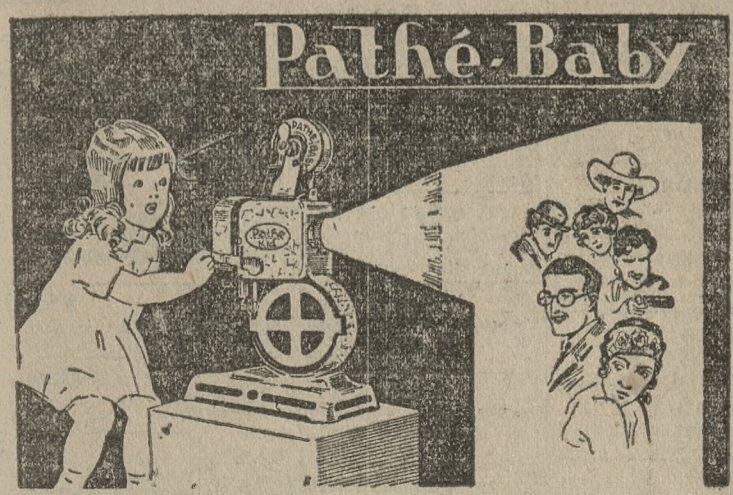

Radość dziecka

Waszem szczęściem!

Dlatego urozmaicajcie całej rodzinie, długie wieczory zimowe, KINEM DOMOWEM:

PATHÉ-BABY

do nabycia w cenie od **zł 145,—** we firmie:

FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)
Poznań 3, ul. 27 Grudnia 20.

Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów fotograficznych. Egzystuje w niezmienionych rękach od r. 1910

Bogata, własna wypożyczalnia filmów niepalnych — koszty minimalne.

Pw 9 598-50.39

JUŻ DZISIAJ

zapraszam do **korzystania** z okazyjnego zakupu **bo staniały CERATY** z metra i **OBRUSY** gotowe

ZB. WALIGÓRSKI

Skład tapet **naprzeciwko poczty.**

Pw 9 064 65-48.17/18

Miód pszczelny

czysty żółty deserowy, leczniczy, gęsty, tegoroczny, bez domieszek, pod gwarancją, po cenie za 3 kg. **10.50 zł,** 5 kg. **14 zł,** 10 kg. **26 zł,** 20 kg. **50 zł** zaś kwiatowy, biały, luksusowy 3 kg. **13 zł,** 5 kg. **18 zł** wraz z blaszanką i opłatą pocztową **wysyła** z własnych pasiek za zaliczką **Pasieka Słowiańska E. D. Rotha w Brzeżanach,** przy wpłacaniu należytości zgóry na moje konto 410974, odciągać 5% skonta. zw 12 554

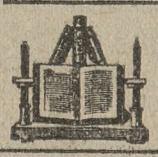

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

KAWA St. Milachowskiego

dziennie świeżo palona

Specialność

Kawa nr. 21 „Świąteczna" Zastrzeż. u. ochr. Nr. 18.551 Mieszanka reklamowa

Cena za 1/4 kg zł 3.00

Mieszanki

„Senatorska" zł 3.50
„Indyjska" . . „ 3.30
„Mokka" . . . „ 3.10
„Ekonomiczna" „ 2.30

Kawy niemieszane

Guatemala — Dorindana „ 2.90
Guatemala I. „ 2.50
Guatemala II. „ 2.40
Santos extra prime 2.00
Santos prime „ 1.80
Santos superior „ 1.40
Santos good . „ 1.20
Santos III. . . . „ 1.00

WIELKA NOWOCZESNA PALARNIA KAWY

St. Milachowski

POZNAŃ Fr. Ratajczaka 40 (nar. ul. 27 Grudnia).

Restauracja „Cechowa"

właśc. **W. Jabłoński**
Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 23.

Jutro w czwartek, dnia 17. 12. 31

Specjalności!

Prosiak pieczony z selerową sałatą
Kołduny po litewsku.

Pw 9 609 50.34

Zabawki

lalki, meble, zwierzęta, gry towarzyskie, huśtawki, auta, rowerki, bulaj-nogi
wielki wybór — niskie ceny

A. Koszewski
Poznań, Stary Rynek nr. 61.

Pw 9 067-42.1

200.000

na I hipotekę, majątek ziemski 1 600 mórg, w dobrej kulturze, z nadkompletnym żywym i martwym inwentarzem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 357**

PIERNICZKI

niedoścignionej jakości, znane w całej Polsce
polecają w różnych gatunkach

Bracia SCHRAMEK

fabryka wafli, keksów i biszkoptów w Cieszynie

Zastępca na Poznań i Pomorze: Tw 715
E. KLEMT, BYDGOSZCZ, Garbary 24.

npw 7582

RESTAURACJA — ŚNIADALNIA
„POD ORŁEM"

Tel. 40-15 ***ul. Fredry 12***

Jutro specjalności:

Gęś pieczona z pyzami

Czarnina z kluseczkami | Bażant z modrą kapustą
Kaczka pieczona | Comber za ęczy w śmietanie

Ceny znacznie zniżone! zw 12340

Obiady w abonamencie włącznie z obsługą z **3 dań 1,30 zł**
Lokal otwarty od **7.30** do godz. **3-ciej rana.**

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy **Patria Fabryka rowerów i części w Poznaniu,** Mylna 18, wyznacza się po myśli § 142 ordyn. upadł. dodatkowy termin do sprawdzenia zgłoszonych wierzytelności na dzień 11 lutego 1932 r., godz. 11, w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29. Poznań, dnia 10 grudnia 1931 r. **Sekretarjat 2-a Sądu Grodzkiego.** nw 7531

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ

W czwartek, dnia 17 grudnia 1931 r., o godz. 11.15, przy ul. Półwiejskiej 9-b, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

większą ilość luster, 5 biurek, 2 szafy do książek, 11 rozmaitych krzeseł, 2 długie stoły, 4 wózki 4-ro kołowe, 2 wózki 2-kołowe i szafę ogniotrwałą.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. nw 7326

J. Bartkowiak
komornik sądowy. Poznań, ul. Poznańska 58-a. Tel. 75-24.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 18 grudnia b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

2 bufetów, 2 kredensów, stołu, 6 krzeseł, 3 radjoaparatów, 2 maszyn do szycia, maszyny szewskiej, maszyny do krajania papieru, tokarki, maszyny do metalu, gryzarki, biurka, 2 szaf do rzeczy, kanapy, lustra, 4 koni i chorągiewek. nw 7620

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 16 grudnia 1931 r.

MAGISTRAT XIII/5

Walne zebranie

członków niżej podpisanej Spółdzielni za rok gosp. 1930/31 odbędzie się dnia 7 stycznia 1932 r., o godz. 18-tej, w małej salce Królowej Jadwigi w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego nr. 1.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Wybór prezydjum zebrania.
3. Sprawozdania: a) Rady Nadzorczej i Zarządu, b) Komisji Rewizyjnej.
4. Dyskusja nad sprawozdaniami.
5. Przyjęcie bilansu za rok gosp. 1930/31 i udzielenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi pokwitowania.
6. Podział zysku.
7. Zmiana § 73 Statutu.
8. Wybór trzech członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących i trzech zastępców.
9. Wolne wnioski.
10. Wolne głosy.
11. Zamknięcie.

Inwalidzka Spółdzielnia Spożywcza z ogr. odp. w Poznaniu
ul. Górna Wilda 13.
(—) Szulczyński.

Bilans do wglądu członków za okazaniem legitymacji członkowskiej, wyłożony jest w Hurtowni Tytoniowej Inw. Spółdz. w Poznaniu, ul. Górna Wilda 13, w dni powszednie za wyjątkiem soboty, w godzinach od 17—18 dw 1966

PRZETARG DOBROWOLNY

W czwartek, dnia 17 grudnia 1931 r., o godzinie 11.30 przed południem, przy ul. Dąbrowskiego 59, sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę z wolnej ręki:

większą ilość różnego męskiego, damskiego i dziecięcego obuwia, nw 7327

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Figas, kom. sąd. Poznań, Kościelna 49.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziem. budowę założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje Aleje Marcinkowskiego 13 pokój 15 telefon 37-15 Pw 8 465 13.57

Wiktor Czysz
Plac Wolności 5 — Szkolna 11. Parasole 3 90; torebki 1.25; teki 1 50; torby szkolne 2 90; portfele 1; podkówki 0 90; walizki 3.25 Własna pracownia przyjmuje reparacje parasoli i wyrobów skórzanych Pw 9341-49.55

Fabryka
wyrobów cementowych nowocześnie urządzona w dużem mieście natychmiast do sprzedania Zgłoszenia pod „Fabryka" do „Par", Bydgoszcz. Dworcowa 54 Pw 95 58-63.632

Na gwiazdkę
trykoty własnej wytwórni, pończochy, rękawiczki szale, najlepsze gatunki, ceny znacznie zniżone. Dom Trykotaży Marja Grabowska. Masztalarska 6, naprzeciw kościoła Salezjanów. Proszę zważać na firmę!!! Pp 9 344-58.223

Salony
złocone za bezcen. Zakład pozłotniczy Woźna 18. zdw 94 163

Okazja
Skład artykułów męskich, nowocześnie urządzony zaprowadzony, najlepsze położenie wielkiego miasta (na składzie tylko nowy towar) zaraz bardzo korzystnie do odstąpienia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 101

Warszawa
„Hotel Dworcowy" Widok 22 telefon 704-82 vis á vis Dworca Głównego — poleca pokoje wzorowej czystości i uprzejmą usługą po cenach konkurencyjnie niskich nw 7155

Warsztat
blacharski i instalacyjny kompletny z maszynami tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 7 495

Na gwiazdkę
zegarki, pierścienie, biżuterje budziki, zegary w wielkim wyborze po cenach niskich poleca Stefan Hubert. Poznań. św. Marcin 45 vis a vis Hotelu Continental. nw 7 508

Młyn
motorowy na sprzedaż. Zboża ludzkiego do przemiału wystarcza. Sprzedaż z powodu choroby. Urbański. Pleszew. nw 7 616

„Światek dziecięcy"
poleca lalki zabawki, ubranka wózeczki tanio Kraszewskiego 11 zdw 90 420

„Occassion"
sprzedaje brylanty, złoto, srebro Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 93 289

Meble
wyprzedaje z powodu przeniesienia magazynu na ul. Wenecjańską 1. K. Bakoś, ul Wielka 12. zdw 93 971

Sprzedam
dorożkę samochodową z koncesją zaraz i za gotówkę. Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 94 029

Serwis
obiadowy 12 osób Rosenthal za 250 zł. „Occasion", Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 93 948

Łóżka żelazne gwarancja dziesięć lat
ceny niżej fabrycznych. Staszewski. 27. Grudnia 5. zdw 94 054

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej Łąkowa 4 a stolarnia. zdw 89 908

Tania sprzedaż gwiazdkowa
Partfele i portmonetki skórzane od 1.50 torebki damskie od 5.— torby szkolne skórzane od 13.50, walizy od 6.— zł wyrób własny. Pomimo niskich cen jeszcze 10%. Spółka Wytwórcza Polskich Rymarzy i Siodlarzy. Poznań. Podgórna 14. zdw 91 428

Zabawki
ołowiane Indjanie zwierzęta do Zoologu ogrodów wiejskich zagród żołnierze wykonuje i sprzedaje oddzielnie w kartonie tanio Łopaczyk. Skarbowa 15, ogrodowy. III zdw 92 527

Bijesz
się sam po kieszeni żyjąc w nieświadomości że firma Szymański przy ul. Pocztowej 31. posiada stale największe zapasy i największy wybór w papierach pakowych artykułach biurowych i szkolnych oraz zabawkach i ozdobach choinkowych. Idź zatem a przekonasz się ile byłbyś zarobił będąc odbiorcą firmy Szymański Pw 9 314-48.7

Pokój
męski, stylowy jak nowy, tanio Janisz, Nowa 2. rw 3 828

1,— zł
kosztuje najpraktyczniejsza latarka „Kopernik" włącznie żarówki i baterji w fabrycznym składzie „Ogniwo" Poznań Wielkie Garbary 19 (dom firmy Kużaj) Pw 9326 7-64.339 40

Motocykle
Motosacoche nowe oraz używane sprzedaje Koszczyński. Ogrodowa 15 Pw 8 681-45.115

Futra
sprzedaż gwiazdkowa karakułowe piżmowce źrebce nutrje tchórze popielice sealowe wszelki wybór różnego rodzaju oraz skóry blamy wydry sprzedaje po bardzo niskich cenach Łajewski Poznań ul. Fredry 1. Pw 9-329-48.99

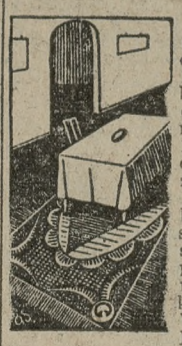

Dywany
perskie 175×250 od 42.00 bouclé 175×250 od 50.— bouclé 175 × 250 od 125 00 chodniki z metra od 1 95 linoleum ceraty stołowizna płótna inlety serwety gobelinowe pluszowe stale na składzie poleca po zniżonych cenach W Groszkiewicz Poznań Wrocławska 3 Pw 9 330-48.111

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz Centralę mebli Swarzędz, gdyż tam najniższe ceny. Pw 8 675-45.68

Dzieci anemiczne
słabo rozwinięte wzmacnia szybko „Emulada" o czekoladowym smaku (tran słód czekolada sole wap fosforowe) zawiera najwięcej witamin Cena 3.25 poleca Apteka w Bazarze Pw 8689-46 149

Pianino
sprzedam. Wierzbięcice 6. m. 6. zdw 94 203

Podarki
najpiękniejsze, najtańsze jak serwisy obiadowe, serwisy kawowe, żyrandole, platery kupisz w Serwisie W. Ziętek, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 94 198

Skład sprzętów
kuchennych, szkła i porcelany z kompletnem urządzeniem w najlepszej dzielnicy Poznania korzystnie zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 197

Jak taniol to jeszcze taniej!
Taniej jak w hurtowni, taniej jak w fabryce. Serwisy od 7 50 zł, talerze 28 groszy szklanki 9 groszy, łyżeczki srebrne 50 groszy. Fajans porcelana, szkło, maszynki do mięsa garnki emal. 60 gr. Bazar Podarków, Poznań, św. Marcin 26 zdw 94 196

Skład
kolonjalny magiel towar, mieszkanie nadające się na inne branże Cena 3 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 219

Skład
kolonjalny z mieszkaniem dobrze zaprowadzony, Marsz. Focha 153. Szymański zdw 94 218

Niżej cen zakupu praktyczne podarki
Serwisy obiadowe, kawowe, talerze filiżanki półmiski szklanki tylko 10 groszy, noże łyżki, widelce, łyżeczka do kawy grubo srebrzona tylko 50 groszy. Staszewski. 27 Grudnia 5. zdw 94 085

Kantówki
bełki i łaty oddam korzystnie. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 93 897

Jadalnia
kompletna, bogato rzeźbiona, tanio 9 000 zł. Stolarnia, Szynerska 3. zdw 94 342

Gramofony
okazyjnie sprzedaje się Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. zdw 94 344

Parcelę Łazarz
narożnik 870 kwm., kw. 8.—, zaraz sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 94 251

Esseks samochód
ładną limuzynę w dobrym stanie tanio sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 94 352

Radjo
bardzo dobre obejrzeć od 6 wieczora. Strusia 8, mieszkanie 11 zdw 94 388

Skład
stroju centrum, dobra egzystencja, sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 373

Jadalnię
kompletną z zegarem sprzedam. Mickiewicza 9. m. 5. jw 2 166

Skład
do wynajęcia. Zgłoszenia — Poznań. Dąbrowskiego 3, mieszkanie 8. Osobiste 3—4 po poł. zdw 94 407

Wilka
długowłosego sprzedam. — Wrocławska 7. zw 3 822

Jadłodajnię
restaurację wraz z mieszkaniem tanio sprzedam. Poznań. Chwaliszewo 35 rw 3 820

Piec kąpielowy
węglowy, sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 94 413

Sprzedam
korzystnie urządzenie kuchenne. K. Sawicki, Grobla 6. II. podwórze. zdw 94 423

Wózki dla lalek zabawki, rodle
w dużym wyborze i najtaniej u Pogorzelskiego Wodna 7, Członek Spółdzielni „Kredyt". rw 3837/8

Okazyjnie
sprzedam używane chomonta angielskie frażetowane. Hotel Polonja Grunwaldzka, portjer Domachowski. zdw 94 220

Pianino
krzyżowe zagr. firmy Fr Schilling Stuttgart sprzedam Maciejewski, Dąbrowskiego 88 telefon 62-66. zdw 94 214

Samojazd na gumach
jak nowy sprzedam tanio Ul. Skrytą 4 mieszkanie 7 godzina 15—17 zdw 94 215

Parcele
przy kościele łazarskim 1 254 m kw po 6 zł m kw przy Łukaszewicza 1 559 m kw 7 500 zł. Dąbrowskiego 1 285 m kw 6 zł m kw sprzedam. Maciejewski. Dąbrowskiego 88 telefon 62-66 zdw 94 212

Wózek dziecięcy
Ratajczaka 29 I 6. od 10—12. zdw 94 210

Kanarki
pilne, samiczki rozpłodowe, zielonki, żółte, białe tanio. Kubanek. Fabryczna 34 I. lewo. zd 94 343

Harmonijki
ustne dobre tanie wielki wybór poleca Skład fabryczny Lutnia Szmelter Gwarna 16 zdw 90 907 8

Wyprzedajemy
pozostałość płaszczy zimowych po każdej cenie Ceny obniżyliśmy o 50% P Szczawińska i Ska Poznań Wodna 1 Przyjmujemy asygnaty Kredytu Pw 9 077-39 69

Płaszcz
damski tanio. Mielżyńskiego 22. Tyrakowska. zdw 94 295

Meble
suche z centralnie ogrzewanych magazynów 50 proc. zniżki przy gotówce dalszy rabat. „Dom Mebli", Woźna 12. zdw 92 398/9

Parcele
40 gr. m. kw. począwszy dajemy kredyt budowlany 6 proc długoterminowy „Osadopol". Rzeczypospolitej 9 Pw 9492/93 49.63.64

Sypialnie
sprzedaje tanio stolarnia, Rybaki 15. nw 7 029 30

Jadalnię
pierwszorzędną tanio. Długa 18, mieszkanie 11. front. zdw 94 245

Skrzynce
dobre. Adres Kurjer Poznański zdw 94 255

Urzędnik
kawaler poszukuje pokoju umeblowanego, czystego światło elektryczne utrzymaniem całkowitem lub częściowem Oferty Kurjer Poznański zdw 94 259

Z powodu
likwidacji przedsiębiorstwa sprzedam kasę pancerną, silnik 4½ KM na prąd zmienny 2 tokarnie heblarkę, wiertarkę, szmerglówkę aparat do spawania, aparat do wulkanizownia, kuźnię polową, imadła, transmisje itp. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 233/4 oraz telefon 29-36

Biurko dziecięce
pościel 2 łóżka sprzedam. Słowackiego 31/33 m. 10. 10—2. zdw 94 299

Skład
cukierków, centrum, mieszkanie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 272

Skład żelaza
dobrze zaprowadzony w większem mieście prowincjonalnem sprzeda się korzystnie z powodów rodzinnych Oferty Kurjer Poznański zdw 94 446

Łóżka
stoliki, stoły szafy, kanapy, umywalnie, materace włósienne. Dąbrowskiego 79, kantor Bittnera 2—5. zdw 94 286

Zamienię
gospodarstwo 92 morgowe, dobrej ziemi na 30, może być rentowe z wpłatą 5—6 000 gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 288

Futro
męskie tanio. Mielżyńskiego 22. Tyrakowska zdw 94 294

Maszyny
2 damskie Singera, okrągłe czółenko tanio sprzeda Warsztat Mechaniczny. Kraszewskiego 5. zdw 94 417/8

Gramofony!!!
Najkorzystniejsze źródło zakupu F. Bałoń Woźna 12 Płyty gramofonowe wielkim wyborze. Pw 9611/12-50.31

Fabrykę wód mineralnych
i rozlewnię piw w pełnym biegu sprzedam lub wydzierżawię. — Oferty Kurjer Pozn zdw 94 489

Obuwie
około 150 par sprzedam w całości lub partjami za bardzo niską cenę. Zgłoszenia S. Primke Półwiejska 2. od 3—6. zdw 94 355/6

Taksówkę
w dobrym stanie, z koncesją zegarem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 339

Maszyna
Singera, wkładana, na sprzedaż. Mylna 14 m. 3. zdw 94 340

Rower
dziecięcy o 2 kołach, jak nowy, okazyjnie Kawiecki, Przemysłowa 36. zdw 94 346

Futro
damskie, nowe sealowe 180 — Rynek Łazarski 2. m. 2. Franciszkiewicz. zdw 94 371

Maszyna
do krojenia bielizny tanio. Ulica Kozia 19. skład zdw 94 367

Skrzypce
dobre tanio sprzedam. Żydowska 19. m. 6. rw 3 835

Futro
spód 55.—. Wierzbięcice 13 3. zdw 94 372

Gramafon
i 20 płyt 100 zł. Różana 21. m. 2 zdw 94 387

Radjo
„Telefunken" czterolampowy, magiel domowy „Singera" maszynę sprzedam. Szamarzewskiego 19. II ptr., lewo zdw 94 266/7

Lustro
tanio. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 94 336 7

Radjo tanio
z najlepszych części sprzedam Kręta 5 4. zdw 94 314

Zabawki
składzik kuchenka. Półwiejska 5 III., lewo. zdw 94 317

Skład kolonjalny
z mieszkaniem zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 318

Sprzedam
skład kolonjalny z mieszkaniem, towarem lub bez. Adres Kurjer Poznański zdw 94 326

Przedwojenna
bombonierka darmo przy zakupie 5 zł póki zapas starczy Tylko w składzie cukierków. Wrocławska 32 zdw 94 328

Skład
sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdw 94 329

Urządzenie składowe
nadające się do każdej branży oraz zabitka oszklona do wnętrza okna wystawowego, sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia S. Primke, Półwiejska 2 od 3—6. zdw 94 353/4

Gospodarstwo
prywatne 108 mórg, pszenno-żytnia drenowana trzy stawy zarybione budynki twardokryte inwentarz żywy martwy nadkompletny 6 km od miasta pow. z powodu choroby sprzedam bardzo korzystnie przy wpłacie 20 tys zł Szyja Ostrzeszów ul Kolejowa 24. zdw 94 209

Jabłka
80 ctn. wyborowych gatunków korzystnie na sprzedaż. F. Zmuda Poznań 10 ul. Krańcowa 67. zdw 94 244

Skórki
blamy ceny hurtowe. Hankiewicz. Wielka 9 (wchód Szewska) rw 3 797

Kapelusze
nowe wielkość 55 sprzedam Św Marcin 58. tylny dom. m. 19. zdw 94 250

Pianino
Ecke sprzedam. Półwiejska 11. podwórze lewo. III prawo. zdw 94 258

Żwir
rzeczny w obszarze 75 hektarów gminy Złotoryjskiej, poczta Mur. Goślina na sprzedaż. zdw 94 221

Lustra
dwa duże nadające się do okna wystawowego sprzedam. 27-go Grudnia 10 m. 2 zdw 94 276

Skrzydło
czarne śliczny ton sprzedam. — Sołacz Mazowiecka 63. I. zdw 94 285

Brylantowe
kolje szmaragdami, pierścień brylant czystej wody za bezcen — Woźna 14. — 4 zdw 94 287

Futro
sealowe nowe sprzedam. Półwiejska 37, mieszkanie 13. zdw 94 366

Kilimowe
dywany artystyczne poleca tkalnia Kalksteinowej. Wierzbięcice 13. zdw 94 389

Kamienica
(Łazarz) nowoczesna mieszkania średnie; 5 pokojowe mieszkanie wolne. Czynsz 15 500 cena 105 000 wpłaty 60 000 reszta hipoteki — Zgłoszenia Wyrzykowski Grobla 9 telefon 19-58 rw 3 826

Umywalnię
z marmurem sprzedam Dąbrowskiego 7. mieszkanie 5. zdw 94 401

Obrazy
śliczne, lustro, etażerkę, słupy sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 94 277

Domy
piętrowe, mieszkalny i fabryczny Ostrowie sprzedam 25 tysięcy Skrytka pocztowa 10 Ostrów. zdw 94 438

Gołębie
angielskie (Kröpfer) 3 pary okazyjnie sprzedam. Zgłoszenia Edward Szulc. Rogoźno Wielkopoznańska 12. zdw 94 442

Buldogi
trzymiesięczne szczenięta, rasowe do sprzedania. Wiadomości Wronki telefon 37 nw 7622

Fortepian czarny
zamienię na pianino krzyżowe, dobrze utrzymane za dopłatą. — Zgłoszenia pod zd 93 719

Sprzedam
hipotekę w dolarach 800.— za 700.—. Oferty „Par" pod 50.60. Pw 9610 50.60

Futro
seal, I, nowe, eleganckie, okazyjnie. Ratajczaka 28 I., lewo. zdw 94 420

Umeblowany
1—2 połączonych suche, ciepłe, jasne b czyste, łazienka elektr pianino. tel 77 16 zdw 94 483

Futro karakułowe
telef. 77-16 zdw 94 482

Samochód
Studebaker-Erskine w bardzo dobrym stanie jak nowy sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 491

Węgiel
prima górnośląski po 3 20 zł. franko dom dostarcza. Zgłoszenia telefon 65-16 zdw 94 477

Skrzydło
okazyjnie bardzo tanio Tel. 77-16 zdw 94 464

Jadalkę
dębową piękna sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 94 429

Futro
damskie, prima źrebce i sealowe sprzedam bardzo tanio okazyjnie Marszałaka Focha 93 mieszk 24 zdw 94 456

Szklanki szlifowane Kieliszki szlifowane Najlepsza porcelanę Całkowite wyprawy Podarki gwiazdkowe
jak ogólnie wiadomo najtaniej tylko wprost w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24 podwórze. zdw 94 462

Futro
lepsze do podróży tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 94 480

Zamiast tynku
używajcie płyty izolacyjne Celotex oszczędzicie opału Nabędzicie korzystnie Poznań Chełmońskiego 11. zdw 94 467

Kantówka
okna bramy gotowe schody stara bednarka cynkowa blacha gwoździe dzwona bardzo korzystnie Chełmońskiego 11 zdw 94 466

Maszyne
Singera damska krawiecka okrągłe czółenko bardzo ładna tanio sprzedam. Wolnica 4 5. lewo. zdw 94 463

Bechsteina
fortepian koncertowy sprzedam Dąbrowskiego 33 III., lewo. zdw 94 474

Pianino
sprzedam. Braun Św Józefa 2. zdw 94 473

Harmonium
sprzedam. Górna Wilda 29 mieszkanie 11 zdw 94 472

Harmonium
sprzedam Ogrodowa 13 dom ogrodowy, mieszk 23. zdw 94 471

5 KUPNA

Aparat anodowy
prąd stały 220 volt okazyjnie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 812

Motocykl
kupię mało używany. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 93 818

Kupię
restaurację lub skład Oferty Kurjer Poznański zdw 94 194

Kupię
dywan wielkość, cenę. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 186

Piec
przenośny żelazny lub kaflowy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 232

Dom
kupię małem mieście od właściciela, wpłacę 5 000 reszta spłaty. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 270

Rower
męski mało używany lub nowy kupię okolicznościowo zaraz — Zgłoszenia z opisem, podaniem ostatecznej ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 94 334

Dywan
i chodniki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 403

Piecyk przenośny
Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 398

Kluby
okazyjnie kupię Cena Kurjer Pozn zdw 94 461

Poszukuję
kupna ewentl. dzierżawy majątku od 300—1 000 mórg za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 385

Kupimy opony
gotówką, nowe lub mało używ. 440—21 (29×4.40) lub 450—21 (30×4.50) i 730×130 Auto-Lot — Dąbrowskiego 85, telefon 77-67. zdw 94 449

Pianino
używane kupię. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdw 94 478

Dzwonki
telefony kupię. Oferty Kurjer Kurjer Poznański zdw 94 402

Kupię
folwark od 500 do 700 morgów za gotówkę. Agenci wykluczeni — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 496

Pianino
lub fortepian kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 470

6 KAMIENICE

Dom
wielkopański z wolnym 7 pokojowem komfortowem mieszkaniem przy Parku Wilsona dochód roczny ca 33 000 przy wpłacie 200 000 wprost od właściciela na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 878

Willa
komfortowa 10 pokoi z pięknym ogrodem przy nowym Uniwersytecie korzystnie do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 195

Brylanty
pierścień kolczyki tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 180

Brylanty
butony tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 179

Kamienica
22 okien frontu 4 piętrowa z składami 125 000 wpłaty 75 000 dochód 16 500 reszta hipoteka Maciejewski, Dąbrowskiego 88 telefon 62-66. zdw 94 213

Dom
lub willę kupię wprost od gospodarza przy wpłacie 20 000 Oferty Kurjer Poznański zdw 94 257

Kamienicę
przedmieście Poznania, urocze położenie, wolnem mieszkaniem składem 50 000 wpłaty według ugody. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 454/5

Dom
12 pokoi 2¾ morgi ogrodu sprzedam. Oferty Kurjer Pozn zdw 94 430

7 PIENIĄDZ

100 zł
na dwa miesiące, procent obiady lub pieniądz. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 581

16 000 zł
poszukuję na majątek wartości 250 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 838

Posiadam
20 000 gotówki i gwarancje hipoteczne proszę o propozycje Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 7615

Poszukuję pożyczki
70 000 na kamienicę wartości 500 tys na I hipotekę dam 15% kwartał zgóry z wszelkiemi zastrzeżeniami na 5 lat Oferty Kurjer Poznański zdw 94 211

20—30 000 zł
na pierwszą hipotekę domu wartości 200 000 zł w Bydgoszczy poszukuję zaraz. Zgłoszenia pod „S. 20" do „Par", Bydgoszcz. Dworcowa 54. Pw 9 605 63.634

Kupię
mk. 20 000 — 5% poż. państw. z 1920 krótkoterminową. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 201

20 000 zł
poszukuje zaraz przedsiębiorstwo Poznaniu możliwie współpracą Poważne zamówienia i fabrykacja bez ryzyka zapewniają absolutną gwarancję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 226

12—20 000 zł
na majątek wartości 250 000 pupilarna pewność hipoteczna. Osadapol Rzeczypospolitej 9. zdw 94 261

5—10 000 zł
wypożyczę dam wysoki procent, pierwszorzędne gwarancje hipoteczne. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 301

20 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuje. — Zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 93 898

Najkorzystniej
można sprzedać majątek ziemski przez Redacje Wsi Polskiej Poznań Kwiatowa 3 m. 3. bo przyjmuje bezinteresownie zgłoszenia właścicieli, na które posiada stale poważnych reflektantów z całej Polski. zdw 94 235/6

5 000 zł
pożyczki na nowowybudowany dom poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 94 280

Wspólnika (czki)
1000 zł do intratnego przedsiębiorstwa kinematograficznego poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 94 379

5 000
na I. hipotekę gospodarstwa w Poznaniu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 410

List
hipoteczny, I miejsce 22 000 15% sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 428

8 DO WYNAJĘCIA

Słoneczne
zdrowe mieszkanie 3 pokojowe na przedmieściu przy przystanku PKE korzystnie spokojnemu lokatorowi odda gospodarz. Czynsz 100 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 956

Cztery
bardzo ładne pokoje z kuchnią i przynależytościami na II. ptr. w okolicy ul Słowackiego na dogodnych warunkach do wynajęcia zaraz lekarzowi adwokatowi lub kupcowi. Wiadomość: ul. Asnyka 4 m 6 w godz. od 2—4. Telefon 77-84. zdw 93 964

4 pokoje
komfort za czynszem zgóry wynajmie od 1 stycznia gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 182

Pokój
próżny, wysokie sutereny śródmieście, elektryka, ogrzewanie centralne Oferty Kurjer Poznański zdw 94 204

Mieszkanie
3 pokojowe w Górczynie do wynajęcia Dziennik, Wierzbięcice 3 zdw 94 281

Mieszkanie
do wynajęcia 6 pokojów, pokój dla służącej i t. d., przy placu Wolności nr. 4. — Informacje w Banku Handlowym Oddział w Poznaniu. zdw 94 332

Pokój
kuchnia, piętro, 25 zł miesięcznie, rok dzierżawa, nowe meble. 1.500 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 94 369/375

Pokój
kuchnię z meblami sprzedam. — Dzierżawa 25 zł. Kanałowa 14, m. 9, podwórze. zdw 94 350

Dwa
pokoje i kuchnia komfort, zaraz nowy dom. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 94 390

Pokój
kuchnię odstąpię, dzierżawa 35. Zgłoszenia: Łukaszewicza 6, mieszkanie 14. zdw 94 426

Ostrzegam
przed kupnem lub wynajęciem mieszkania od p. Wasilewskiej, ul Wierzbięcice 58, gospodarz. zdw 94 363

Trzypokojowe
(śródmieście), I. piętro, komfortowo urządzone 4 800, w tem dzierżawa. Adres Kurjer Poznański zdw 94 393

Dwupokojowe
komfortowe wynajmie. Mroczkowski, Żydowska 1. rw 3 832

3
pokoiki, kuchnia, łazienka, gaz, elektr. za zwrot kosztów własnych. Adres Kurjer Pozn. zdw 94 414

Za
pożyczenie 1.000—2.000 złotych, pokój jedno lub dwuosobowy, umeblowany, używanie kuchni, procencie. Gwarancja hipoteczna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 497

2
pokoje kuchnia korzystnie odstąpię. Adres Kurjer Pozn. zdw 94 495

Trzypokojowe
kuchnia, komfort 1.000, rok dzierżawa. Dwupokojowe 1.500, dzierżawa. Zgłoszenia Łukaszewicza 6, mieszk. 14. zdw 94 431

9 SZUKA MIESZK.

2—3
pokojowego mieszkania w centrum, nie wyżej pierwszego piętra poszukuje się na cele biurowe Zgłoszenia Kurjer Pozn. dw 1916

Poszukuję
3 pokojowego mieszkania i kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 199

Emeryt
państwowy poszukuje 3 pokoi kuchni okolica Łazarza Dzierżawa miesięczna do 80 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 94 187

3—4
pokojowe mieszkanie komfortowe wprost od gospodarza potrzebne. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 224

2 pokoi
z kuchnią wprost od gospodarza dzierżawa rok zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 94 271

Na Osiedlu
poszukuje małżeństwo 1 lub 2 pokojowego za czynszem mies od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 251

Pokoju
z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 348

Pokoju
kuchni do 1.200 poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 411

Szukam
2 pokoi kuchnia. Płacę czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański rw 3 834

Poszukuję
4 pokojowego mieszkania na Solaczu (Szelągu, Ostroroga) wprost od gospodarza zaraz Płacę dzierżawę zgóry. Telefon 2358 Oferty Kurjer Poznański zdw 94 479

Próżnego
pokoju poszukuje spokojny pan w śródmieściu, najchętniej od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 94 453

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
od zaraz. Mickiewicza 7, mieszkanie 9 zdw 89 559

Pokój
dwuosobowy ewentl. jednoosobowy panienkom. Młyńska 3. mieszkanie 8. zdw 93 576

Panom
dwadzieściapięć obiady. Wrocławska 13 mieszkanie 11. zdw 94 126

Dwuosobowy
panienkom 1 stycznia. Matejki 35. m. 1. zdw 94 189

Dwa
łączne, ciepłe małżeństwu lub panom, gimnazjastom, utrzymaniem Drużbackiej 8, mieszkanie 10. zdw 94 183

Panienkę
do wspólnego pokoju, Kraszewskiego 14, mieszk 5, zdw 94 222

Pokoik
słoneczny, elektryczność Skryta 1 m. 5. zdw 94 253

Pokój
czysty, jedno — dwuosobowy, — Młyńska 13 m. 6. od godz. 4. zdw 94 278

Pokój
centralnem ogrzewaniem zaraz. Słowackiego 31/33. m. 10. zdw 94 300

Centrum
1—2 osobowe inteligentnym wynajmę. Pocztowa 21, I., prawo. zdw 93 661

Kantaka 6
I piętro, telefon, wynajmę słoneczny pokój. zdw 94 319

Centrum
2 panienkom. Szkolna 9, mieszkanie 10. zdw 94 335

Śródmieście
przy Zamku ładny wynajmę utrzymaniem lub bez. Wały Jana III. 11, parter, prawo zdw 94 315

Pokój
frontowy, słoneczny, elektryczność. — Kopernika 4 a, mieszkanie 18. zdw 94 312

Pokój
wynajmie, Ratajczaka 13 II. zdw 94 341

Pokój
solidny, dwuosobowy. — Piekary 8 a, mieszkanie 23. zdw 94 358

Jedno - dwuosobowy
ciepły, spokojny. Młyńska 2, 16. zdw 94 360

2
słoneczne niekrępujące, elektryczność, ewentl. kuchnia. Stachowiak, Bukowska 7, II. zdw 94 361

Pokój
zaraz lub 1 stycznia. Chwaliszewo 11. m. 9 zdw 94 246

Umeblowany
dla pani, łazienka, elektryczność, ewentl. pianino. Tel. 77-16. 40 zł. Berwińskiego 1. mieszkanie 5. zdw 94 481

Gimnazjastów
przyjmę na stancję pomoc w nauce na miejscu, Dams Wielkie Garbary 8. zdw 94 301

Pokoik
mały zaraz 15 miesięcznie. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 94 309

Pokój
umeblowany frontowy od 1 stycznia. Wielkie Garbary 50. II., lewo. zdw 94 311

Dwuosobowy
Kwiatowa 6, mieszkanie 7. zdw 94 325

Lepszy
pokój zaraz, 35 zł. — Św. Czesława 12, m 7. zdw 94 395

Wspólny
uczciwej panience. Słowackiego 39. III., prawo. zdw 94 365

Pokoik
zaraz. Grottgera 2 m. 2. zdw 94 422

Pokoik
Skarbowa 15, parter lewo. zdw 94 451

Czysty
pokój. Działyńskich 2. II., 5. zdw 94 362

Niekrępujący
panom. Wrocławska 20. III., lewo zdw 94 377

Frontowy
dwuosobowy. Ogrodowa 2. Hoffmann. zdw 94 368

Słowackiego
29 II., prawo. jw 2 165

Pokój
frontowy 2 inteligentnym panom utrzymaniem. Długa 3 mieszk. 4. zdw 94 399

Próżny
pokój małżeństwu biura. 1. I. — Masztalarska 2 mieszkanie 3. zdw 94 400

Gimnazjastów
przyjmę na stancję pomoc w naukach w domu ucznia klasy VIII. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 405

Frontowy
Piekary 7, m. 7. zdw 94 406

Pokój
Grobla 19, mieszkanie 8. zdw 94 408

Półwiejska
2, m 6, utrzymaniem (częściowo) pianino 1—3. zdw 94 498

Pokój
frontowy, ładny I. piętro, balkon 1—2 osób wynajmę tanio. Zielona 2, m. 6. zdw 94 421

Dworcu
front, dwuosobowy Focha 29, I., lewo. zdw 94 486

Panom
dwadzieściapięć obiady. — Wrocławska 13, mieszk. 11. zdw 94 126

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 29 mieszk. 10. zdw 94 303

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
panience z własną pościelą od 1. 1 32 r. Cena Kurjer Poznański zdw 93 352

Pokoju
taniego poszukują studentki od 1. 1. dzielnica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 225

Mieszkania
jednopokojowego umeblowanego z kuchnią ewentl. pokoju umeblowanego używaniem (możliwie wyłącznem) kuchni poszukują młodzi bezdzietni małżeństwo od 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 241

Dwuosobowego
ogrzewanego niekrępującego, inteligentny, dokładne warunki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 248

Niekrępującego
pokoju używaniem fortepjanu, utrzymaniem lub bez poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 298

Pokoju
umeblowanego używaniem kuchni poszukuje małżeństwo dzieckiem od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 345

Fortepianem
umeblowanego pokoju poszukuje panienka Oferty cena Kurjer Poznański zdw 94 237

Próżnego
pokoju lub odpowiedniej ubikacji na sekretarjat poszukuje Tow. Sportowe śródmieście, względnie okolice Wierzbięcic. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 364

Pokoju
ładnego niekrępującego, dobre utrzymanie korzystnie, Jeżyce — centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 397

13 LOKALE

Ubikacje
przemysłowo - handlowe 360 m. kw. podwórzu, Wielka 18, wynajmie całości częściowo, administrator, W. Garbry 21, m. 8. zdw 92 126

Lokal
przemysłowo - handlowy blisko Starego Rynku urządzeniem tanio oddam. Kozia 19. zdw 94 370

Ubikacje fabryczne
w centrum miasta z siłą i światłem elektrycznem, centralnem ogrzewaniem, biurami, telef. i obszernemi piwnicami do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 490

14 DZIERŻAWY

Ogród
2¼ morgi wydzierżawię przy Zawadach zaraz. Pluciński, Staszica 23. zdw 94 185

Wynajmę
zaraz 2 pokoje z kuchnią, szopę i stajnię. Domalski Września, Warszawska 22, mieszkanie 3. n 7617

Wydzierżawię
nowy dom 2 pokoje, kuchnię ogród 2 morgi pola przy powiatowem mieście Szkoły w miejscu nadaje się dla handlarza. Spieszne zgłoszenia Franciszek Szyja, Ostrzeszów Kolejowa 24. zdw 94 207

Piekarnię
skład kolonjalny 2 morgi ziemi. Dzierżawa zwrot kosztów podług ugody Żabikowo Długa 72. zdw 94 205

Skład
kolonjalny i słodyczy przy głównej ulicy w mieście powiatowem jest z towarem i inwentarzem do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 289

Ubikacje
fabryczne obszerne, elektryczność, gaz, woda, z pokojami na biura. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 492

Nadzwyczajna okazja
Plac budowlany 1 000 mkw., szopa 150 mkw., blisko głównego dworca Poznaniu oddzierżawię. Gmurowski Matejki 60. zdw 94 465

15 UZDROWISKA

Zakopane - „Januszek"
ul Chałubińskiego pensjonat adwokatowej Rychlickiej Kuchnia na maśle. Pokoje odnowione ładne ciepłe zdw 92 046

Zakopane
„Nałecz" droga do Białego, wykwintny pensjonat chrześcijański Heleny Chełmickiej. nw 7468

Zakopane
pensjonat „Konradówka" poleca pokoje wykwintne utrzymanie tylko dla chrześcian i zdrowych. zdw 93 801

16 OSOBISTE

Prośba
ojciec kilkorga dzieci, których matka leży ciężko chora w szpitalu, znajduje się w krytycznem położeniu prosi o możliwą pomoc dla dzieci. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 014

Stasiu
wróć do mnie, wszystko przebaczę, jeżeli zakupisz u Pogorzelskiego, przy ul. Wodnej 7 zabawki dla naszego malca. Ewa. rw 3 840

21 ZGUBY

Zgubiono
(pamiątkę) w sobotę w drodze z hotelu „Polonia" na Stary Rynek (jech. dorożką samochodową) dewizkę do zegarka czarna jedwabna tasiemka u góry złote okucie, dołem mała złota maszynka z inicjałami L. S. Uczciwego znalazcę uprasza się o zwrot za wynagrodzeniem Zamkowa 6. I. piętro, lewo zdw 94 323

Unieważniam
zaginiony weksel na sumę 2.000 z podpisem Ostrowski Kazimierz, Komorze nw 7621

22 ROZMAITE

Lakierowanie
i szlifowanie mebli dobrze i tanio wykonuje zakład malarsko-pozłotniczy Woźna 18. zdw 94 137

Kołnierzyk praniem 0,15
wykonuję Pralnia, Piekary 3, Niegolewskich 8. zdw 94 156

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro, lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdw 76 644

Stroję
fortepiany 5 zł. Focha 84 9. zdw 92 530

Na zimę
niezbędne suknie, kostjumy swetry jumpry pulowery wykonuje przerabia „Tricot" Szymańskiego 10 przy Świętokrzyskim mieszkanie 12 Pw 9063-47.92

2,60 złotych

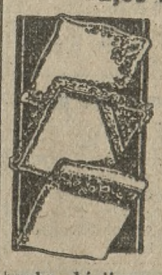

powleczenia na poduszkę strojne od 3.90, z falbaną 4.90, jasiek strojny od 1.90 zł, powleczenia na pościel od 7.90 podpięcie od 9.80, strojne od 12.50. Na życzenie wykonuje się wszelkie zamówienia w krótkim czasie Specjalność: wyprawy poleca Fabryka bielizny J. Schubert Poznań, ul. Wrocławska 3 Przyjmuje asygnaty Tow. Kredyt. Pw 9340-48.155

Panie!
Wykonuję na zamówienie pod gwarancją czystowełniane pończochy, skarpetki trwałe, miłe w noszeniu, także z dostarczonej przędzy również reparuję. „Zofja", Śniadeckich 3. zdw 94 227

Robaczywy
plamisty chory owoc albo jego zupełny brak oto skutki zaniedbania spryskiwań Arbosalusem Nasze Arbosalus Karbolineum niszczy wszystkie zimujące zarodki szkodników Prospekt wysyłamy gratis Fabryka środków do zwalczania szkodników Uniwersum Poznań ul Grunwaldzka 27 Pw 8679-45.92

Włosy kupię
obcięte, jaknajdłuższe blond i ciemne szatyn. Oferty z dość grubym wzorem koloru i całej długości oraz wskazaniem wagi, proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 94 269

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27 parter. Gorsety na miarę. Pasy gotowe, gorsety dopo ciąży. Pasy sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju Reparacja gorsetów. Nocne damskie koszule zdw 94 357

Akumulatory
radjowe naprawiam nowa płyta 1.80 zł. Tomczak Fabryczna 35 b zdw 91 827 8

Robótki
gotowe tanio Stryczyńska Focha 28 zdw 94 273

Krawcowa
z dobrym krojem poleca się po za dom. Wilda, Kilińskiego 12 mieszkanie 2. zdw 94 307

Jasnowidz
Mobet, metapsycholografolog, Pewuka, rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy przeszłość — przyszłość. Św. Marcin 52/53 I., mieszkanie 12. zdw 94 378

75 gr
manicure. Kramarska 27 I. rw 3 830

Dziecko
9 m. ślubne (chłopczyk) oddamy na własne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 436

Zygmunt Morawski
Półwiejska 67 telef 52-57 obrazy, oprawa obrazów po bardzo niskich cenach. Pw 9608-58.250

Pani
dystyngowana towarzystwa, — przystojna lat 36, posiadająca wyprawę, kilka tysięcy gotówki później więcej, szuka znajomości odpowiedniego, sytuowanego pana poważnem stanowisku. Przystąpi do spółki, przyjmie posadę zarządczyni, towarzyszki sekretarki. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 494

Pełnej
koncesji na wyszynk na prowincji poszukuję. Zgłoszenia z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 94 468

23 OŻENKI

Panna
lat 23 posiadająca 10.000, wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość" Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedź. zdw 94 065

Kawaler
lat 27, z średniem wykształceniem posiadający majątek wartości 70 tys. zł, poszukuje żony Panie z majątkiem ponad 25 000 zł raczą składać poważne i nieanonimowe oferty Kurjer Pozn. zdw 94 217. Pośrednictwo krewnych mile widziane.

Wdowiec
lat 33, urzędnik prywatny, posiadający nieruchomość wartości 15 tys. zł poszukuje panny lub wdowy do lat 35 celem ożenku, wymagane 1 000 zł gotówki. Zapis do wspólności zaraz lub zarząd domu z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 208

Panna
lat 23 inteligentna szlachetna i prawego charakteru, posiadająca całkowitą wyprawę oraz cośkolwiek gotówki pragnie wyjść zamąż. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 439

Gentleman
lat 30, dr. fil. na stanowisku, z rodziny zamożnej wielkopolskiej, szuka kulturalnej, zamożnej oraz zdecydowanej pani do lat 30, celem ożenku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 240

Kawaler
lat 28, mistrz piekarski, z własnem przedsiębiorstwem poszukuje panny do lat 28, religijnej, gospodarnej posiad. 8—10 000 gotówki. Rzecz traktuje się poważnie, za dyskrecję ręczę słowem honoru. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 94 263

Przyjaciółkę
pannę wdówkę lat średnich, rozumną z żyłką kupiecką do 5 000 zł jako wspólniczkę pozna poważny pan na stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 260

Szofer
lat 29, kawaler, chwilowo bez posady, pragnie poznać pannę do lat 30, celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Pozn rw 3 836

Kawaler
lat 34, posiadający własne przedsiębiorstwo dobrze zaprowadzone, mieszkanie 3 pokojowe i kilka tysięcy oszczędności, pozna pannę, nie małą, celem rychłego ożenku. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Dyskrecja słowo honoru. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 434

Dla
mej szwagierki, religijnej i gospodarnej poszukuję męża trzeźwego i prawego charakteru w wieku 40—55 lat. Wdowcy nie wykluczeni. PP. Urzędnicy mają pierwszeństwo. Łask. zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 94 419

Inteligentna
samotna pani, lat 45 czteropokojowem umeblowanem mieszkanie pragnie poznać inteligentnego pana na pewnem stanowisku, celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 447

Egzotyczna
pani szuka w celu matrymonjalnym kulturalnego. Zgłoszenia fotografja która zwraca do Kurjera Poznańskiego zdw 94 239

24 NAUKA

Szkoła tańców Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kurs zł 10. Pw 9333-47 72

Tańczyć
modnie nauczają Wituszkowscy, Ratajczaka 9 Pw 8692-58.61

Tłumaczenia
na francuskie, angielskie, niemieckie polskie wykonuje przepisuje na maszynie lekcje. Spandowska, Aleje Marcinkowskiego 24 m. 31 od 3.30—5 nw 6311

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codzienie w firmie Bok-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I. piętro. Pw 9480-48.180

Tanio
udzielam korepetycyj w zakresie sześciu klas gimnazjum. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 290

Doktorat
i całkowite studja akademickie we wszystkich dziedzinach wiedzy. Po ukończeniu studjów dyplom uniwersytecki — International Academie Office, Boite postale nr. 524, Bruxelles (Centre), Belgja. dw 1 622

25 MUZYKA

Pianino
do ćwiczeń lekcji muzyki. — Młyńska 3, m. 8 zdw 91 157

Pianino
oddam w dzierżawę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 841

Pianista
młody rutynowany z akordeonem i bogatym repertuarem salonowo-dancingowym wolny od 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 902

Pierwszorzędny
duet wolny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 906

Wynajmę
pianino w dobrym stanie zaraz. Oferty z ceną i marką kierować: Wały Wazów 24 pokój 2. zdw 93 909

Pianista
(accordeon) wolny 1 I. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 850

Fortepian
tanio do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 488

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt. — „Paryżanka". Półwiejska 30. Koncert — separatki. zdw 94 049

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Rządca gospodarczy
kawaler, lat 29, z praktyką w maj. buraczano-hodowlanej, poszukuje posady od 1 stycznia 1932 r. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dw 1 648

2 000 zł
dam za uzyskanie stałej posady bankowej. Pism. zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 692

Ogrodnik
kawaler, lat 26, poszukuje posady od 1. I. 32. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 510

Aptekarska
siła pomocnicza, biegła w taksowaniu recept i pisaniu rachunków kilkoletnią praktyką poszukuje posady w aptece lub hurtowni aptekarskiej. Pierwszorzędne referencje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 93 810

Fryzjerka
kursistka, trzy lata praktyki, przyjmie posadę od 15 bm Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 699

300—400 zł
dam temu kto mi da stałą posadę magazyniera śpichrzowego, woźnego, inkasenta lub przy maszynach ewentl. mógłbym złożyć kaucję Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 93 857

Bufetowa
z prowincji młoda, inteligentna poszukuje posady Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 93 824

Posady
woźnego, inkasenta, magazyniera lub jakiejkolwiek innej poszukuje były urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 074

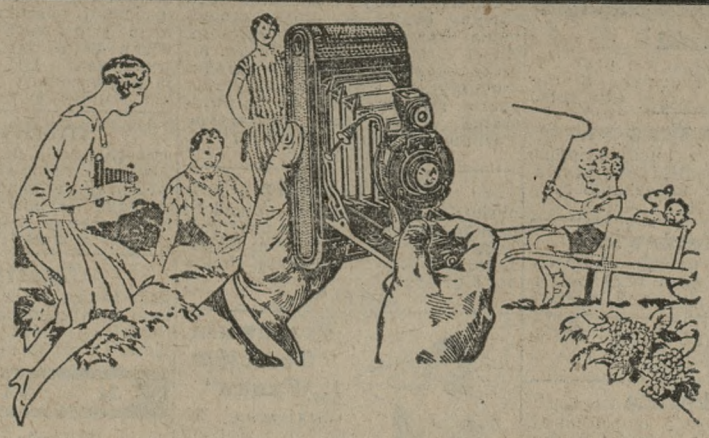

Po co mieć kłopot z wyborem upominku

FIRMA

„CAMERA"

Poznań, Ratajczaka 3

pomoże wam wybrać najmilszy prezent, gdyż dający coraz to większe zadowolenie tani — i solidny fotograficzny

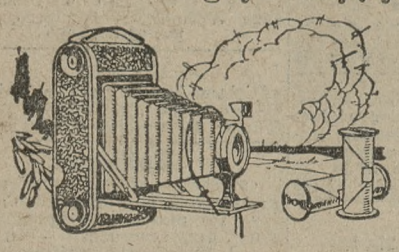

„KODAK" lub „BROWNIE"

od zł 33,-

Pw 9 604-50.35

Jeune Française
cherche à Poznań famille distinguée pouvant donner chambre et pension complète pour quelques mois, en échange leçons de conversation. Ecrire Podstolice p. Września. zdw 93 489

Bona
z lepszej rodziny, kochająca dzieci szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 697

Rządca
kawaler 11 lat praktyki, sumienny, energiczny, dobry i zamiłowany rolnik, hodowca, z dobremi poleciami poszukuje od 1 stycznia posady. Oferty Kurjer Poznański zdpw 93 521

Panienka
poszukuje posady początkującej książkowej — biuralistki, wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 200.

Zecer
dłuższy czas bez pracy, znajdujący się w bardzo krytycznem położeniu prosi pp. właścicieli drukarń o posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 191

Fryzjerka
kursistka z dwuletnią praktyką, pewna w swym zawodzie, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 190

Idealista
nieprzeciętnych walorach ducha, bez pracy, dachu, rodziny, kto za utrzymanie, stancje da jakieś zajęcie. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 228

Gosposia - kucharka
młodsza, oszczędna, znająca dobrą kuchnię i chów drobiu szuka posady, miejscowość obojętna. — Adres: Marja Heizerówna, Mała Cerkwica, powiat Sępolno (Pomorze). zdw 94 206

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Potęga miłości".
Aurora: „Karkołomny pościg" i „Zbrodnia w Japonji"
Colosseum: „Romans kadeta".
Corso: „Bitwa nad Sommą".
Edison: „Samson i Dalila".
Harfa: „Jego niewolnica".
Kapitol: „Gniazdo miłostek".
Metropolis: „Skandal w małej rezydencji" oraz rewja „Niech żyje życie".
Nowości: Rewja „Przegląd Szlagierów Tomasza", benefis L. Sempolińskiego. Tylko jedno przedstawienie o godz. 9 wiecz.
Odeon: „Latarnia morska".
Orzeł: „Pionierzy Zachodu" i „Król dzikich stepów"
Renaissance: „Romans z wiamywaczem".
Roxy: „Szansonistki".
Słońce: „Kwiat Algieru".
Tęcza: „Królowie bez korony".
Wilsona: „Anna Boleyn".

Dziewczyna
uczciwa pracowita poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 184

Posady
do prac domowych z szyciem poszukuję od 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 238

Gospodarz rolny
samotny obznajmiony wszelkiemi pracami w gospodarstwie, znający dobrą uprawę rolną, z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 1 stycznia. — Oferty Kurjer Poznański zdw 94 243

Dziewczyna
obecnie w krytycznem położeniu, uczciwa, pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 247

Posadę
przyjmie bankowiec, samodzielny książkowy, piszący maszyną, znajomość wszelkich prac biurowych zaraz lub 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 249

Kuchmistrzyni
pierwszorzędna restauracyjna lub hotelowa poszukuje posady zaraz lub 1 stycznia z dobremi świadectwami. Urbaniakówna, Strusia 6, u p. Bromberg. zdw 94 268

W
aptece szuka praktyki studentka zmuszona przerwać studja, najchętniej Poznań i okolica Oferty Kurjer Poznański zdw 94 279

Zarządzająca
inteligentna znająca wszechstronnie kuchnię wykwintną, lekkie prace biurowe poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 94 283

Starsza
panna z dobremi świadectwami poszukuje posady gospodyni ewtl. zarządczyni na plebanji lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 284

Stenotypistka
władająca doskonale językiem angielskiem i niemieckiem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 293

Kucharka
samodzielna, szuka posady od 1. 1. 1932 lub 15. 1. 1932 r. Znajomość dobrej kuchni i zapraw. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 331

Drogerzysta
pomocnik lat 24, z dobremi świadectwami, któremu niezależy na pensji poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 439

Młodsza
książkowa, z ładnym charakterem pisma, z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 94 320

Klarnecista
alt, saksafon, sopran, rutynowany, z ładnym tonem wolny od 1 stycznia. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 94 409

Kto
z W. P. Lekarzy przyjmie inteligentną panienkę z 2½ letnią praktyką u lekarza, znajomość najnowszych amerykańskich metod leczenia, specjalizacja, pewne zabiegi wewnętrzne. Miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 313

Uczciwa
skromna, czysta, szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 338

Kreślarz
techniczny z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 291

Kelner
trzeźwy i sumienny poszukuje zaraz posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 310

Kelner 200 zł
kaucji złoży, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 327

Mężatka
młoda, w krytycznem położeniu szuka stałej posady szyciem — Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 349

Praczka
czysta, sumienna szuka prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 396

Kupiec
branży kolonjalnej lat 21, przystojny szuka posady za ekspedjenta lub książkowego do dalszego dokształcenia się od 1 marca lub później, ewtl. z kaucją do 1.000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 441

Panienka
lat 20 szuka posady do lekkich prac domowych lub do dzieci. — Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdw 94 435

Dla
mej córki lat 19 muzykalnej, ukończyła 6 klas gimnazjalnych, władającej językiem niemieckim, niedość dobrze polskim, szukam posady najchętniej do dzieci. — Łask. oferty Kurjer Pozn. zdw 94 433

Służąca
Małopolanka, szuka posady do wszystkiego do pomocy w gotowaniu 3—4 osób w lepszym domu, najchętniej u Małopolan od 1 stycznia lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 415

Mistrz
ślusarski z kilkoletnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady. Referencje dobre. Miejscowość obojętna. Kaucja 1 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 404

Książkowa
maszynistka poszukuje posady za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 485

Bona wychowawczyni
starsza poszukuje posady od 1. I. 32. do młodszych dzieci lub jako wyręczycielka pani albo samodzielna. Na ostatniej posadzie 7 lat. Bliższe szczegóły proszę listownie Piechcin, poczta Pakość, M. Osten u pp. Namysłowskich. zdw 94 444

Zajęcia bezpłatnie
biurze adwokacko-notarjalnym od godz. 17,00—20,00 celem odbycia praktyki poszukuję zaraz. Pisze biegle na maszynie. Łask. zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 93 676

Młodsza
panienka z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje posady gosposi do samotnej osoby od 1-go stycznia, najchętniej zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 945

Młynarz
z praktyką prima świadectwa, kawaler lat 24 poszukuje posady w młynie gospod. lub handlowym Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 889

Mierniczy
posiadający wszelkie przyrządy miernicze oraz 20 000 poszukuje zajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 907

Leśniczy
państwowy lat 32 wszechstronnie obeznany w działach leśnictwa szuka posady od 1 stycznia lub 1 kwietnia. Na życzenie stawi kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 193

Kaucję
może złożyć biuralistka praktyka szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 94 493

Pokojowa
inteligentna, lat 22 znająca obsługę i prasowanie poszukuje od 1 stycznia 1932 dobrej posady w mieście majętności. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 445

Pani
inteligentna, przystojna, lat 40, szuka posady zarządczyni gospodyni od 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 460

28 WOLNE MIEJSCA

Wybitny organizator
biuralista były samodzielny kupiec, młody reprezentacyjny — godny zaufania emerytowany porucznik lotnik poszukuje posady Może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 1 940

8—10 złotych
dziennie zarabiają osoby pracowite wszędzie. Stała poboczna praca domowa korespondencyjna — Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego Gdynia Port. zdw 92 702

Potrzebne
freblanka na wyjazd od 1. 1. do dwóch dziewczynek tylko dobre referencje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 683

Ucznia
przyjmie Owczarzak, mistrz fryzjerski Górna Wilda 78. zdw 94 193

Dziewczyna
dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Kryzanowa Matejki 35. 7—9. zdw 94 188

Potrzebna
służąca zaraz. Marsz. Focha 98, 8 wejście, mieszkanie 17. Zgłoszenia 9—10. zdw 94 181

Służąca
potrzebna. Kurowska. Szamarzewskiego 11. zdw 94 216

Rządca samodzielny kawaler oraz młody urzędnik
do podwórza i pola na 2 000 mórg potrzebni 1. I. 1932. Zgłoszenia, nieuwzględnione bez odpowiedzi, życiorys odpis świadectw, referencje podać żądane wynagrodzenie do Kurjera Poznańskiego zdw 94 333

Poszukuje
się pań do współpracy z gotówką 1 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 252

Poszukuję
przedstawiciela inteligentnego z kucją 200 zł do sprzedaży masowej produkcji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 256

Pomocnik
piekarski dzielny na stałą samodzielną posadę na wieś zaraz. — Warunek 1 000 zł pożyczki. Właścicielka posiada dom i skład kolonjalny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 265

Fryzjerski
pomocnik na stała wypomóżkę i fryzjerka potrzebni. Kanałowa 3 zdw 94 274

Służąca
młoda sumienna z dobrem gotowaniem do wszystkich prac domowych potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 15. I. prawo. zdw 94 292

Dziewczyna
przychodnia z dobrem gotowaniem potrzebna Piotra Wawrzyniaka 5, dom frontowy, parter, lewo. zdw 94 452

Maszynistkę
biegłą, która pracowała już w biurze adwokackiem potrzebna od 1. II. 32 r. Zgłoszenia — adw. Kaczkowski, św. Marcin 46 w godz. 14—16. zdw 94 374

OGŁOSZENIE

Związek Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Warszawie, ul. Czerniakowska 231, zawiadamia, że statut Związku nadany przez Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej zarządzeniem z dnia 13. X. 1931 r. na podstawie art. 75 rozporządzenia Prezydenta Rzp. z dnia 29. XI. 1930 r. o organizacji i funkcjonowaniu instytucyj ubezpieczeń społecznych, — został ogłoszony w pełnem brzmieniu w Monitorze Polskim Nr. 262 z dnia 13 XI 31 r. w dziale publikacyj urzędowych. dw 1 [illegible]

W sprawie upadłościowej LUDWICZAK, termin do rozpatrzenia dodatków zgłoszonych wierzytelności odbędzie się dnia 29 grudnia 1931 r., o godz 10-tej. w niżej podpisanym Sądzie, pokój nr. 12. Jarocin, dnia 12 listopada 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 537

UCHWAŁA. W sprawie nadzoru sądowego Banaszak. Na wniosek dłużnika Stanisława Banaszaka z dnia 7 listopada 1931 r. i po wysłuchaniu w terminie dnia 19 listopada 1931 r. dłużnika i nadzorcy sądowego adwokata Dr. Gutthygo, zarządza się otwarcie postępowania układu zapobiegawczego. Witkowo, dnia 11 grudnia 1931 roku. nw 7 536 **Sąd Grodzki.**

Krawcową
w dom kuśnierke poza dom na tychmiast. Górna Wilda 28 m. 6 zdw 94 469

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz T. Kopydłowska, Kwiatowa 14 zdw 94 457

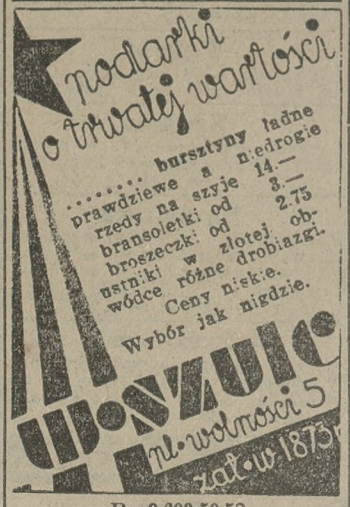

Pw 9 603-50.58

Krawcowa
na bieliznę pościelową poszukiwana. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 308

Biuralistka
zaraz potrzebna. Oferty życiorysem i wymaganą pensją Kurjer Pozn. zdw 94 484

Pomocnik
do restauracji potrzebny pożyczka 600. Zgłoszenia Łukaszewicza 6, mieszkanie 14. zdw 94 448

Ekspedjentki
na stałą posadę kierowniczą z kaucją 1.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 412

Krawczyni
samodzielna do pracowni zaraz. Wrocławska 30 II., lewo. zdw 94 427

Dzielna
ekspedjentka rzeźnicka potrzebna zaraz L. Cegiołka, Wielkie Garbary 6. zdw 94 432

Posada
za pożyczkę kilkaset złotych. — Oferty Kurjer Pozn zdw 94 458

Szofer
zaraz potrzebny. Kaucja pożądana. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 384

Parkietówek
kilka potrzebuje do dancingu restauracja Atlantic Stary Rynek 80/82 zdw 94 392

Krawczynie
samodzielne do płaszczy szkolen przyjmie Willman Matejki 51. zdw 94 391

Fryzjerski
pomocnik. Zakład fryzjerski ul. Zamkowa 7 zdw 94 324

Potrzebna
posługaczka. Strzelecka 6, m. 12. zdw 94 386

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Białkowska, Wroniecka 18. rw 3 844

Służąca
gotowaniem, praniem, potrzebna od 21. 12. Woźna 5, mieszkanie 2, I. rw 3 843

Humor zagraniczny

Przed pojedynkiem.

— Odwagi, hrabio! Pomyśl, ilu twych przodków zginęło z bronią w dłoni!

— Właśnie... o... tem myślę!

(Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na styczeń 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.